

Duplikat

IX 3577

PIIBLILUGUSID

algkoolile

J. A. LUUR

A. GRÜNBERG

PIIBLILUGUSID

algkoolile

Piltide ja Palestiina kaardiga

J. A. LUUR

Pärnumaa koolinõunik

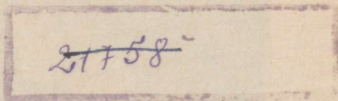
A. GRÜNBERG

Pärnu Eliisabeti koguduse
õpetaja

Algkooli III—IV klassile

(Vastavalt uusile õppekavule)

6. trükk

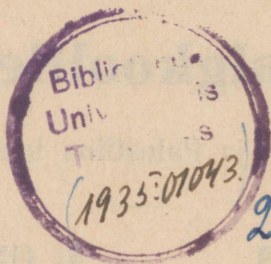
Õnnistegija ütleb: „Kes mind tunnistab inimeste ees, teda tahan mina tunnistada oma isa ees, kes taevas on.“

Joosua manitses rahvast ning ütles:
„Mina ja minu pere, meie tahame Jehoovat teenida.“

Raamat on soovitatud H.-S.-M. usuõpetuse komisjoni poolt
6. istungil 19. mail 1931. a. H.-S.-M. kiri 20. maist 1931. a. nr. 36367.

K. K.-Ü. „TÖÖKOOLI“ KIRJASTUS

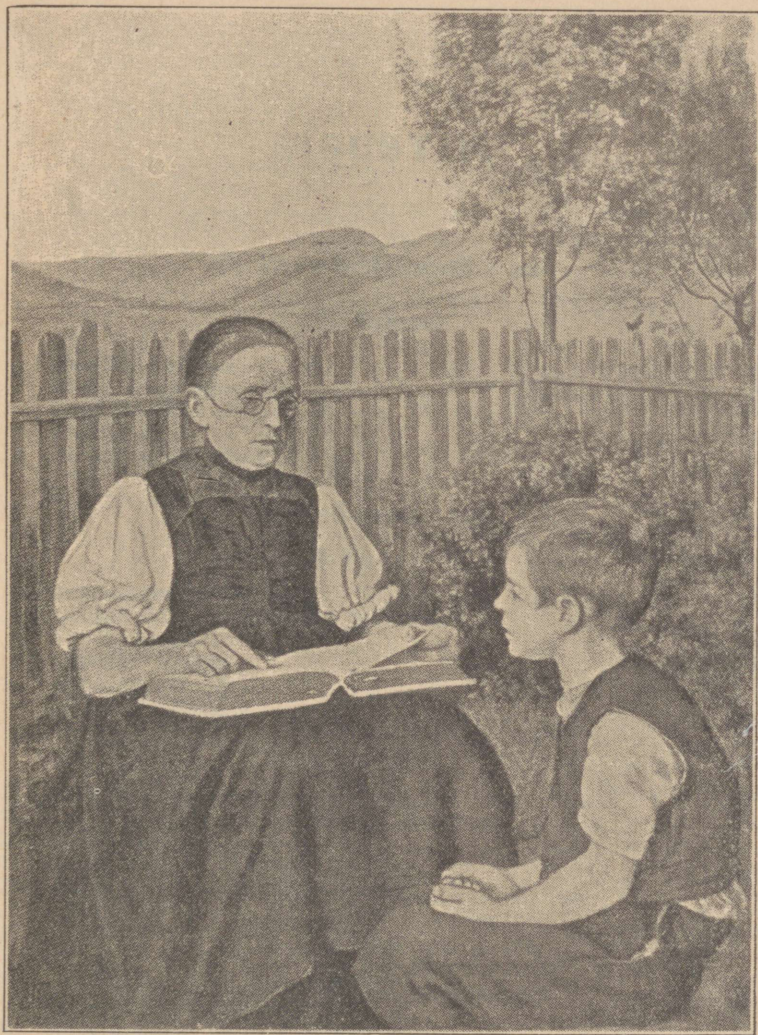
TALLINNAS 1935

2-65483

U15395352

*Saksa maalikunstniku
Hans Thoma maal
(1839—1924).*

Pühakirja õpetus

SISUSTIK.

A. Vana testamendi lood.

I. Eellood.

	Lk.
1. Maailma loomine	1
2. Pattu langemine	3
3. Kain ja Aabel	5
4. Veeuputus	7
5. Jumala leping Noaga	8

II. Peavanemate lood.

A a b r a m.

6. Aabrami kutsumine	10
7. Aabram ja Lott lahkuvad teineteisest	11
8. Aabrami usk	12
9. Aabrami lahkus	12
10. Aabrami mured	14
11. Iisaku abiellumine	14

J a k o b.

12. Iisak ja tema pere	17
13. Jakob petab isalt vanema poja õnnistuse	19
14. Jakobi põgenemine	21
15. Jakob Laabani juures	23
16. Jakob pöördub tagasi kodumaale	25

III. Mooses, tema elu ja töö.

17. Iisraelilaste kannatused Egiptuses	26
18. Moosese sünd ja päästmine	27
19. Noor Mooses. Tema põgenemine	28
20. Moosese kutsumine	29
21. Egiptuse nuhtlused	31
22. Lahkumine Egiptusest	32
23. Läbimine Punasest merest	33
24. Kõrverännak Siinai mäeni	35

	Lk.
25. Käskude andmine	37
26. Kuldvasikas	40
27. Maakuulajad	41
28. Moosese surm	43

Joosua — rahvajuht.

29. Joosua ametisseastumine ja üleminek Jordanist	45
30. Joosua jumalagajätt rahvaga; tema surm	47

V. Iisraelirahvas kohtumõistjate all.

31. Klideon	48
32. Rutt	50
33. Hanna ja Saamuel	53
34. Eeli ja Saamuel	54

VI. Iisraeli kuningate valitsuse ajal.

35. Iisrael igatseb kuningat	55
--	----

Esimeste kuningate aeg.

S a u l.

36. Saul saab kuningaks	56
37. Taaveti võidmine, kutsumine Sauli juurde	57
38. Taavet ja Koljat	58
39. Taavet ja Joonatan	60
40. Saul ajab taga Taavetit	62
41. Sauli surm	63

T a a v e t.

42. Kuningas Taaveti valitsus	65
43. Taavet patustab raskesti ja palub Jumalalt andeks	66
44. Aabsalom	67

S a a l o m o n.

45. Saalomoni saab kuningaks	70
46. Saalomoni valitsus	71
47. Templi ehitus	73
48. Prohvet Eelias Kriti jõe ääres ja Sareptas	74
49. Eelias Karmeli mäel	75
50. Juudid kaotavad iseseisvuse	77

B. Uue testamendi lood.

II. Jeesuse lapsepõli.

	Lk.
1. Johannese sünni ennustus	79
2. Jeesuse sünni ennustus	81
3. Johannese sünd	83
4. Jeesuse sünd	83
5. Jeesuse templisse viimine	85
6. Targad hommikumaalt	86
7. Kaheteistkümneaastane Jeesus templis	88

II. Jeesuse avalik tegevus.

Jeesuse kutsumine.

8. Ristija Johannes	89
9. Jeesuse ristimine	91
10. Jeesuse kiusamine	92
11. Jeesuse avaliku tegevuse algus	93
12. Jüngerite kutsumine	94

Jeesus — rahva õpetaja.

13. Tähenamissõnad taevariigist	97
14. Tähenamissõnad kadunud lambast ja trahmarahast	99
15. Tähenamissõna kadunud pojast	101
16. Tähenamissõna tigidast sulasest	103
17. Tähenamissõna viinamäe töölist	104
18. Tähenamissõna talentidest	105
19. Halastaja samaariamees	106
20. Variseer ja tõlner	108
21. Rikas noormees	109
22. Rikas põllumees	111

Jeesus rahva avitaja ja õnnistegija.

23. Jeesus teeb pimedad nägijaiks	112
24. Jeesus teeb terveks pealiku sulase	113
25. Jeesus teeb terveks halvatu	114
26. Jeesus ja Kaananimaa naine	115
27. Jeesus ja patune naine	116
28. Laatsaruse äratamine	118

Jeesuse jüngrid tööl.

29. Jüngerite väljasaatmine	120
---------------------------------------	-----

Kahtlejad ja vastased.

30. Väljatõukamine Naatsaretist	121
31. Jeesus ja hingamispäev	123
32. Ristija Johannese kahtlused ja surm	124

Jeesus oma sõprade keskel.

	Lk.
33. Peetruse tunnistus	125
34. Jeesuse muutmine	126
35. Maria ja Marta	128

Teekond Jeruusalemma.

36. Üles Jeruusalemma	128
37. Jeesus Sakkeuse juures	129
38. Jeesuse võidmine Petaanias	130
39. Jeesuse minek Jeruusalemma	131

Jeruusalemma päevad.

40. Jeesus templis	132
41. Jeesuse vastased	133
42. Tähenamissõna suurest õhtusöömaajast	134
43. Tähenamissõna viinamäest	135
44. Tähenamissõna kümnest neitsist	136
45. Tähenamissõna viimsest kohtust	137

III. Jeesuse kannatamine ja surm.

46. Äraandja Juudas	138
47. Jeesuse viimane õhtu	139
48. Jeesus Keetsemane aias	141
49. Jeesuse kinnivõtmise	142
50. Jeesus suure kohtu ees	144
51. Peetruse salgamine ja äraandja Juuda surm	145
52. Jeesus Pilaatuse ja Heroodese ees	146
53. Jeesuse surmamõistmine	148
54. Jeesuse ristilöömine ja surm	150
55. Jeesuse matmine	153

IV. Ülestõusmine ja võit.

56. Jeesuse ülestõusmine	154
57. Ülestõusnud Jeesus ilmub Maria-Magdaleenale	156
58. Jeesus ja Emmause jüngrid	157
59. Jeesus ilmub jüngreile Jeruusalemmas	159
60. Jeesus ilmub jüngreile Kaalileas	160
61. Jeesuse taevasseminek	162
62. Püha Vaimu väljavalamine	163

C. Dr. Martin Luteri väike katekism	167
---	-----

A.

Vana testamendi lood.

I. Eellood.

1. Maailma loomine.

Alguses lõi Jumal taeva ja maa. Maa oli tühi ning paljas; oli pime. Jumala vaim oli lehvimas vee peal.

Jumal loob:

- I. **Valguse.** Jumal ütles: „Saagu valgus!“ Valgus sai. Jumal nimetas valguse päevaks, pimeduse ööks. Sai õhtu ja hommik esimeseks päevaks.
- II. **Õhu.** Jumal ütles: „Saagu taeva laotus!“ See sündis nõnda. Jumal nimetas laotuse taevaks. Sai õhtu ja hommik teiseks päevaks.
- III. **Maa.** Jumal ütles: „Vesi kogunegu ühte paika, et kuiva nähaks!“ See sündis nõnda. Jumal nimetas kuiva maaks, veekogu — mereks. Jumal ütles: „Maast tärgaku rohi, taimed ja viljapuud!“ See sündis nõnda. Sai õhtu ja hommik kolmandaks päevaks.
- IV. **Tähed.** Jumal ütles: „Saagu valgus taeva laotusse!“ See sündis nõnda. Jumal lõi suurema

valguse, päikese, mis valitseb päeval, ja vähema — kuu, mis valitseb ööl. Peale selle lõi Jumal kõik tähed. Sai õhtu ja hommik neljandaks päevaks.

V. **Loomad.** Jumal ütles: „Vesi sigitagu elavaid loomi ja linnud lennaku taeva laotuses!“ Jumal lõi suuri valaskalu ning kõikisuguseid loomi, kes elavad vees, ja kõikisuguseid linde. Sai õhtu ja hommik viiendaks päevaks.

Jumal ütles: „Maa toogu välja metselajaid, lojuseid ja kõikisuguseid roomajaid!“ See sündis nõnda.

VI. **Inimese.** Siis ütles Jumal: „Loogem inimese enese näo järele ja enese sarnaseks, et ta valitseks kalade üle, kes meres, lindude üle, kes taeva all, lojuste, kõige maa ja kõigi roomajate üle, kes roomavad maa peal!“

Jumal lõi inimese oma näo järele. Ta lõi inimese meheks ja naiseks. Mehe nimi oli Adam, naise — Eeva.

Jumal vaatles kõike seda, mis ta oli loonud, ja vaata, see oli kõik hea. Sai õhtu ja hommik kuuendaks päevaks.

Nii lõi Jumal taeva ja maa. Seitsmendal päeval hingas Jumal oma tööst, õnnistas seitsmendat päeva ja pühitses seda.

Psalm 90,3. **Enne kui mäed sündisid ja kui maa ja maailm loodi, olid sina, Jumal, igavesest igavesti.**

Katek. Mina usun Jumala-Isa, kõige vägevama taeva ja maa Looja sisse.

Omal viisil. P. 217.

Kiida nüüd Issandat, minu süda!
Ma kiidan teda surmani;
Kuni mul elu on, tahan teda

Ma kõrgeks kiita alati;
Kes ihu loond ja hinge ka,
Kiidetud olgu lõpmata!
Halleluuja, halleluuja!

(L. 34,1)

Paradiisiaed.

2. Pattu langemine.

Jumal istutas kauni rohuaia Eedenisse, päikesetõusu poole. See oli ilusaim aed, mis kunagi olnud maailmas. Tuhandeid värvirikkaid lilli, viljakandvaid puid ning põõsaid, hõbeselge veega allikaid, lõpmatult lõõritavaid linde ning alandlikke loomi leidus selles aias. Mõnus oli süüa Eedeniaia maitsvat puuvilja. Keset aeda kasvas elupuu ja hea- ja kurjatundmise puu.

Jumal pani elama inimese Eedeniaeda, et ta hariks ning hoiaks seda. Jumal käskis inimest: „Kõigist aia puist võid sa süüa, ent hea- ja kurjatundmise puust ei tohi sa süüa. Mil päeval sa sest sööd, sured sa!“ Õnnelikult elas Eedeniaias esimene inimene Adam oma kaasa Eevaga.

Madu oli kavalam kui kõik teised loomad. Ta küsis naiselt: „On's Jumal tõesti öelnud: teie ei tohi süüa ühestki rohuaia puust?“ Naine vastas: „Küll tohime me süüa rohuaiapuist. Ent selle puu viljast, mis keset aeda, on Jumal öelnud: teie ei tohi sest süüa ega tema külge puutuda, et teie ei sureks.“

Madu ütles naisele: „Teie ei sure. Mil päeval te sööte selle puu viljast, avanevad teie silmad; te olete kui Jumal ning tunnete head ja kurja.“

Peale pattu langemist.

Naine nägi, et puu oli hea ning armas, ja et ta pidi tegema targaks. Ta võttis puu viljast ning söi ja andis ka oma mehele, see söi ka. Nüüd tundsid nad hirmu.

Aadam ja Eeva kuulsid Jumala häält, ent nad peitsid endid puude vahele. Jumal hüüdis: „Aadam, kus sa oled?“ Aadam vastas: „Ma kuulsin su häält ja kartsin, seepärast peitsin ma end.“ Jumal ütles: „Oled sa söönud puust, millest keelasin sind söömast?“ Aadam vastas: „Naine, kelle andsid mulle kaasaks, andis mulle sellest puust, ja

ma sõin.“ Jumal ütles naisele: „Miks tegid sa seda?“
Naine vastas: „Madu pettis mind, ja ma sõin.“

Nüüd ütles Jumal maole: „Et sa seda oled teinud, siis ole neetud kõigi loomade keskel väljal. Ma tõstan viha-vaenu sinu ja naise vahele, sinu seemne ja tema seemne vahele. Tema peab sinu pead rõhuda, sina võtad tema kanda rõhuda.“

Naisele ütles Jumal: „Emana pead sa palju valu kannatama, ja sinu mees valitseb sinu üle.“ Aadamale ütles Jumal: „Et sa naise sõna oled kuulnud ja söönud keelatud puu viljast, siis olgu maa neetud sinu pärast. Vaevaga pead sa temast sööma kõige oma eluaja. Kibuvitsu ja ohakaid kasvatagu ta sulle. Oma palehigis söö oma leiba, kuni sa jälle mullaks saad, kust oled võetud. Sa oled põrm ja põrmuks saad sa jälle!“ Jumal ajas Aadama ja Eeva Eedeniaiasst välja. Aia ette pani ta ingli palja ning tulise mõõgaga elupuu teed hoidma.

Rooma 2,6. Jumal maksab igale tema tegude järgi.

Katek. Ära saada meid kiusatusse.

Viisil: Mu Jeesus, elu valgustus. P. 32.

Loo puhas süda minule;
Patt aja minust kaugelt
Ja keela teda vägevast
Mu südamesse asumast.

(L. 453,1)

3. Kain ja Aabel.

Aadamale ja Eevale kinkis Jumal kaks poega: Kaini ja Aabeli. Kain oli põllumees, Aabel — karjakasvataja. Kord ohverdasid vennad Jumalale: Kain tõi ohvriks vilja

oma põllult, Aabel — noore looma oma karjast. Jumalale oli Aabel ja tema ohver meelega järele, Kain oma ohvriga mitte. Siis süttis põlema Kaini viha, ja ta nägu muutus tigidaks.

Jumal küsis Kainilt: „Miks oled sa vihane ja miks muutub sinu nägu? Eks ole see nõnda? Kui sa teed head, siis andestatakse sulle, teed sa aga kurja, siis varitseb sind patt ukse ees ning püüab sinu üle võimust saada. Ent sina valitse tema üle.“

Ühel päeval ütles Kain vennale: „Lähme põllule!“ Kui nad seal viibisid, kippus Kain Aabelile kallale ja surmas tema.

Jumal küsis Kainilt: „Kus on su vend Aabel?“ Kain vastas: „Ei ma tea. Olen ma oma venna hoidja?“ Jumal ütles: „Mis oled sa teinud? Su venna vere hääl kisendab minu poole. Neetud olgu sa maa peal, millesse imbunud sinu venna veri. Kui sa maad harid, ei kanna ta sulle vilja. Hulkumas ning põgenemas pead sa olema maailmas!“

Kain ütles Jumalale: „Mu ülekohus on suurem, kui et seda mulle andestataks. Vaata, sa ajad mu välja siit maalt. Hulkumas ning põgenemas pean ma olema!“ Ja Kain läks ära Jumala palge eest.

**Joh. 3,15. Kes oma venda vihkab, see on inimese-
tapja.**

Käsk. Ära tapa.

Viisil: Jeesus, tule minule. P. 59.

Oh mis kaunis asi see,
Et kui vennad elame:
Rahus, armastusega
Ilma kavalusega.

(L. 471,1)

4. Veeuputus.

Kui inimesi sai maa peal palju, unustasid nad Jumala ning tegid palju kurja. Siis ütles Jumal: „Ma annan neile veel 120 aastat aega meeleparandamiseks!“

Aastad möödusid, ent inimesed ei parandanud endid. Nende kurjus vaid kasvas, ja kõik nende südame-mõtlemine oli kuri. See kurvastas Jumalat ja ta ütles: „Ma kaotan inimesed maa pealt.“

Veeuputus.

Noa aga leidis armu Jumala silmis, sest ta oli väga mees. Seepärast ütles talle Jumal: „Tee enesele laev, kambrite, akende ja uksega, ning tõrva see pigiga. Ma saadan veeuputuse maa peale. Kõik, mis maa peal liigub, peab hukkuma. Asu laevale oma kaasaga, poegadega ja nende naistega. Võta kõigist loomist üks paar enese juurde ja toitu enesele ja neile!“

Nüüd avanesid kõik sügavuse-allikad ja taevaluugid ning algas sadu, mis kestis 40 päeva ja 40 ööd. Vesi tõusis ning tõstis laeva, nii et see liikus vee peal. Vett sai

nii palju, et kattis isegi kõrgeimate mägede tipud. Nüüd hukkus kõik, mis omas elava hinge. Ainult Noa ja kõik, kes olid temaga laevas, jäid ellu.

Jumal mõtles Noale ja saatis kõva tuule. Vesi hakkas alanema. Laev jäi seisma kõrgeil Aararati mägedel. Noa avas laeva akna ning laskis välja kaarna. See lendas sinna ja tänna, kuni vesi alanes. Siis saatis Noa välja laevast tuvikese. See ei leidnud endale puhkepaika ja pöördus laeva tagasi. Noa ootas seitse päeva ja laskis laevast välja teise tuvikese. Lind pöördus õhtul tema juurde tagasi, hoides suus murtud õlipuu lehte. Sellest märkas Noa, et vesi oli kahanenud. Noa ootas veel teist seitse päeva ja laskis välja kolmanda tuvikese, kes enam ei tulnud tagasi.

Nüüd võttis Noa laevalt katuse ja nägi, et maa oli kuiv.

Psalm. 145,20. Jehoova hoiab kõiki, kes teda armastavad, ja kaotab kõik õelad.

5. Jumala leping Noaga.

Jumal ütles Noale: „Lahku laevast oma kaasaga, poegadega, nende naistega ja loomiga, kes on sinu juures!“ Ja Noa lahkus laevast aasta pärast veeuputuse algust, püstitas Jumalale altari ning ohverdas sellel.

Noa ohver oli Jumalale meele järele ja ta ütles: „Ei ma nea enam maad inimeste pärast. Kuni seisab maailm, ei lõpe seemendamine ega lõikus, külm ega soe, suvi ega talv, päev ega öö.“

Jumal õnnistas Noad ja tema poegi ning ütles: „Ma sõlmin lepingu teie ja teie järglasiga: kunagi ei kordu veeuputus. Oma vikerkaare olen ma pannud pilvisse. See olgu

lepingu-täheks minu ja maa vahel. Kui vikerkaart nähakse
taevas, siis mõeldagu lepingule minu ja teie vahel!“

Psalm 103,2. **Mu hing, kiida Jehoovat ja ära unusta
tema heategemisi.**

Katek. Et meie teda kõiges hädas appi hüüame, palu-
me, kiidame ja täname.

Jumala leping Noaga.

Viisil: Kõik kallis hinge õnnistus. P. 201.

Ei jätnud Jumal ilmas veel
Siin oma rahvast maha,
Sest truu ja helde tema meel,
Ei muud kui päästa taha.
Sest ema kombel kaitseb ta
Kõik' oma lapsi hoolega.
Au Jumalale andkem!

(L. 30,5)

II. Peavanemate lood.

A A B R A M.

6. Aabrami kutsumine.

Aabram elas oma perega Mesopotaamias Haaranis. Sealsed elanikud olid ebajumalate-kummardajad. Aabram aga oli jumalakartlik, teenis elavat Jumalat taevas ja palvetas temale.

Jumal ütles Aabramile: „Mine välja oma maalt, oma sugulaste juurest ja oma isakojast, maale, mille näitan ma sulle.

Seal teen ma su suureks rahvaks, õnnistan sind ja sinus leiavad õnnistust kõik suguvõsad maa peal!“

Aabram kuulas Jumala sõna. Ta lahkus oma kodust ühes oma vennapoja Lotiga, karjade ja sulastega. Pikal ja vaevarikkal teel tuli minna läbi kõrve, võita veepuudust ja teisi raskusi.

Kui Aabram tee lõpul kartusega kord tõusis mäele, avanes ta silmile lai org hõbeselge jõega, roheliste aasade ja mägedega, lõhnavate aedade ja viljapuudega. Kui imeilus oli see uus kodu!

Jumal ilmutas end Aabramile ning ütles: „Tõsta oma silmad! Maa, mis sa näed, annan ma sulle ja sinu soole.“

Aabram püstitas kivist altari ning tõi Jumalale tänuohvri. Siis tõstis ta käed taeva poole ning palvetas. Tema ümber seisis ta kaasa Saara, vennapoeg Lott, sulased ja ümmardajad, kes ühes temaga tänasid Jumalat.

Pärismaalased aga imestasid, et Aabram vaatas taeva poole ja et ta ei palvetanud kivist ja puust tehtud jumalaile.

Psalm 37,5. **Veereta Jehoovale oma teed ja looda temale, küll tema toimetab kõik hästi.**

Katek. Meie peame Jumalat üle kõigi asjade kartma, armastama ja temale lootma.

7. Aabram ja Lott lahkuvad teineteisest.

Aabram oli väga rikas mees. Tal oli palju kulda, hõbedat ja loomi. Ka Lotil olid suured karjad. Kuid maa, millel nad asusid, oli väike ja ei suutnud toita nende karju. Seepärast puhkesid sageli tülid karjamaade pärast Aabrami ja Loti karjuste vahel.

Tüdinenud tülidest, ütles Aabram Lotile: „Ärgu olgu riidu minu ja sinu, minu ja sinu karjuste vahel. Meie oleme ju vennad. Eks kõik maa ei ole sinu ees tühi? Lahku minust! Lähed sina vasakut kätt, sammun mina paremat: lähed aga sina paremat, siis sammun mina vasakut kätt.“

Lott tõusis mäele ja vaatas enese ümber. Kaugel all orus veeretas järve oma vooge hõbeselge Jordani jõgi. Jõe mõlemal kaldal oli tasane maa, kus kasvas värsked ja mahlakas rohi. Selle maa valis enesele Lott. Pigistanud teineteise kätt, lahkusid sugulased. Lott algas teekonda Jordani lagendikele, Aabram aga jäi kohale mägedesse. Lott asus elama suure Soodoma linna lähedusse, kus elas kuri rahvas.

Kui Lott oli lahkunud Aabramist, ütles Jumal Aabramile: „Tõsta oma silmad ja vaata siit põhja, lõuna, hommiku ja õhtu poole. Kõik selle maa, mis sa näed, annan ma sinule ja sinu soole igaveseks ajaks.“

Matt. 5,9. Õndsad on rahunõudjad, sest neid peab hüütama Jumala lasteks.

8. Aabrami usk.

Jumal oli kinkinud Aabramile palju varandusi. Ent üks Jumala töotus oli siiani veel teostamata: Aabramil ei olnud pärijat. Ometi oli Jumal talle töotanud teha teda suureks rahvaks. Aabram oli juba elatunud, ka ta naine Saara oli vana. Kust pidi ta vanas eas veel saama pärija? See kurbus muljus rängasti Aabrami südant.

Kui kord jälle Aabram uneta ööl ei saanud silmi kinni, kuulis ta korraga Jumala häält: „Ära karda, Aabram! Mina olen su kilp ja su palk, mis on suur.“ Aabram vastas: „Issand, mis annad sa mulle? Ma suren ilma pojata; minu vanema sulase Elieeseri poeg saab minu pärijaks.“ Ent Jumal trööstis Aabramit ning ütles: „Mine välja, vaata taeva poole ja loe tähti. Kas võid sa neid lugeda? Nii suureks kujuneb sinu järglaste sugu.“

Kui Aabram oli saanud 99 aastat vanaks, ilmutas end Jumal temale uuesti ning ütles: „Mina olen kõigevägevam Jumal, käi minu palge ees ja ole vaga. Ma sõlmin lepingu sinu ja minu vahel, ja sinust saab paljude rahvaste isa. Saara toob sulle poja ilmale, ja sina pane talle nimeks Iisak!“

Joh. 20,29. **Õndsad on need, kes ei näe, ja siiski usuvad.**

9. Aabrami lahkus.

Ühel palaval päeval istus Aabram tammepuu varjus oma telgi ees. Korraga ilmusid tema ette kolm võõrast meest vaeseis riideis ja tolmuste jalgadega. Aabram tõusis, ruttas neile vastu ning ütles: „Olen ma armu leidnud teie silmis, siis ärge minge, palun ma, cma sulasest mööda. Toodagu pisut vett ning lubatagu pesta teie jalad. Heitke

puu alla: ma toon leivapalukest, et kosutaksite oma sü-
dant. Pärast võite jätkata teed.“ Võõrad vastasid: „Tee
nõnda, kuidas sa oled rääkinud!“

Aabram tõttas telki oma naise Saara juurde ja ütles
talle: „Võta kolm mõõtu peent jahu, sõtku ja valmista
kooke!“ Ise jooksis ta veistelauta, valis sealt hea vasika
ning andis selle poisile valmistada praadi. Peale selle tõi
Aabram kambrist võid ja piima, pani road lauale ning
palus külalised lauda. Aabram ise einetama ei istunud,
vaid teenis oma võõraid.

Pärast einetamist pöördus üks külalisist Aabrami
poole ning küsis temalt: „Kus on su naine Saara?“ Suur
oli Aabrami imestus: võõrad teadsid, et tal on naine, nad
teadsid isegi tema naise nime! Ent võõras jätkas juttu
ning ütles: „Aasta pärast tulen ma vististi jälle sinu
juurde, siis on su kaasal Saaral poeg.“ Ikka suuremaks
kasvas Aabrami imestus. Võõrad teavad ka, et tal ei ole
poega, ja et ta aasta pärast saab poja. Kes on need
võõrad?

Saara seisis telgi ukse taga ja kuulatas. Kui aga ta
kõrvu kostsid võõra mehe sõnad, et ta saab poja, naeris
ta iseeneses tasa ning ütles: „Kuidas saan ma poja, kui ma
olen vana!“ Ent külaline ütles kõvasti, nii et Saara kuu-
lis: „Mispärast naerab Saara? On's Jumala juures midagi
võimatu?“ Aabram ehmus. Kõa Saara naeru oli võõras
kuulnud! Saara tundis häbi, väljus telgist ja ütles: „Ma
ei ole naernud!“ Ent võõras ütles: „Ei, sa oled naernud!“
Saara punastus häbist ning jäi vait. Võõrad tõusid lauast,
tänasid Aabramit ning jätkasid oma teed. Aabram läks
võõrastega ja saatis neid.

Psalm. 33,4. Jehoova sõna on õige. Mis ta töötab,
seda peab ta tõesti.

10. Aabrami mured.

Kui Aabram oli saanud sada aastat vanaks, teostus Jumala tõotus. Saara sai poja, ja Aabram pani talle nimeks Iisak.

Iisak oli juba jõudnud 47 eluaastani. Aabram oli vana ning elatanud, ja Jumal oli teda kõigiti õnnistanud. Nüüd ütles Aabram oma sulasele Elieeserile, kes oli vanim ta peres ja kes valitses ta varanduste üle: „Töota mulle Jumala juures, et sa mu pojale kaasat ei võta kaanani-rahva tütreist, vaid mine minu maale ja minu suguseltsi juurde ja võta sealt mu pojale Iisakule naine.“ Elieeser vastas Aabramile: „Kui mõrsja ei taha tulla mu järele siia maale, kas ma viin siis su poja tagasi sinna maale, kust sa oled tulnud?“ Aabram ütles: „Vaata, et sa mu poega sinna tagasi ei vii! Jumal on toonud minu siia mu sünnimaalt ning tõotanud mulle: selle maa annan ma sinu soole! Küll Jumal läkitab oma ingli sinu eele, et sa leiaksid mu pojale sealt naise.“

Elieeser võttis 10 kaamelit, mitmesuguseid kalleid asju oma isanda Aabrami varast ning asus teele Mesopotaamia poole Haarani linna, tooma Iisakule kaasat.

Katek. Et meie oma vanemaid ja isandaid austame ja teenime.

11. Iisaku abiellumine.

Jõudnud Haarani linna, peatus Elieeser kaamelitega veekaevu juures, kust linnarahvas savist astjatega tõi vett. Oli õhtune aeg. Elieeser palvetas ja ütles: „Jehoova, minu Jumal! Tee head minu isandale Aabramile! Vaata, linnarahva tütreid tulevad siia vett viima. Kui tuleb neitsi, kellele ma ütlen: ulata mulle oma kruus, et ma joon! Ja

kes vastab: joo sina, ma joodan ka su kaamelid, olgu siis see seesama, kelle sa oled määranud oma sulasele Iisakule.“

Veel enne kui Elieeser lõpetas palvetamise, ilmus kaevu juurde Rebeka. See oli ilus ja noor tütarlaps. Ta kandis õlal astjat, laskis selle kaevu ja täitis kruusi veega.

Elieeser kohtab Rebekat.

Elieeser tõttas Rebekale vastu ja ütles: „Anna mulle rüübata pisut vett!“ Tütarlaps vastas: „Joo, isand, ma joodan ka su kaamelid.“ Usinasti valas ta vett künna, jooksis jälle kaevu juurde ning tõmbas vett üles kõigile kaameleile. Kui kõik olid kustutanud janu, võttis Elieeser kullast peaehte, kaks kuldkäevõru ning küsis Rebekalt: „Minu

laps, kelle tütar sa oled? Kas on su isa kojas maad meile ööbimiseks?“ Neitsi vastas: „Ma olen Peetueli tütar; meil on õlgi külluses veiseile ja ka ruumi ööbimiseks inimesile.“

Nüüd heitis Elieeser silmili maha, tänas Jumalat ja ütles: „Kiidetud olgu Jumal, kes mu saatnud isanda vendade majja!“

Rebeka saabumine Iisaku juurde.

Rebeka ruttas koju ja kõneles seal kõigest sellest, mis oli juhtunud. Laaban, Rebeka vend, näinud õe kätel kuldehteid, ruttas kaevu juurde, tõi Elieeseri Peetueli kotta ja pani tema ette rooga. Ent Elieeser ütles: „Ei ma võta rooga enne, kui olen rääkinud oma asja.“ Ta kõneles kõigest, mis ta isand Abram teda oli käskinud, ning ütles viimaks: „Kui ma olen sattunud õigesse kohta, siis saatke Rebeka minuga.“ Peetuel ja Laaban vastasid: „Jumalast on see asi väljunud, seepärast ei või meie sõnagi lausuda sinu vastu. Vaata, Rebeka on su ees, võta ta ja mine, et ta saaks su isanda pojale naiseks, nõnda kui Jumal on rääkinud.“ Nad kutsusid Rebeka ning küsisid talt: „Kas

tahad sa minna selle mehega?“ — „Jah, ma olen valmis temaga minema,“ vastas tütarlaps.

Isa ja ema lubasid Rebeka Elieeseriga minna ja andsid neile kaasa oma õnnistuse. Kui teekäijad jõudsid Kaananisse, oli Iisak väljal mõtlemas Jumala asjust. Ta tõstis silmad ja nägi kaameleid lähenemas. Rebeka, näinud võõrast, hüppas kaamelilt maha ja küsis Elieeserilt: „Kes on see mees, kes tuleb meile vastu?“ — „See on minu isand Iisak,“ vastas Elieeser. Siis võttis Rebeka rätiku ning kattis sellega kinni oma näo. Elieeser jutustas Iisakule kõik, mis ta oli teinud. Iisak viis Rebeka oma ema Saara telki, võttis ta enesele naiseks ja armastas teda.

Katek. Igaüks armastagu ja austagu oma abikaasat.

JAKOB.

12. Iisak ja tema pere.

Iisakul ja Rebekal oli kaks poega. Nad sündisid ühel ja samal päeval. Niisuguseid lapsi hüütakse kaksikuiks. Seda venda, kes sündis esimesena, nimetasid vanemad Eesaviks, teist Jakobiks. Vanemad tundsid suurt rõõmu sest Jumala õnnistusest. Pojad olid terved ja neist võrsusid peagi tublid noormehed. Vennad ei sarnanenud sugugi teineteisele. Eesav oli punakas ja karvane, armastas põllutööd ja oli tark linnuajamisele. Jahimehena luusis ta armsamini põllul ja metsas terved päevad ringi. Jakobist sai karjapidaja, nagu olid seda ta isa ja vanaisa. Jakob oli väiksema kasvuga, nõrgem, sõbraliku näoga, valge ja sileda nahaga. Isa armastas rohkem Eesavit: meeleldi kuulas ta Eesavi jutustusi jahimehe elust, kuna Eesavi metslinnud olid talle suupärast. Ent ema armastas enam

Jakobit. Isa kiitis alati Eesavit ning tõreles Jakobiga. Emaga oli aga lugu ümber pöördud. Kuid ka vendade armastus vanemate vastu ei olnud ühesugune: Eesav sai hästi läbi isaga, ema vastu oli ta aga kasvatamatu; Jakob oli õrn emaga. Nii valitsesid Iisaku majas sageli tülid poegade pärast. Vanemad ise olid selles süüdi.

Vendade läbisaamine teineteisega ei olnud kuigi sõbralik. Jakob kadestas Eesavit tema esisünni õiguse pärast ja oli Eesavile kuri. Eessünni õigus oli tol ajal suur ning tähtis eesõigus, sest vanim poeg päris sellega kõik vanemate varanduse. Vanimast pojast sai isand ja käskija oma vendadele ja õdedele, kes teda pidid teenima kui sulased ja ümmardajad. Jakob tahtis ise pärida isa varanduse. Sageli murdis ta pead, kuidas võiks ta saada isandaks ja käskijaks oma venna Eesavi üle.

Kord tuleb Eesav jahilt koju, puruväsinud ning nälgine. Jakob istub telgi ees ja keedab punakat, auravat läätselent. Eesav ütleb talle: „Anna mulle rüübata leent, sest ma olen väsinud!“ Jakob vastab: „Müü mulle enne oma esisünni õigus!“ Eesav mõtleb ning ütleb: „Ma suren varsti, mis kasu on mul siis esisünni õigusest!“ Jakob ütleb talle: „Vannu mulle!“ Eesav vannub ning müüb Jakobile oma esisünni õiguse. Jakob annab Eesavile leiba ja läätselent, Eesav sööb ja joob ning ei pane mikski oma esisünni õigust.

Katek. Et meie oma ligimese pärandust kavalusega ei püüa ega õiguse nimel enese poole ei kisu.

Omal viisil. P. 65.

Krooni hoidku sinu käsi,
Pea kinni, mis sul käe'!
Taganeda — paha asi,
Kindlaks jääda — ülim töö.

(L. 482,7)

13. Jakob petab isalt vanema poja õnnistuse.

Kui Iisak oli saanud vanaks ja ta silmad enam ei seletanud, tahtis ta esivanemate kombe järgi õnnistada oma vanemat poega Eesavit. Isa õnnistus vanemale pojale tähendas, nagu juba öeldud, tol ajal seda, et isa pärandas temale kõik oma varanduse ja seadis ta isandaks vendadele ja õdedele. Seepärast kutsus Iisak ühel päeval oma vanema poja Eesavi enese juurde ning ütles talle: „Mu poeg!“ — „Siin ma olen,“ vastas Eesav. „Vaata, ma olen vanaks saanud ja ei tea oma surmapäeva,“ ütles Iisak, „võta oma riistad, nooled ja amb, mine väljale ja lase mulle metslinde. Valmista mulle magusat rooga mu meele järele, et ma sünnin ja sind õnnistan, enne kui ma suren.“

Suur oli Eesavi rõõm, sest nüüd lootis ta tagasi võita oma esisünni õiguse, mis ta läätseleeme eest kergemeelselt oli müünud Jakobile.

Rebeka kuulis Iisaku sõnu. Ta südames tärkas viha. Iialgi ei tohi see sündida. Ainult Jakob peab pärima isa õnnistuse. Kui Eesav oli läinud väljale laskma linde, kõneles Rebeka Jakobile isa kavatsusist ja ütles talle: „Mine pudulojaste juurde, too mulle kaks head sikutalle, et ma need valmistan su isale magusaks roaks. Vii see oma isale, et ta sööb ja õnnistab sind, enne kui sureb!“ Jakob tundis hirmu, et pettus võib saada avalikuks, ja ta ütles emale: „Minu vend Eesav on karvane mees, mina aga olen sile. Vahest katsub mind isa käega, siis oleksin ma tema meelest kui petis ja saadaksin enesele vande, mitte aga õnnistuse.“ Ent ema ütles talle: „Kuule aga mu sõna!“ Jakob läks ja tegi, mis ema oli käskinud. Ta tõi sikutalled emale, ja see valmistas neist magusa roa. Ema võttis Eesavi kallid riided ja pani need Jakobi selge. Siku-

tallede nahad mässis ta Jakobi käte ja kaela ümber, kust Jakob oli sile. Nüüd andis ta roa Jakobile ning saatis ta isa juurde, et see teda õnnistaks.

Jakob värises kõigest kehast. Ta tuli isa juurde ja ütles: „Mu isa!“ — „Siin ma olen,“ vastas Iisak. „Kes oled sa, mu poeg?“ Jakob ütles: „Ma olen su esimene poeg Eesav; ma olen teinud nõnda, kui sa oled rääkinud: võta nüüd, istu ja söö mu metslinnust ning õnnista mind!“

Iisak õnnistab Jakobit.

Iisak ütles Jakobile: „Mu poeg, kust oled sa nii usinasti linde leidnud? Tule mu ligi, ma katsun sind käega, kas sa oled mu poeg Eesav?“

Iisak katsus poega käega ja ütles: „Hää! on Jakobi hää! ent käed on Eesavi käed.“ Iisak ei tundnud ära Jakobit ja ta sõi ning jõi. Nüüd käskis isa poega tulla enda juurde ning suudelda teda. Iisak tundis Eesavi riiete lõhna, õnnistas Jakobit ja ütles: „Jumal andku sulle taevakastest ja maarammust palju vilja ning värsket viina. Rahvas teenigu sind ja palju rahvast kummardagu sulle. Ole oma vendade isand. Olgu õnnistatud, kes õnnistanud sind!“

Kui Jakob oli lahkunud, tuli Eesav isa juurde ja ütles talle: „Tõuse, mu isa, ja söö oma poja metslinnust!“ Iisak küsis temalt: „Kes oled sa?“ Eesav vastas: „Mina olen su esimene poeg Eesav.“ Isak ehmus ja küsis: „Kes oli siis see, kes oli lasknud linde ja toonud mulle? Ma sõin enne, kui sa tulid, ja ma õnnistasin teda; küll see jääb ka õnnistatuks!“

Kui Eesav oli kuulnud isa sõnu, kisendas ta suure häälega: „Õnnista ka mind, mu isa!“ Ent Iisak vastas: „Su vend on kavalusega tulnud ja su õnnistuse võtnud.“ Siis nuttis Eesav kibedasti ja ütles: „Minu esisünni õiguse on ta võtnud, nüüd on ta ka viinud mu õnnistuse!“ Ja Eesav oli kuri oma vennale Jakobile.

Eeves. 4,25. Seepärast jätke maha vale ja rääkige tõtt, igäüks oma ligimesega, sest meie oleme üksteise liikmed.

Katek. Et meie tema nime juures ei nea, ei vannu, ei valeta ega peta.

Ära tunnista ülekohut oma ligimese vastu.

14. Jakobi põgenemine.

Eesav vihkas oma venda Jakobit, et see temalt kavalusega oli võtnud isa õnnistuse. Seepärast mõtles ta: „Varsti jõuavad mu isa leinamise päevad, siis surman oma venna Jakobi!“ Ent Rebekale anti teada Eesavi sõnad. Ta kutsus Jakobi enese juurde ja ütles talle: „Võta ja põgene Haaran linna minu venna Laabani juurde. Jää sinna, kuni lahkub su venna tuline viha. Siis läkitan ma sulle järele ja lasen su sealt ära tuua!“

Ruttu valmistas end teele Jakob. Isa õnnistas teda, ema andis talle pikale reisule kaasa natuke jahu, õli ja vett, surus talle kätte reisukepi, süleles teda ja soovis talle õnnelikku teed ning peatset tagasitulekut. Nii lahkus isa-

kojast Jakob. Nuttes vaatas ema talle järele, ta nägi oma armast poega viimast korda. Kui Jakob koju tagasi tuli, oli ema juba surnud.

Kardetaval ja pikal teel Haaranisse sattus Jakob paika, kus pidi veetma öö, sest päike oli juba loojunud. Jakob võttis kivi, asetas selle pea alla ning heitis magama. Peakohal säras palju sätendavaid tähti. Jakob mõtles Jumalale, kes elab tähtede taga. Ta on kurb oma süü pärast. Jumal on ta maha jätnud, sest ta on teinud halva teo. Pisarad voolavad tal silmist. Ta uinub. Siin näeb Jakob imelise unenäo. Maa peal seisab redel, mille ots puutub taevasse. Ja vaata, Jumala inglid on seal üles minemas ja alla tulemas. Jumal seisis ülal redelil ja ütles Jakobile: „Mina olen Jehoova, sinu isa Aabrami ja Iisaku Jumal. Maa, kus sa magad, annan ma sulle ja su soole. Sinu sugu levinegu õhtu, hommiku, põhja ja lõuna poole. Sinus ja sinu seemnes olgu õnnistatud kõik maailma rahvad! Vaata, mina olen sinuga ja saadan su tagasi siia maale.“

Kui Jakob unest ärkas, oli ta väga rõõmus ja ütles: „Tõesti, Jumal on siin paigas, ja mina ei teadnud seda. Püha on see koht! Siin ei ole muud kui Jumala koda, siin on taeva värav!“ Ta tõusis, võttis kivi, millel oli maganud, pani selle mälestussambaks ning valas sellele õli. Jakob nimetas selle koha Peeteliks, s. o. Jumala kojaks. Siis ütles ta: „Kui ma rahuga jälle tagasi tulen isa kotta, ja Jehoova mulle jääb Jumalaks, siis saagu see kivi, mis ma olen pannud sambaks, Jumala kojaks!“

Jakob jätkas oma teed ja saabus õnnelikult Mesopotaamiasse. Siin jäi ta puhkama kaevu juurde, mille suul oli suur kivi. Varsti tuli siia karjaseid jootma oma karju. Jakob küsis neilt: „Mu vennad, kust olete teie?“ — „Haaranist,“ vastasid karjased. Jakob küsis neilt: „Kas te tunnete Laabanit, Naori poega?“ — „Küll tunneme,“ vastasid

karjased, „vaata, sealt tuleb ta tütar Rahel oma isa pudulostega.“ Näinud Rahelit, ruttas Jakob ta juurde ning veeretask raske kivi kaevusuult. Siis jootis ta Laabani pudulostused, suudles Rahelit, nuttis ning tunnistas talle, et ta on Rebeka poeg. Rahel jooksis linna ja rääkis sellest oma isale. Laaban tuli Jakobi juurde, süleles ja suudles teda ning viis ta oma kotta.

Psalm 23,24. **Ka siis, kui ma käin surmavarju orus, ei kardata ma kurja, sest et sina oled minuga.**

Viisil: Nütüd hing'vad inimesed. P. 117.

Nii sündku minu asi,
Nii käigu minu käsi,
Kui Jumal ise teeb:
Kui tema muret kannab
Ja ise nõu mull' annab,
Küll siis kõik hästi korda läeb.

(L. 517,1)

15. Jakob Laabani juures.

Jakob elas Laabani juures juba terve kuu. Ta tegi seal tublisti tööd. Laabanil olid suured karjad, aga tööjõudu oli tal vähe. Ka Laabani tütreid pidid tegema kõvasti tööd. Laabanil oli kaks tütar: vanem Lea ja noorem ning ilusam — Rahel. Jakob armastas Rahelit ja tahtis ta kotsida enesele kaasaks. Kuid Jakob oli vaene ja ei võinud maksta Laabanile naise eest tasu, sest niisugune komme oli valitsemas tol ajal hommikumaal. Tugev ja karjahoidmisega kogenenud Jakob oli soovitud töömees Laabani juures. Seepärast ütles Laaban Jakobile: „Sa oled minu õepoeg: pead sa mind tasuta teenima? Nimeta mulle, mis tahad sa palgaks?“ Jakob vastas: „Ma tahan sind seitse aastat teenida su noorema tütre Raheli pärast!“ Need seitse aastat olid Jakobi meelest kui mõni päev.

Kui oli möödunud seitse aastat, ütles Jakob Laabanile: „Anna nüüd mu naine, minu aeg on täis!“ Laaban valmistas suure pulmapeo, kutsus kokku palju naabreid ning viis õhtul oma tütre näokattes Jakobi juurde. Niisugune oli komme. Hommikul oli Jakob kuri Laabanile, sest Laaban oli talle naiseks annud Raheli asemel Lea. Kurjasti küsis nüüd Jakob Laabanilt: „Miks oled sa seda mulle teinud, mispärast oled sa mind petnud?“ Laaban vastas: „Ei see sünni nõnda siin meie maal, et paneme noorema mehele enne kui vanema. Pea tema pulmanädal ära, küll siis anname sulle naiseks ka Raheli, kelle eest pead teenima veel seitse aastat.“ Jakob oli sellega nõus, ja ta sai seitsme aasta pärast naiseks ka Raheli.

Kui Jakob oli teeninud Laabanit teist seitse aastat, tahtis ta minna tagasi koju. Ent Laaban ütles talle: „Jää minu juurde, sest ma näen, et Jumal õnnistab mind sinu pärast. Nimeta mulle palk, mis ma sulle pean andma!“ Jakob vastas: „Anna siis mulle kõik kirjud lambad ja sikud, kes edaspidi sünnivad!“ Laaban ütles talle: „Olgu nõnda su sõna järgi!“ Ja Jakobist sai varsti rikas mees. Jakob jäi teenima Laabani juurde veel kuueks aastaks.

Peagi hakkasid Laabani pojad kadestama Jakobit ja nad ütlesid: „Jakob on võtnud kõik, mis oli meie isa päralt!“ Kui nüüd Jakob nägi, et ka Laaban enam nii sõbralikult tema otsa ei vaadanud nagu enne, käskis ta kutsuda oma naised väljale pudulojuste juurde ning teatas neile, et tahab minna tagasi kodumaale. Lea ja Rahel vastasid talle: „Kas on meil veel jagu ja pärisosa meie isa kojast! Mis Jumal sulle öelnud, seda tee!“

Heebr. 12,6. Keda Issand armastab, sellele annab ta hirmu.

Katek. Et meie oma ligimese peale kavalasti ei valeta ega teda ei peta.

16. Jakob pöördub tagasi kodumaale.

Suur oli Jakobi igatsus kodu järele. Kakskümmend aastat oli ta olnud kaugel isast, emast ja kodust. Ka Jumal oli talle öelnud: „Mine tagasi koju oma maale!“ Kuid kas laseb Laaban teda minna? Kas on Eesavi viha lahkunud?

Laaban oli läinud kaugele 3-päevasele teele, vaatama oma pudulojuseid. Jakob asetaski oma lapsed ja naised kaamelite selga, saatis teele loomad ja kõik oma varanduse, mis ta oli kogunud, ning nüüd algas reis. Alles kolmandal päeval sai Laaban teada Jakobi põgenemisest.

Õnnelikult tuli Jakob üle suure jõe, läks kõrvest läbi ning saabus Kaananima piirini. Ta näis olevat juba väljaspool hädaohtu. Korraga näeb ta liginevat suure hulga ratsanikke läikivate mõõkade ja piikidega. See oli Laaban oma meestega, kes ajas teda taga.

Kuid Jumal oli öelnud unes Laabanile: „Hoidu, et sa Jakobiga ei räägi head ega kurja!“ Laaban astus Jakobi juurde ning ütles talle: „Mispärast oled sa põgenenud salaja ning ei ole teatanud mulle sellest? Ma oleksin saatnud sind rõõmuga. Sõlmime nüüd omavahel sõpruslepingu ning see olgu tunnistuseks minu ja sinu vahel!“ Nad sõlmisid lepingu, võtsid leiba ning jäid ööks sinna paika. Järgmisel päeval suudles Laaban oma tütreid, õnnistas neid ja pöördus tagasi oma koju.

Jakob jätkas teed ja läkitas enese eel käskjalad oma venna Eesavi juurde, kes pidid teatama temale: su sulane Jakob palub: „Lase mind armu leida sinu silmis!“ Käskjalad tulid tagasi ja ütlesid Jakobile: „Su vend Eesav tuleb su vastu 400 mehega.“

Jakob kartis väga ning tal oli kitsik käes. Ta jagas rahva, karjad ja kõik, mis tal oli, kahte ossa ja ütles: „Kui Eesav hävitab ühe osa, pääseb teine!“ Nüüd laskus Jakob

põlvili, palvetas ning ütles: „Minu isa Aabrami ja Iisaku Jumal! Mina ei ole midagi kõigi heategemiste ja truuduse vastu, mis sa oled teinud oma sulasele. Kepiga olen ma läinud üle Jordani, nüüd oled sa teinud mu kahe sõjaväe-osa isandaks. Päästa mind mu venna Eesavi käest, sest ma kardan teda väga?“ Ja Jakob valis kingitusi oma karjust ning saatis need vend Eesavile.

Kui Jakob nägi tulemas oma venda Eesavit, kumardus ta seitse korda maani tema ees. Jakobi naised ja lapsed väriseseid kartuse pärast. Otsustav silmapilk oli saabunud. Mis tegi nüüd Eesav? Eesav jooksis vend Jakobile vastu, süleles ning suudles teda kaua-kaua, ja mõlemad vennad valasid pisaraid. Näinud naisi ja lapsi, küsis Eesav: „Kes need on?“ „Need on lapsed, keda Jumal on kinkinud su sulasele.“ Ka Lea ja Rahel kumardusid Eesavi ees. Eesav ei tahtnud võtta vastu Jakobi kingitusi, ent Jakob palus venda väga, kuni see need võttis. Nii leppisid vennad. Eesav läks tagasi omale maale, Jakob aga jäi elama Kaananimaale, Seekemi linna.

Psalm 50,15. Hüüa mind appi ahastuspäeval, siis tahan ma sinu sest välja kiskuda, ja sina pead mind austama.

Katek. 5. palve: Anna andeks meie võlad, kui meie andeks anname oma võlglasile.

III. Mooses, tema elu ja töö.

17. Iisraelilaste kannatusi Egiptuses.

Egiptuses oli juba ammu varisenud maamulda Jakobi poeg Joosep, kellest oli saanud seal suur mees ja Egiptuse-

maa valitseja. Samuti olid juba surnud Joosepi vennad ja kõik teised iisraelimehed, kes elasid tol ajal.

Egiptuses tõusis uus kuningas, kes ei tunnud Joosepit. Iisraelilapsi aga oli siginenud Egiptuses aegadejooksul laialt ja neist kasvas arvurikas rahvas.

Uus vaarao ütles oma rahvale: „Vaata, iisraelilapsi on enam kui meid. Kui puhkeb sõda, ühinevad nad meie vaenlasiga, ja sellest võib kujuneda meile suur hädaoht.“

Vaarao seadis iisraelilastele sundijaid, kes pidid koor-mama rahvast raske tööga. Iisraelilapsi sunniti ehitama vaarao varandusile kindlaid linnu, samuti vaevati neid raske põllutöö, savi- ja telliskivi valmistamisega. Ent mida rohkem neid piinati, seda enam neid sai. Viimaks andis vaarao käsu oma rahvale: „Visake Niiluse jõkke kõik poeglapsed, kes sünnivad heebrealastel, tütarlapsed jätke ellu!“

Viisil: Ma tahan jätta maha. P. 245.

Sest tahan õppi hüüda
Ma oma Jumalat,
Ta poole kindlast' hoida,
Kui hädad vaevavad,
Ning paluda ka teda,
Et annaks kannatust;
Ta vaigistab mu häda
Ja pöörab ahastust.

(L. 483,2)

18. Moosese sünd ja päästmine.

Sel ajal sündis Egiptuses iisraelinaisal Johedebil poeg. Et laps oli ilus ning armas, siis peitis ema teda kolm kuud. Kui ta ei suutnud last enam varjata, valmistas ta pilliroost laeka, tõrvas selle mäevaigu ning pigiga, pani lapsukese laekasse ning asetask selle ühes lapsega kõrkjaisse Niiluse

kaldale. Lapse õde Mirjam jäi seisma eemale, et näha, mis sünnib lapsega.

Sinna kohta Niiluse jõkke tuli suplema vaarao tütar. Näinud laegast kõrkjais, saatis printsess oma ümmardaja ja käskis tuua kasti ära. Vaarao tütar avas laeka ja nägi seal nutvat poeglapsukest. Ta heitis armu lapsele ja ütles: „See on heebrearahva poeglapsi!“ Printsessi juurde astus Mirjam ja küsis talt: „Kas käsid mind minna ja kutsuda mõne heebreanise last imetama?“ Printsess vastas: „Mine!“

Mirjam kutsus lapse ema. Vaarao tütar ütles temale: „Võta laps, imeta teda, ja ma maksan sulle palga!“ Johebed, lapse ema, võttis lapse ja kasvatas teda. Kui poiss võrsus suuremaks, viis Johebed ta vaarao tütrele. See võttis ta enesele pojaks, andis talle nimeks Mooses ja ütles: „Ma olen ta veest tõmmanud!“ Mooset kasvatati kõiges egiptuserahva tarkuses.

19. Noor Mooses. Tema põgenemine.

Kui Mooses oli võrsunud meheks ja saanud 40 aastat vanaks, läks ta oma vendade, iisraelilaste juurde ja nägi nende häda ning viletsust. Ta silmade ees möödusid pildid, kuidas koormati põllul ja ehitusil ülejõukäiva tööga vanu ja noori, mehi ja naisi. Moosese silmad välkusid vihast, ta käed tõmbusid tahtmatult rusikasse ja otsaesisel ilmusid sügavad kortsud. Kord oli ta tunnistajaks, kuidas egiptuse sundija lõi heebreameest. Äkki süttis tuline viha põlema Moosese rinnus, ta lõi kepiga surnuks egiptusemehe ja mattis ta liivasse. Teinekord nägi Mooses kahe heebreamehe taplust. Ta ütles õelale: Miks peksad sa oma ligimest?“ — „Kes on pannud sinu meile kohtuni-

kuks?“ ütles peksja. „Kas sa mõtled minu ka surmata, nagu tapsid egiptusemehe?“ Mooses kohkus ja ütles: „Kuidas on see asi tulnud ilmsiks?“ Sündmusest teatati vaaraole, ja see püüdis hukata Mooset. Mooses põgenes Egiptusest Miidjanimaale ja peatus seal kuski kaevu juures.

Miidjani preestril Iitrol oli seitse tüdart. Need tulid kaevust vett võtma, täitsid rennid veega ja tahtsid joota oma isa puduloseid. Sinna saabus ka teisi karjaseid, kes ajasid preestri tüdred kaevu juurest ära. Ent Mooses aitas neid ning jootis nende loomad. Kui Iitro tüdred tulid koju, küsis neilt isa: „Kuidas olete täna nii ruttu jõudnud tagasi?“ — „Egiptusemees kaitses meid karjaste eest ja jootis meie loomad,“ vastasid tüdred. „Kus on see mees?“ küsis Iitro. „Miks ei ole te kutsunud teda meie leiba võtma?“ Nüüd palusid Iitro tüdred Mooset tulla nende isa kotta, ja Mooses jäi Iitro juurde elama. Iitro andis Moosesele naiseks ühe oma tütreist, ja see kinkis Moosesele kaks poega.

Jak. 1,5. Inimese viha ei tee, mis Jumala ees õige.

Käsk: Ära tapa.

20. Moosese kutsumine.

Mooses hoidis oma äia karju ja saabus kord Oorebi mäe juurde. Siin ilmutas Jumal end kibuvitsapõõsa tuleleegis. Kibuvitsapõõsas põles, ent ei põlenud ära. Mooses ligines põlevale põõsale vaatlema lähemalt seda imet. Äkki kuulis ta Jumala häält: „Mooses, Mooses, ära tule siia! Võta kingad jalast, sest see paik, kus sa seisad, on püha maa!“ Veel ütles Jumal: „Mina olen Aabrami, Iisaku ja Jakobi Jumal!“ Mooses kattis kinni oma silmad, sest ta kartis vaadata Jumalat. Ja Jumal ütles: „Ma olen näinud

oma rahva viletsust Egiptuses ja kuulnud tema kisendamist, ma päästan ta egiptuserahva käest. Ma viin ta maale, mis jookseb piima ja mett. Sinu läkitan ma vaarao juurde ja sina viid mu rahva, iisraelilapsed, Egiptusest välja!“

Mooses vastas: „Kes olen mina, et lähen vaarao juurde ja viin iisraelilapsed Egiptusest välja?“ Jumal ütles talle: „Mina olen sinuga!“ Mooses küsis: „Kui mina tulen iisraelilaste juurde ning ütlen neile: teie vanemate Jumal on läkitanud minu teie juurde, ja nemad küsivad: mis on ta nimi? Mis ütlen ma siis neile?“ Jumal vastas: „Ütle iisraelilastele: Jehoova, teie vanemate Jumal, on läkitanud minu teie juurde, — see on minu nimi igavesti!“ Mooses ütles: „Ma palun, Issand, ma ei ole sõnakas mees, mul on kange suu ja kange keel!“ Jumal vastas: „Kes on loonud inimesele suu? Eks mina, Jumal! Nüüd mine, mina olen sinuga ja õpetan sind, mis sa pead rääkima!“ Ent Mooses tõrkus ikka veel ja ütles: „Läkita sõnumeid kellegi teisega!“ Nüüd süttis põlema Jumala viha ja ta ütles: „Kas ma ei tea, et su vend Aaron kõneleb hästi? Olgu tema vahemeheks sinu ja rahva vahel!“ Nüüd ei saanud Mooses enam tõrkuda.

Mooses tuli Iitro juurde, jättis temaga jumalaga ning asus oma naise ja poegadega teele Egiptusemaale. Ent Aaronile ütles Jumal: „Mine kõrbe Moosesele vastu!“ Aaron täitis Jumala käsku, kohtas oma venda ja suudles teda. Mooses rääkis Aaronile kõik Jumala sõnad. Egiptuses kogusid vennad kokku Iisraeli vanemad ja Aaron andis neile teada, mis Jumal oli kõnelnud Moosesega. Kui iisraelilapsed kuulsid, et Jumal on näinud nende viletsust ja häda, kummardusid nad ning heitsid silmili maha.

Psalm 121,4. **Vaata, ei see tuku ega uinu magama, kes hoiab Iisraeli.**

Viisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. P. 141.

Ma tõstan taeva poole silma,
Jään Isa peale mõtlema.
Ja lendan üles, jätan ilma
Ja tunnen suure rõõmuga,
Kuis Isa südames ja suus
Arm ikka vana, ikka uus.

(L. 417, 1)

21. Egiptuse nuhtlused.

Mooses Aaroniga tulid vaarao juurde ja ütlesid talle: „Nõnda käsib Jumal: lase minna mu rahvas, et ta peaks mulle püha kõrves!“ Vaarao vastas: „Kes on Jumal, et ma kuulen ta sõna? Ei ma tunne Jumalat, ega lase ka iisraelilapsi. Asuge oma tööle!“ Sundijaid aga käskis vaarao: „Rõhüge rahvast tööga veel enam, et ta ei paneks tähele valekõnesid!“

Sest ajast hakkasid sundijad koormama rahvast tööga veel rohkem. Sundijad ei saatnud rahvale enam õlgi, mida vajati telliskivide valmistamisel, vaid iisraelilapsed pidid ise otsima õlgi egiptlaste kõrrepõldudelt. Ent telliskivide hulk pidi olema igal õhtul endine. Kui iisraelilapsed ei saanud valmis selle ülejõukäiva tööga, nuheldi neid rängasti.

Nüüd hakkasid iisraelilapsed nurisema Moosese ja Aaroni vastu, sest nad pidasid neid süüdlasiks oma käekäigu halvenemises. Ent Mooses kisendas Jumala poole ja ütles: „Issand, mispärast oled sa läkitanud minu? Sest ajast, kui ma kõnelesin vaaraoga sinu nimel, on ta teinud rahvale veel enam kurja!“ Jumal ütles Moosesele: „Varsti näed sa, mis teen vaaraole. Minu tugeva käe läbi laseb ta iisraelilapsed minna. Teie aga peate tundma, et mina olen Issand Jumal!“ Ja Jumal saatis Egiptusemaale üheksa

rasket nuhtlust. Niiluse jõe vesi muutus vereks. Maale ilmus määratul arvul konni, täisid ja kõiksuguseid kahjulikke linde. Katk ja mustad rõuged niitsid rahvast, rahe ja rohutirtsud hävitasid põlde ning kolm päeva kattis maad pilkane pimedus.

Igakord kui oli tabanud hirmus nuhtlus Egiptusemaad ja rahvast, kutsus vaarao Moosese Aaroniga enese juurde ning ütles neile: „Paluge Jumalat, et ta võtaks meilt nuhtluse, siis lasen ära iisraelilapsed!“ Kui aga nuhtlus oli möödunud, tegi vaarao südame jälle kõvaks; ta ei täitnud oma lubadust ega lasknud iisraelilapsi minna. Nüüd ütles Jumal Moosesele: „Ma saadan veel ühe nuhtluse Egiptusemaale, siis laseb vaarao iisraelirahva vabaks!“

Heebr. 10,31. **Hirmus on elava Jumala kätte langeda.**
Katek. 7. palve. Päästa meid kurjast.

Omal viisil. P. 271.

Issand, oma viha sees
Ära sa mind nuhtle!
Sest su poeg on vahemees,
Armuga saatis mulle!
Küll mul nüüd
Palju süüd:
Siiski armu anna,
Ära viha kannu!

(L. 381, 1)

22. Lahkumine Egiptusest.

Vaarao süda oli ikka veel kange. Jumal ütles Moosesele: „Iga pereisa võtku terve aastane tall ja ohverdagu see mulle õhtul! Talle verega võidku ta ukse mõlemad piidad ja pealispuu. Liha söödagu küpsetatuna samal ööl

hapnemata leivaga. Vöö olgu teil vöö, kingad jalas ning kepp käes. Sel ööl sammun ma läbi terve Egiptusemaa ning surman igas majas vanima poja. Sama saatuse osaliseks saavad ka loomad. Veri kodadel olgu täheks, et ma teist lähen mööda ja karistus teid ei taba. Seda päeva pühitsege teie ja teie järglased minu mälestuseks. Kui lapsed teid küsivad, siis öelge: see on paasa*) Jumalale, kes saatis karistuse egiptuserahvale, teile aga päästmise!“

Iisraelilapsed täitsid Jumala käsu. Kesköö läks surmaingel läbi Egiptusemaa ning hävitas kõik esimesed poeglapsed, vaarao pojast vangi vanima pojani. Egiptlaste keskel tõusis suur kisendamine ning nutt, sest ei leidunud ühtki koda, kus ei oleks olnud surnut.

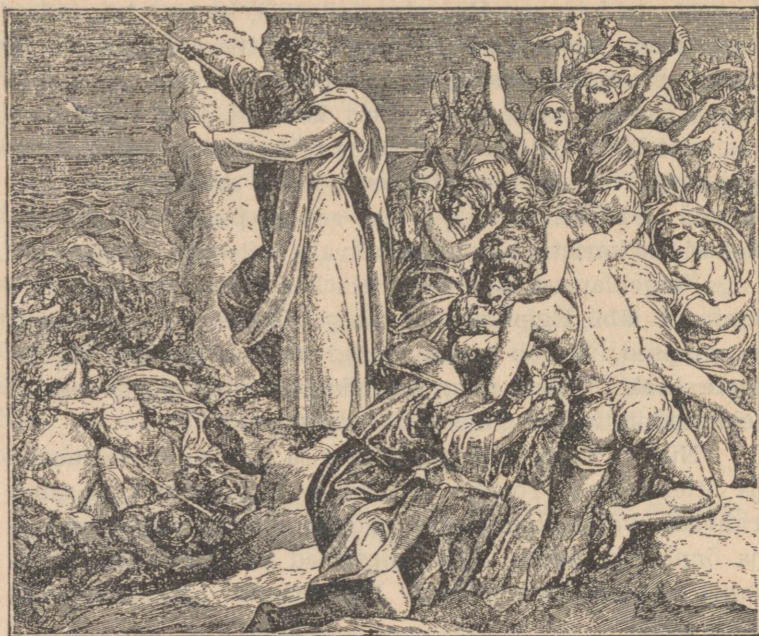
Nüüd kutsus vaarao Moosese ja Aaroni enese juurde ja ütles neile: „Tõuske ja lahkuge minu maalt ja minu rahvast; võtke kaasa oma pudulohused ja veised, minge ja õnnistage mind!“ Ka egiptlased ise sundisid iisraelilapsi ruttama lahkumisega. Nad ütlesid: „Muidu sureme meie kõik!“

Nüüd algasid iisraelilapsed rännakut, võttes kaasa oma sulased, loomad ja varanduse. Egiptusemaalt lahkuvat rahvast oli 600.000 meest, peale selle naised ja lapsed. Mooses võttis kaasa ka Joosepi luud. Jumal ise käis rahva eel ja juhatas talle teed, päevil pilve-, ööl tulesambas, et iisraelilapsed võiksid jätkata oma rännakut ööd ja päevad.

23. Läbimine Punasest merest.

Jumal juhtis iisraelilapsed läbi kõrve Punase ehk Kõrkjate-mere kaldaile, sest sel teel ei olnud karta vaenulikke kokkupõrkeid teiste hommikumaa rahvastega.

*) Halastus.

Läbimine Punasest merest.

Kui nüüd vaaraole teatati iisraelilaste lahkumisest, kahetses ta väga, et oli lasknud need minna. Ta kogus kokku oma sõjaväe, võttis 600 sõjavankrit, ajas taga iisraelilapsi ja sai nad kätte Punase mere kaldal.

Iisraelilapsed ehmusid väga, kisendasid Jumala poole ja ütlesid Moosesele: „Oled sa seepärast meid toonud välja Egiptusest, et seal ei olnud haudu ja et sureksime kõrves!“ Ent Mooses vastas rahvale: „Ärge kartke, jääge aga seisma ja oodake Jumalalt päästmist, mis ta teile täna saadab. Küll Jumal ise võtab teie eest sõdida!“

Jumal ütles Moosesele: „Tõsta oma kepp ja siruta käsi mere poole!“ Jumal laskis tõusta kõva idatuule, mis puhus terve öö ning tegi kuivaks mere. Hommikul nägid

iisraelilapsed kuiva teed meres, astusid ruttu merre ja sammusid kuiva merepõhja mööda teisele kaldale.

Egiptlased ajasid taga iisraelilapsi ja astusid nende järele merre hobuste, sõjavankrite ja kõige sõjaväega. Jumal hirmutas egiptlaste leeri ja nad said edasi suure vaevaga. Ehmatusest ning kartusest hüüdsid egiptlased: „Põgeneme, sest Jumal sõdib Iisraeli eest Egiptuse vastu!“ Nüüd ütles Jumal Moosesele: „Siruta uuesti oma käsi mere poole!“ Kui Mooses oli täitnud Jumala käsu, hakkas meri koiduajal kõvasti voolama ja uputas egiptlaste vankrid ja terve vaarao sõjaväe. Ükski neist ei pääsenud eluga. Nii päästis Jumal iisraelilapsed egiptlaste käest.

Iisrael ühes Moosesega aga laulis Jumalale kiidulaulu. „Ma laulan Jumalale, sest ta on saanud väga kõrgeks: hobused ja nende rüütlid on ta heitnud merre. Jumal on õige sõjamees!“

Psalm. 46,2. **Jumal on meile varjupaigaks ja tugevuseks.**

Viisil: Jumal, vägev valitseja. P. 182.

Ei sa merre ära upu,
Ära karda sügavust!
Ära karda, julgest astu!
Ära karda hukatust!
Pikse järel päike paistab,
Nii ka Jumal pea aitab.

(L. 486,1)

24. Kõrverännak Siinai mäeni.

Iisraelilapsed jätkasid oma rännakut kõrves, ent nad ei leidnud vett. Nad tulid Maara. Seal ei võinud nad vett juua, sest see oli viha. Rahvas nurises Moosesega vastu ja

ütles: „Mida jooime meie?“ Mooses palvetas Jumalale, ja Jumal näitas talle mingi puu. Mooses viskas selle puu vette, ja vesi muutus joodavaks.

Iisraelilapsed saabusid Sinni kõrbe, kus nad ei leidnud midagi süüa. Jälle nurisesid nad Moosese ja Aaroni vastu ja ütlesid: „Oh et oleksime surnud Egiptuses, kus istusime lihapottide juures ja sõime leiba külluses! Teie olete toonud meid siia kõrbe, kus suureme nälga!“ Jumal

Manna.

rääkis Moosese vastu: „Ütle rahvale: õhtul saate te liha, hommikul leiba: te peate tundma, et mina olen Jehoova, teie Jumal!“

Ja vaata, õhtul ilmus kõrbe nii palju linde, vutte, et nad katsid terve leeri; hommikul aga oli kastekord maas. Kui kastekord tõusis, oli maas midagi peenikest ja ümmargust kui hall. Siis küsisid iisraelilapsed üksteiselt: „Mis see on?“ (Manhu?) Mooses vastas neile: „See on leib, mis Jumal andnud teile süüa!“ Rahvas nimetas selle leiva, mil oli meekookide maitse, mannaks. Iisraelilapsed sõid seda leiba 40 aastat, kuni nad saabusid Kaananimaale piirele.

Sinni kõrvest jätkasid iisraelilapsed rännakut järgmisse kõrbe. Jällegi ei leidnud nad joogivett. Rahvas riidles Moosesega ja ütles: „Mispärast oled sa meid viinud välja Egiptusest? Sa suretad meid, meie lapsed ja meie lojused janusse!“ Ja Jumal ütles Moosesele: „Löö kepiga kalju vastu, siis jookseb sealt vett!“ See sündis nõnda.

Psalm 23,1. **Jehoova on mu karjane, ei mul pole ühtegi vaja.**

Katek. 4 palve: Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.

Viisil: Miks mu süda ennast vaevab. P. 282.

Kas on linnukesel muret,
Kust ta saab,
Mis ta sööb?
Kas ta nälga sureb?
Tema loodab Looja peale,
Hüppab seal
Okša peal
Röömsast, tõstab hääle.

(L. 503,4)

Vesi kaljust.

25. Käskude andmine.

Kolmandal kuul peale lahkumist Egiptusest tulid iisraelilapsed Siinai kõrbe ja asusid leeri mäe kohal. Mooses läks mäele. Jumal hüüdis teda ja ütles mäelt: „Nõnda kuuluta sa iisraelilastele: te olete näinud, mis ma olen teinud egiptuse rahvale. Ma olen teid kandnud kotka tii-

vul ja toonud teid enese juurde. Kui te kuulate minu sõna ja peate minu käske, siis olete minu oma kõigist rahvaist, sest kõik maailm on minu päralt!“

Mooses kutsus kokku rahvavanemad ja rääkis neile kõik, mis Jumal oli öelnud temale. Ja rahvas kisendas ja ütles: „Kõik, mis Jumal on kõnelnud, täidame meie!“

Edasi ütles Jumal Moosesele: „Vaata, ma tulen su juurde paksus pilves, et rahvas kuuleks, kui ma sinuga

Mooses läheb Siinai mäele.

räägin. Mine rahva juurde ja pühitse teda täna ja homme; pesku nad puhtaks oma riided. Olgu nad valmis kolmandaks päevaks.“ Mooses tegi kõik, mis Jumal oli käskinud.

Kolmanda päeva hommikul müristas kõvasti ja lõi välku, paks pilv kattis mäe tippu, oli kuulda kanget päsuna häält. Terve Siinai mägi suitses ja värises, sest Jumal oli tulnud tules mäele maha. Rahvale aga, kes seisis seal juures, oli tulnud suur hirm ning kartus.

Mooses tõusis mäele Jumala juurde ja jäi sinna

40 päevaks. Jumal andis talle kaks kivilauda, millel oli kirjutatud Jumala kümme käsku.

1. Mina olen Issand, sinu Jumal. Ärgu olgu sul teisi jumalaid minu kõrval.
2. Ära võta suhu Jumala, oma Issanda nime ilma asjata, sest Issand ei jäta seda nuhtlemata, kes tema nime kurjasti pruugib.
3. Pühitse pühapäeva.
4. Austa oma isa ja ema, et sinu käsi hästi käiks ja sa kaua elaks maa peal.
5. Ära tapa.
6. Ära riku abielu.
7. Ära varasta.
8. Ära tunnista ülekohut oma ligimese vastu.
9. Ära himusta oma ligimese koda.
10. Ära himusta oma ligimese naist, sulast, ümmardajat, veiseid ega muud, mis tema päralt on.

Käskude lõppsõna: Mina, Issand, sinu Jumal, olen püha vihaga Jumal, kes vanemate ülekohut nuhtleb lastele kolmandast ja neljandast põlvest saadik neile, kes mind vihkavad. Aga neile, kes mind armastavad ja minu käsud peavad, näitan ma heldust tuhande põlveni.

Kui rahvas kõike seda nägi, mis sündis Siinai mäel, kisendas ta Moosese vastu: „Kõnele sina meiega, ja meie kuuleme. Ärgu rääkigu Jumal meiega, et meie ei sureks!“

Nüüd ehitas Mooses altari, ja noormehed ohverdasid sellel. Mooses luges rahvale ette Jumala käsud, ja rahvas ütles: „Kõik, mis Jumal on käskinud, täidame meie!“

Psalm 112,4. Väga õnnis on mees, kes Jehoovat kardab, kellel väga hea meel on tema käskudest.

26. Kuldvasikas*.

Jälle oli Mooses läinud mäele Jumalat paluma. Kui ta oli jäänud kauaks mäele, ütles rahvas Aaronile: „Võta kätte, tee meile Jumal, kes käib meie eel. Moose-

Mooses purustab käsulauad.

sest, kes toonud meid Egiptusest siia, ei tea meie, mis temaga on juhtunud!“ Aaron ütles rahvale: „Kiskuge ära kuld-

ehted oma naiste, poegade ja tütarde kõrvust ja tooge need minule!“ Rahvas tõi ehteid, ja Aaron valas neist kuldvasika. Nüüd hüüdsid iisraelilapsed: „Vaata, see on sinu jumal, Iisrael, kes toonud su Egiptusest siia!“ Aaron ehitas kuldvasikale altari ja laskis kuulutada rahvale: „Homme on püha jumalale!“ Järgmisel päeval tõusid iisraelilapsed vara hommikul ja ohverdasid kuldvasikale. Siis istusid

nad maha sööma ning jooma ja tõusid üles mängima ning tanstima. Jumal ütles Moosesele: „Mine, astu mäelt alla! Su rahvas on teinud halvasti. Ta on äkki lahkunud sellelt teelt, mis mina talle juhataasin. Vaata, see on kangekaelne

*) Vasikas (õieti härg) oli idamaarahvaste juures jumaluse kujud.

rahvas!“ Mooses lahkus mäelt, tal oli kaasas kaks lauda käskudega. Kui Mooses nägi kuldvasikat ja rahva pidustemist selle ümber, süttis temas põlema tuline viha: ta viskas käsulauad maha, nii et need purunesid tükkideks. Siis võttis ta kuldvasika ja hävitas selle täielikult. Aaronilt küsis Mooses: „Mispärast oled sa saatnud nii suure patu rahvale?“ Aaron vastas: „Ärgu süttigu põlema mu isanda viha! Sa tunnend seda rahvast: see on kuri rahvas.“ Ja Aaron jutustas Moosesele kõik.

Hommikul ilmus Mooses rahva juurde ja ütles: „Teie olete raskesti patustanud! Ent ma lähen üles mäele ja palun Jumalat, et ta andestaks teie patud.“ Kui nüüd Mooses ilmus uuesti Jumala ette, ütles ta: „Rahvas on raskesti patustanud, anna andeks ta patt. Kui mitte, siis kustuta minu, palun ma, oma eluraamatust!“

Jumal ütles: „Ma kustutan oma eluraamatust selle, kes patustanud minu vastu. Valmista nüüd kaks kivilauda, nõnda kui olid esimesed. Ma kirjutan neile samad sõnad, mis olid laudadel, mis sa murdsid katki!“ Mooses toimis Jumala käsu järele ja tõi käsulauad iisraelirahvale. Ta nägu läikis, ja Aaron ning iisraelilapsed kartsid läheneda temale.

Moos. 20,4—5. Ära tee enesele nikerdatud kuju ega mingisugust nägu sest, mis ülal taevas, ei sest, mis all maa peal, ega sest, mis vees maa all on.

Ära kummarda ega ära teeni neid!

27. Maakuulajad.

Ühe aasta veetis iisraelirahvas laagris Siinai mäe juures. Siis jätkasid nad oma teekonda. Kui nad saabusid Kaananimaa piiridele, saatis Mooses välja mehi, kes pidid vaatama maad. Igast suguharust läkitas ta ühe mehe,

vürsti, ja käskis neid katsuda Kaananimaa läbi. Ta ütles neile: „Vaadake seda maad, milline ta on! Tutvuge rahvaga, kes seal elab: on see rahvas vägev või väeti; on teda pisut või palju; mis maa on seal: hea või halb, vägev või lahja, kasvab seal ka puid? millised on seal linnad? Olge julged ja võtke maaviljast!“ — Oli viinamarja esimese vilja aeg. Maakuulajad läksid ja tulid Heebroni ja Eskoli orgu. Seal löiksid nad ühe viinaväände ja viina-

Maakuulajad.

marjakobara, mida kaks neist kandsid kõrendiga. Ka võtsid nad kaasa granaadiõunu ja viigimarju. Kui nad peale 40-päevast reisu jõudsid tagasi Moosese ja iisraelilaste juurde, jutustasid nad: „Me olime maal, kuhu teie meid läkitasite. See maa jookseb piima ja mett, ja see siin on selle maa vili. Ent rahvas, kes seal elab, on tugev, kindlad ja suured on ta linnad. Me nägime seal pikki mehi ja olime nende silmis kui rohutirtsud.“

Rahva keskel tõusis suur kisendamine ning kaebamine. Nuriseti ja öeldi Moosesele: „Oh oleksime surnud Egiptusemaal, oh sureksime siia kõrbe! Mispärast viib

meid Jumal sinna maale? Me langeme seal mõõga läbi, või meie naised ja väetivad lapsed saavad saagiks vaenlasile? Eks oleks see meile parem minna tagasi Egiptusemaale!“

Ja nad ütlesid üksteisele: „Tõstkem kellegi mehe pealikuks ja lähme tagasi Egiptusemaale!“ Mooses ja Aaron heitsid silmili maha rahva ette. Joosua ja Kaalep, kes ka olid käinud maad kuulamas, käristasid lõhki oma riided ja ütlesid: „Maa, mida oleme näinud, on hea. On Jumal meile armuline, küll ta siis saadab meid sinna ja annab meile selle maa. Ärge pange Jumala vastu ja ärge kartke maa rahvast!“ Ent rahvas tahtis visata nad kividega surnuks.

Nüüd ütles Jumal Moosesele: „Kui kaua sõdib minu vastu seesinane rahvas? Kui kaua ei usu ta mind kõigi nende imetegude juures, mis ma olen teinud ta keskel? Ükski mehist peale Joosua ja Kaalepi ei näe maad, mis ma töotanud anda iisraelilaste vanemaile. Nelikümmend aastat rändate teie kõrves, kuna surnud teist viimane. Te peate tundma, et olen teid maha jätnud. Teie lastele annan selle maa, mille teie olete põlanud.“ Suur oli iisraelirahva kurbus. Ta tahtis siiski tungida töötatud maale, ent kaananirahvas lõi ta tagasi.

Nii rändas iisraelirahvas kõrves ümber 40 aastat.

Kaal. 6,7. Ärge eksige mitte, Jumal ei lase ennast pilgata. Mis inimene iial külvab, seda tema ka lõikab.

28. Moosese surm.

Kui möödus 40 aastat kõrverännakut, saabus iisraelirahvas uuesti töötatud Kaananimaa piirile ja asus leeri hommikupool Jordani jõge, vastu Jeeriku linna. Aaron oli juba surnud. Ka Mooses tundis surma lähenemist. Ja

Jumal ütles Moosesele: „Joosua on mees, kelles on Jumala vaim. Saagu temast sinu järeltulija. Tõsta oma käsi tema peale ja sea ta rahva ette, et see kuuleks ta sõna!“ Mooses kutsus Joosua enese juurde ja ütles talle kõige rahva nähes: „Ole vahva ning tugev, sest sina lähed selle rahvaga maale, mis Jumal on töötanud anda ta vane maile!“

Nüüd jättis Mooses rahvaga jumalaga. Ta tuletas rahvale veel kord meelde kõike head, mis Jumal oli näidanud talle, ja manitses rahvast. Lõpuks ütles ta: „Kuule, Iisrael! Jehoova, meie Jumal, on ainus Jumal. Armasta Issandat, oma Jumalat kõigest südamest, meelest ja kõigest omast väest. Hoia end unustamast Jumalat! Kuuled sa tema sõna, saabub sulle tema õnnistus. Ei pane sa teda mikski, langeb sulle needus. Ma kutsun täna tunnistajaks taeva ja maa. Ma olen su ette pannud elu ja surma, õnnistuse ja needmise. Sõnad, mis ma sulle tunnistan, võta südamesse ja kinnita oma lastele!“ Siis õnnistas Mooses iisraeli suguharud üksteise järele ja ütles: „Väga õnnis oled sa, Iisrael! Kes on su sarnane? Sa oled rahvas, kes saab abi Jumalalt. Jumal on su kilp ja su mõök!“

Jumal ütles Moosesele: „Tõuse Neebo mäele ja vaatle maad, mis annan iisraelirahvale. Siis lähed sa magama oma isade juurde, nagu su vend Aaron!“ Ja Mooses tõusis Moabi väljalt Neebo mäele. Siit näitas talle Jumal kogu Kaanimaa ja ütles: „See on maa, mis olen töötanud anda Aabramile, Iisakule ja Jakobile. Sa oled näinud seda maad oma silmaga, ent su jalg ei saa sinna!“

Pärast seda suri Jumala sulane Mooses. Jumal ise mattis ta maha, ja ükski ei ole näinud ta hauda. Mooses sai vanaks 120 aastat. Ta silmad ei olnud läinud tõntsiks ega ta ramm lõppenud. Iisraeli rahvas leinas teda 30 päeva. Ent Iisraelis ei tõusnud enam niisugust prohvetit, kui oli

olnud Mooses, kellega Jumal oli rääkinud palgest palgesse, nagu mees räägib oma sõbraga.

Ilm. 2,10. **Ole ustav surmani, siis tahan ma sulle anda elukrooni.**

Viisil: Jeesukest ei jäta ma. P. 165.

Ole ustav surmani,
Siis sul Issand krooni annab.
Võitlusest ta viimati
Rahumaale siis su kannab.
Ära väsi iialgi,
Ole ustav surmani!

H. Vühner.

IV. Joosua — rahvajuht.

29. Joosua ametisseastumine ja üleminek Jordanist.

Peale Moosese surma ütles Jumal Joosuale: „Mine üle Jordani jõe, sina ja kõik rahvas, sinna maale, mis ma annan iisraelirahvale. Nõnda kui ma olen olnud Mooseseaga, olen ka sinuga. Ole vahva ja hästi tugev! Pea minu käsku, siis õnnestub su tee ja lähevad korda su ettevõtted!“ Rahvas ütles Joosuale: „Me teeme kõik, mis sa meid käsid. Nagu oleme kuulnud Moosese sõna, nõnda kuuleme ka sinu sõna!“

Kolme päeva pärast saatis Joosua korraldajaid läbi leeri. Need ütlesid rahvale: „Kui te näete minemas

preestrid seaduselaekaga *, jälgige neile!“ Joosua laskis öelda rahvale: „Pühitsege endid, sest Jumal teeb homme teie keskel imeasju!“

Kui nüüd järgmisel hommikul preestrid seaduselaegast kandsid ja ühes rahvaga, kes neile jälgis, saabusid Jordani jõe ja tõtsid oma jalad vette, vaata, siis sündis ime: vesi, mis jooksis ülalt alla, jäi seisma; vesi aga, mis voolas Soolamerre, kadus koguni. Nii sammus iisraelirahvas kuivalt üle jõe.

Joosua valis 12 meest, igast suguharust ühe, ja käskis neid: „Iga mees võtku Jordanist kivi ja toogu see õlal oma öömaja kohale!“ Joosua püstitas neist kivist mälestussamba, et iisraelilaste järglased ka tulevikus tuletaksid meelde Jumala suurt ning vägevat tegu sellest, kuidas Jordani vesi lahkus ühest. Nüüd pidas iisraelirahvas paasapüha, sõi selle maa viljast; manna aga kadus.

Siir. 50,29. **Kiitke Jumalat, kes teeb suuri asju.**

Omal viisil. P. 229.

Oh võtkem Jumalat
Suust, südamest nüüd kiita,
Kes suuri asju teeb,
Ja temale au näita,
Kes emahust ju
Meil teinud palju head,
Ja praegu hoidvad veel
Meid tema armukäed.

(L. 44,1)

* Seaduselaegas oli kullaga rohkesti kaunistatud kast, mis oli asetatud kogudusetelki, kus paluti Jumalat. Selles kastis hoiti alal käsulauad.

30. Joosua jumalagajätt rahvaga; tema surm.

Nii asusid iisraelilapsed Kaananimaale ja maitsepid õnne ja rahu. Jumal hoidis ning kaitses neid vaenlaste eest ja andis neile kõike seda, mis oli töotanud.

Kui Joosua oli saanud vanaks, kutsus ta kokku kõik Iisraeli vanemad, rahva juhid, kohtunikud ning ülevaatajad ja ütles neile ning suurele rahvahulgale nõnda: „Mõelge Jumala vägevaile tegudele, mis ta teinud teile! Ta on teid toonud välja Egiptusemaalt ja päästnud teid vaenlast. Ta on annud teile maa, millega teie ei ole näinud vaeva; teie elate linnades, mida pole teie ehitanud, ja sööte viina- ja õlipuist, mida teie pole istutanud!“

Joosua manitses rahvast ja ütles: „Kartke Jumalat ja teenige teda vaga südamega! Loobuge jumalaist, keda teie vanemad teeninud Egiptuses. Kui teie ei teeni Jumalat, siis valige endile veel täna, keda tahate kummardada. **Ent mina ja minu pere, meie tahame Jehoovat teenida!**“

Rahvas vastas ning ütles: „See oleks meie teotuseks, kui jätaksime maha Jumala ning teeniksime teisi jumalaid! Ka meie tahame teenida Jehoovat, sest ta on meie Jumal!“

Nüüd võttis Joosua suure kivi, püstitas selle tamme alla ja ütles: „See kivi olgu märgiks, et te ei salgaks oma Jumalat!“

Kui Joosua oli saanud 110 aastat vanaks, suri ta. Iisraelilapsed matsid ta maha Evraimi mägiselle maale.

Psalm 119,105. **Sinu sõna on mu jalale lambiks ja valguseks mu jalgteel.**

Omal viisil. P. 339.

Eks mu kohus tänu teha
Jumalale ilma peal?

Sest ma saan küll kõigest näha,
Kuis nii helde tema meel.
Armu täis on tema süda,
Et ta selle elu sees
Kõike hoiab kannat'es,
Kes siin austavad teda.
Aeg kõik asjad lõpetab,
Jumal ikka armastab.

(L. 31,1)

Joos. 25,15. **Mina ja minu pere, meie tahame Jehoo-
vat teenida.**

V. Iisraelirahvas kohtu- mõistjate all.

31. Kiideon.

Kui Joosua oli surnud, tõusis Iisraelis uus põlv rah-
vast, kes unustas Jumala ja ta suured imeteod Iisraelile.
Palju iisraelimehi jooksis teiste jumalate järele. Iisraeli-
lapsed hakkasid kummardama ümbruskonna rahvaste
ebajumalaid. Ent Jumal andis sageli iisraelilapsi karistu-
seks selle eest vaenlaste võimusesse. Kisendasid aga iisra-
elilapsed oma hädas jälle Jumala poole, halastas ta ja las-
kis tõusta nende keskelt mehi, kes võitlusis rõhujate
vastu viisid võidule iisraelirahva. Peale võidu saavutamist
jäid niisugused mehed rahva keskel suurde lugupidamisse
ja said kohtumõistjajaks. Niisuguseks kohtumõistjaks oli
Kiideon.

Jälle oli rahvas unustanud Jumala. Selle eest andis
Jumal Iisraeli seitsmeks aastaks miidjanite võimusesse.
Külvasid iisraelilapsed midagi, siis vallutasid miidjanid

maa, hävitasid kõik ega jätnud rahvale sugugi toitu, lambaid, härgi ega eesleid. Iisrael põgenes koopaisse mägedes, sest miidjanid ujutasid Iisraelimaa üle oma lojuste, kaamelite ja telkidega, nagu rohutirtsude parved.

Kui nüüd Iisraelirahvas jälle ohkas Jumala poole, ilmus Jumala ingel Kiideoni juurde, kes peksis nisu, ja ütles talle: „Jumal on sinuga, sa tubli mees! Päästa iisraelilapsed miidjanite võimusest!“ Kiideon vastas: „Miska päästan mina Iisraeli? Eks ole minu sugu halvim Manasse soos ja mina vähim oma isakojas!“ Jumal töötas talle: „**Mina olen sinuga! Löö miidjaneid!**“

Samal ööl ütles Jumal Kiideonile: „Lõhu Paali* altar, mis su isa päralt, ja raiu maha hiis, mis seal kõrval! Püstita altar Jumalale siin kindlal kohal ja ohverda põletamisohver hiiepuudega, mis sa oled raiunud maha!“ Kiideon toimis Jumala käsu järele. Kui kõik see sai järgmisel päeval teatavaks, tahtis rahvas Kiideoni surmata. Ent tema isa ütles: „Kui Paal on jumal, siis riielgu tema minu poja- ja, et ta on kiskunud maha tema altari!“

Kiideon astus miidjanite vastu. Ent Jumal ütles talle: „Rahvast, mis sinuga, on liiga palju. Iisrael võib kiideldes öelda: „Mu oma käsi on saatnud mulle abi!“ Kuuluta rahvale: kes kardab ning väriseb, astugu tagasi!“ Koju pöördus 22 000, kohale jäi 10 000 meest. Ent Jumal ütles: „Veel on rahvast palju! Kolmesaja mehega päästan ma teid, teised lase koju tagasi!“ Kiideon jagas need 300 meest kolme rühma, andis kõigile pasunad, tühjad kruusid põlevate tõrvikutega ja ütles: „Pange tähele mind ja tehke, mis teen mina! Jumal on andnud miidjanite leeri

* Paal oli Tiiruse linna ja päikese jumal. Iisraeli kuningas Ahab tõi oma naise Iisebeli jumala Paali Föniikiast Iisraelimaale ja ehitas Paalile Samaarias templi, kus teda teenis mitu sada preestrit.

minu kätte.“ Keskööl tungis Kiideon oma 100 mehega miidjanite leerini. Iisraeli sõjamehed puhusid pasunaid ja purustasid kruusid. Samuti puhusid pasunaid ja purustasid kruusid kaks teist rühma. Sõjamehed võtsid põlevad tõrvikud pahemasse, mõõgad paremasse kätte ja hüüdsid: „Jehoova ja Kiideoni mõõk!“ Miidjanid ehmuksid. Nad põgenesid Jordani poole, ja iisraeli sõjamehed ajasid neid taga.

Kui Kiideon saabus võitjana lahingust koju, ütles talle rahvas: „Valitse meid, sest sa oled päästnud meid miidjanite võimusest!“ Ent Kiideon vastas: „Ei, Jumal valitsegu teid!“ Sellest ajast elas Iisrael rahus Kiideoni surmani.

2. Kõr. 12,9. Sulle saab küll minu armust; sest mu vägi saab nõtruses täie võimuse.

Viisil: Au, kiitus olgu igavest. P. 199.

Jehoovat kõigest südamest
Ma kiidan koguduses,
Ma laulan tema tegudest,
Ta väest, austusest.
Oh seda pangem tähele,
Mis imet oma rahvale
Ta suurest armust teinud.

(L. 32,1)

32. Rutt.

Kohtumõistjate ajal juhtus kord nälg Iisraelis. Siis rändas Petlemmast Moabimaale mees, nimega Elimeelek, ühes oma kaasa Noomi ja kahe pojaga. Seal suri Elimeelek. Ta pojad abiellusid moabi neidudega: üht hüüti Orpaks, teise nimi oli Rutt. Mõne aasta pärast surid ka Elimeeleki mõlemad pojad.

Nüüd võttis Noomi nõuks asuda ühes oma miniattega

koduteele Juudamaale. Ta oli kuulnud, et näljahäda seal oli möödunud. Teel manitses ta oma miniaid: „Pöörduge tagasi igäiks oma ema kotta! Jumal tehku teile head, nõnda kui teie olete teinud neile, kes surnud, ja ka mulle.“ Miniaid hakkasid suure häälega nutma. Orpa suudles

Rutt.

ämma ja läks tagasi. Ent Rutt jäi ämma juurde. Noomi ütles talle: „Pöördu tagasi ka sina ja järgi oma käliksele!“ Rutt aga vastas: „Ära sunni mind jätma maha sind. Kuhu lähed sina, lähen ka mina; kuhu jääd sina, sinna jään ka mina. Sinu rahvas on minu rahvas, sinu Jumal on minu Jumal. Kus sured sina, seal suren ja sinna maetagu ka mind. Jumal tehku minuga, mis ta heaks arvab.

Ainult surm võib meid lahutada!“ Sellele ei vastanud Noomi midagi.

Kui nad saabusid Petlemma, ütlesid inimesed: „Kas see on Noomi?“ Noomi vastas: „Ärge hüüdke mind Noomiks*, vaid nimetage mind Maaraks**, sest täis läksin ma siit, tühjalt on Jumal toonud mu siia tagasi!“

Oli odrakorjamise aeg. Rutt läks põllule noppima odrapäid. Ta sattus Elimeeleki soost lugupeetud Poasi põllule. Poas tuli Petlemmast väljale ja tervitas noppijaid: „Jumal olgu teiega!“ Need vastasid: „Jumal õnnistagu sind!“ Poas küsis sulaselt — ülevaatajalt: „Kes on see noorik?“ Sulane vastas: „See on noorik, kes Noomiga tulnud Moabimaalt. Ta palus mult luba noppida päid lõikajate taga. Ta on töötanud hommikust saadik ja ei ole siiani veel puhunud!“ Poas pöördus Ruti poole ja ütles: „Kuule, mu tütar, ära mine noppima teisele põllule, vaid jää minu ümmardajatega. Kui nemad lõikavad, käi nende järele. Kui sa januned, mine lähkrite juurde ja joo!“ Rutt heitis silmili maha Poasi ette ja ütles: „Millega olen armu leidnud sinu ees? Ma olen ju võõras!“ Poas vastas talle: „Mulle on antud teada kõik, mis sa oled teinud ämmale peale oma mehe surma. Sa oled jätnud maha oma isa, ema ja sünnimaa, oled tulnud rahva juurde, keda sa ennem ei tundnud. Jumal tasugu sinu töö, saagu sulle osaks rikkalik palk Iisraeli Jumalalt, kelle tiibade alla sa oled tulnud otsima varju!“

Nii töötas Rutt igapäev Poasi põldudel lõikuse lõpuni.

Vooruslik ning virk Rutt võitis varsti Poasi armastuse ja Poas kosis ta endale kaasaks. Jumal kinkis neile poja, kes oli kuningas Taaveti esiisaks.

Heebr. 13,16. **Ärge unustage teha head ja jagada teistele, sest niisugused ohvrid on Jumala meelepärast.**

* Noom = rõõmus; ** Maara = kurb.

33. Hanna ja Saamuel.

Ülempreester ja kohtumõistja Eeli ajal elas Iisraelis abielupaar Elkaana ja Hanna. Neil ei olnud lapsi. See-pärast olid nad väga kurvad. Kord läksid nad hariliku kombe järgi Siilusse, jumalakotta, Jumalat kummardama ning temale ohverdama. Hanna valas palavaid pisaraid, palvetas Jumalale ning töötas: „Vägede Jehoova, kui sa annad oma ümmardajale poja, pühendan ta sulle jälle kogu tema eluajaks!“

Et Hanna kaua palvetas, pani Eeli tähele tema suud. Hanna huuled liikusid, ent ta häält ei olnud kuulda: Hanna palvetas oma südames. Eeli arvates pidi Hanna olema joobnud. Eeli ütles: „Kui kaua oled sa joobnud?“ Hanna vastas: „Ei mitte, mu isand. Minu süda on kurb, ma olen valanud välja oma hinge igatsemised Jumala ette.“ Eeli trööstis teda: „Mine rahuga, küll Iisraeli Jumal täidab su palve!“

Jumal täitis Hanna palve ning kinkis talle poja. Hanna pani talle nimeks **Saamuel**, sest ta ütles: „Ma olen oma poja Jumalalt palunud.“ Mõne aasta pärast tõi ema poisi Eeli juurde ja ütles: „Mu isand, nii tõesti kui sa elad, mina olen see naine, kes palus siin sinu juures Jumalat. Selle poisi pärast olen ma palunud, ja Jumal on täitnud mu palve. Seepärast pühendan ta Jumalale kogu tema eluajaks.“ Ja Hanna kummardas Jumalat.

Saamuel teenis Jumalat Eeli juures. Eeli pojad olid kurjad ja ei hoolinud Jumalast. Eeli oli nõrk isa ja ei karistanud poegi nende jumalakartmatuse pärast. Kui Eeli kuulis, et tema pojad olid teinud halba, ütles ta neile ainult: „Mispärast teete te niisuguseid asju? Jutt, mis ma teist kuulen, ei ole hea!“

Siis tuli jumalamees Eeli juurde ja ütles talle: „Nõnda räägib Jumal: sa austad oma poegi rohkem kui mind.“

Sinu pojad surevad mõlemad ühel päeval! Ma saadan enesele ustava preestri, kes teeb minu meele järele!“

Matt. 10,37. Kes poega või tütart rohkem armastab kui mind, see ei ole minu väärt.

34. Eeli ja Saamuel.

Juba poisikesena oli Saamuel Jumala ustav ja truu sulane, ta oli armas Jumala ja inimeste meelest. Kord ööl magas Saamuel jumalakoja seaduselaeka juures. Äkki hüüdis teda Jumal. Saamuel jooksis Eeli juurde ja ütles: „Sa oled mind hüüdnud, siin ma olen.“ Eeli vastas: „Ei mina ole sind hüüdnud, heida jälle magama!“ See sündis nõnda kolm korda. Kui Saamuel kolmat korda tuli Eeli juurde, mõistis see, et Jumal on hüüdnud Saamueli. Seejärel ütles Eeli Saamuelile: „Mine ja heida uuesti magama! Kui sind hüütakse, vasta: räägi, Issand, su sulane kuuleb!“

Saamuel heitis oma asemele. Jumal hüüdis teda jälle: „Saamuel, Saamuel!“ Saamuel vastas: „Räägi, su sulane kuuleb!“ Jumal ütles: „Ma mõistan kohut Eelile ja ta poegadele, sest ta ei ole pannud piiri oma poegade häbitegudele!“

Järgmisel hommikul avas Saamuel jumalakoja ukсед. Ta kartis Eelile kõnelda oma nägemusest. Ent Eeli küsis: „Mis sõna see oli, mis Jumal sulle rääkis? Ära salga mulle midagi!“ Saamuel andis temale kõik teada ning ei salanud midagi. Eeli ütles: „Tema on Jehoova, ta tehku, mis on hea tema meelest!“

Kui Saamuel oli kasvanud suureks, sõdis iisraeli rahvas vilistitega. Mõlemad Eeli pojad läksid sõtta ja kandsid seaduselaegast. Iisraelilapsed said sõjas lüüa, ja

mõlemad Eeli pojad langesid lahingus. Seaduselaegas aga sattus vilistite saagiks ja vilistid viisid selle ära.

Üks iisraeli põgenikest saabus Siilusse. Ta oli oma riided käristanud lõhki ja riputanud mulda pähe. Samal hetkel istus Eeli toolil ja vaatas õue. Ta oli mures seaduselaeka pärast. Ruttu lähenes talle käskjalg ja ütles: „Israel on põgenenud vilistite eest, sinu mõlemad pojad on langenud ja jumalalaegas võetud!“

Kui põgenik nimetas jumalalaegast, kukkus Eeli istmelt, murdis kaela ning suri.

VI. Iisrael kuningate valit- suse ajal.

35. Iisrael igatseb kuningat.

Kui Saamuel oli saanud vanaks, said ta pojad rahva-juhtideks ja mõistsid kohut rahvale. Ent Saamueli pojad ei käinud isa jälgedes, võtsid meelehead ning pöörasid õiguse kõveraks. Nüüd kogunesid Saamueli juurde Iisraeli vanemad ja ütlesid talle: „Vaata, sa oled vana ja su pojad ei käi sinu teedel, sea meile kuningas, kes meid valitseb ja meile kohut mõistab, nõnda kui on kõigil muil rahvail.“

Need sõnad olid Saamuelile halvad ja tegid ta meele haigeks. Ent Jumal ütles talle: „Kuula aga rahva soovi. **Mitte sinu, vaid minu on ta põlanud.** Pane kuningas valitsema rahva üle!“ Saamuel tegi Jumala käsu järgi.

Esimeste kuningate aeg.

SAUL.

36. Saul saab kuningaks.

Iisraelis elas jõukas Penjamini soost mees Kiis.

Tal oli poeg Saul. Saul oli noor ja ilus mees ning peajagu pikem kõigist teisist iisraelilapsist. Kord kadusid Kiisi emaeeslid. Siis käskis isa poega: „Võta üks sula-seist ja otsi üles emaeeslid!“ Nad läksid läbi kõik Evraimi mäestiku, ent asjata oli nende vaev. Kui Saul oli juba asumis koduteele, ütles talle sulane: „Lähemas linnas elab keegi jumalamees. Kõik, mis ta iial ütleb, sünnib tõesti. Ehk tema juhatab meile teed, kuhu minna.“ Saul ütles poisile: „Su sõna on hea, lähme selle mehe juurde!“

Kui nad saabusid linna, kohtasid nad Saamueli. Saamuel nägi Sauli, ja Jumal ütles talle: „See on mees, kes peab valitsema mu rahvast!“ Saul läks Saamueli juurde ja küsis temalt: „Ütle mulle, kus on siin nägija koda?“ Saamuel vastas: „Mina olen nägija. Kadunud emaeeslite pärast ära hoolitse, need on leitud. Kelle järele käib kogu Iisraeli igatsus? Eks sinu ja kõige su isa soo järele!“

Saul astus Saamueli kotta, sõi leiba ja ööbis tema juures. Öhtul kõneles Saamuel hulk aeg Sauliga katusel. Järgmisel hommikul tõusid nad vara. Saamuel kutsus Sauli katusele ja ütles: „Luba, et ma sind saadan.“ Kui nad olid jõudnud linna äärde, ütles Saamuel Saulile: „Saada poiss teele, sina aga jää siia, ma kuulutan sulle Jumala sõna.“ Nüüd võttis Saamuel õlikruusi, valas selle Sauli pähe, suudles teda ja ütles: „Jumal on võidnud su vürstiks oma pärisosale, Jumal on sinuga!“

37. Taaveti võidmine, kutsumine Sauli juurde.

Kuningas Saul ei pidanud Jumala sõna. See asjaolu kurvastas väga Samueli. Siis ütles Jumal Saamuelile: „Kui kaua leinad sa Sauli, keda mina põlgan? Täida oma sarv õliga ja mine Petlemma Iisai juurde, sest ma olen valinud tema poegadest teile kuninga!“ Saamuel läks Petlemma ning kutsus Iisai ja tema pojad ohverdama Jumalale.

Kui nad olid ohverdamas, nägi Saamuel Iisai vanemat poega ja mõtles: vist on see Jumala valitu. Ent Jumal manitses Saamueli: „Ära vaata ta näole ega ta pikku-sele! Teda ei ole ma valinud: inimene näeb, mis silma ees, Jumal aga näeb, mis südames.“ Nii laskis Iisai mööda minna Saamuelist kõik oma seitse poega. Ent Saamuel ütles: „Ühtki neist pole Jumal valinud? Kas kõik poisid on siin?“ Iisai vastas: „Noorem on alles ära, ta hoiab lambaid.“ Saamuel ütles Iisaile: „Läkita tema järele ja lase ta siia tulla!“ Iisai tegi nõnda.

Taavet tuli Saamueli juurde. Ta oli valget verd, ilusate silmadega, kauni ning kena kehaehitusega. Ja Jumal ütles Saamuelile: „Võta ja võia ta, sest see on minu valitu!“ Saamuel võttis õlisarve ja võidis Taaveti. Sest päevast tuli Jumala vaim Taaveti peale.

Saulist aga lahkus Jumala vaim, temas sai võimu kuri rahutusevaim. Sauli sulased pöördusid tema poole palvega: „Meie otsime mehe, kes oskab mängida kannelt. Kui kurivaim valdab sind, mängigu see mees sulle, ja sul on kergem.“ Üks sulaseist jutustas: „Ma tunnen Petlemma mehe Iisai poega, kes mängib hästi kannelt: ta on ka vahva sõjamees, mõistlik kõnelusis, välimuselt nägus, ja Jumal on temaga.“ Kohe läkitas Saul käsud Iisaile ja palus saata Taaveti enda juurde. Nõnda saabus Taavet

Sauli juurde ja teenis teda. Saul armastas Taavetit ja Taavetist sai tema sõjariistadekandja. Kui nüüd kurivaim valdas Sauli, võttis Taavet kandle ja mängis. Saul sai siis hingata, tal oli parem, ja kurivaim lahkus temast.

Luuk. 1,52. Tema on tõuganud maha vägevaid aujärjelt ja ülendanud alandlikke.

Omal viisil. P. 371.

Õnnista ja hoia,
Vaimuga meid võia,
Oma pale tõsta sa,
Issand, ja meid valgusta!

(L. 10,1)

38. Taavet ja Koljat.

Vilistid kogusid oma sõjaväe tapluseks iisraelirahvaga ja asusid leeri lähedale mäele. Saul oma iisraelimeestega valmistus võitlusele nendega teisel mäel. Vaenulikude vägede vahel oli org. Vilistite leeris astus välja hiiglane, nimega Koljat. Ta oli pikk kuus küünart ja üks vaks: peas oli tal vaskkübar, seljas raudriie, jalas vaskplaadid ja küljel vaskoda. Tema ees käis kilbikandja.

Koljat seisatas ja hüüdis iisraeli vägedele: „Valige eneste keskelt mees, kes tuleb alla minu juurde. Kui ta suudab minuga tapelda ja lööb minu maha, tahame meie jääda teie sulaseiks. Kui aga mina võidan ja löön tema maha, jääte teie meie sulaseiks ja teenite meid.“ Saul ja iisraelimehed kuulsid neid sõnu, ehmusid ja kartsid väga. Koljat hüüdis neid sõnu 40 päeva, igal hommikul ja õhtul.

Kui Saul algas sõjakäiku vilistite vastu, läks Taavet tagasi Petlemma oma isa juurde ja hoidis seal tema karja, sest vanemad vennad olid kõik sõjas. Ühel päeval ütles

Iisai oma Taavetile: „Võta kümme leiba ja vii need vendadele; kümme värsket juustu anna pealikule ja vaata, kas su vendade käsi käib hästi!“

Taavet tõusis vara hommikul ja tegi isa käsu järgi. Kui Taavet veel kõneles oma vendadega, astus Koljat jälle vilistite väe ette ja kordas oma väljakutset. Nüüd tuli Taavet Sauli juurde ja ütles: „Ku sulane tahab minna ja tapelda vilistimehega!“

Saul kostis temale: „Ei sa või minna taplema vilistimehe vastu, sest oled noor, ent tema on sõjamees juba noorest põlvest.“ Taavet vastas Saulile: „Su sulane oli oma isa juures lambakarjaseks. Tuli lõukoer ja viis lamba karjast. Ma läksin ta järele, lõin kiskja maha ja päästsin lamba ta suust. Jumal, kes päästnud mu lõukoera küüsis, päästab ka vilistimehe käest!“ Siis ütles Saul: „Mine, ja Jumal olgu sinuga!“

Saul pani oma raudriide Taaveti selga ja andis talle oma vaskkübara pähe. Taavet sidus Sauli mõõga võöle ja tahtis käia, ent tal oli raske. Ei ma või neis käia, sest ma pole õppinud neid tarvitama,“ ütles Taavet ja heitis seljast Sauli riided ühes relvadega. Nüüd võttis Taavet oma kepi, valis jõest viis siledat kivi, pani need karjasepauna, võttis oma lingu ja läks vilistimehe vastu.

Kui Koljat nägi Taavetit, ei pannud ta teda mikski ja ütles: „Olen ma koer, et sa tuled kepiga mu vastu?“ Ta sajatas Taavetit oma jumalate nimel ja ütles: „Tule aga mu juurde, ma annan su liha lindudele, kes taeva all, ja elajaile, kes väljal.“ Ent Taavet kostis: „Sina tuled mu juurde mõõga, piigi ja odaga, mina aga tulen sinu juurde vägede Jehoova nimel, keda sina oled laimanud.“

Kui nüüd Koljat ligines, haaras Taavet oma tasku, võttis sealt kivi ja viskas selle linguga Koljatile otsaette nii osavasti, et Koljat langes meelemärkuseta silmili. Siis jooksis Taavet Koljati juurde, kiskus ta mõõga tupest ja

raius ta pea otsast. Näinud oma tugevaima mehe surma, põgenesid vilistid lahinguväljalt. Iisraelimehed ajasid neid taga, löid neid ja leidsid vilistite leerist palju saaki.

1. Peetr. 5,5. **Jumal paneb suurelistele vastu, aga alandlikele annab ta armu.**

Vanasõna: **Uhkus tuleb enne langemist.**

Omal viisil. P. 182.

Jumal, vägev valitseja,
Meie kõige ülem hea,
Sina oled õnne saatja,
Mis sa teed, on imetöö;
Vägev, suur ja armuline
Oled sa ja auline.

(L. 348,1)

39. Taavet ja Joonatan.

Kui Saul ja Taavet olid teel võidurikkast sõjast kodu poole, tulid naised kõigist Iisraeli linnadest neile vastu ja laulsid: „Saul on löönud oma tuhat, aga Taavet kümme tuhat!“ Siis süttis põlema Sauli viha, sest see laul oli halb ta meelest. Ta kadestas Taavetit ning ta kuulsust ja ütles: „Küll tema veel pärib minu kuningriigi!“ Kord mängis Taavet Saulile kannelt. Kuri vaim valdas Sauli, ta sihtis oma piigiga Taavetit ja mõtles: „Ma naelutan Taaveti piigiga seina külge!“ Taavet aga pöördus kõrvale ja piik jooksis seina. Taavet ajas kõik oma asjad targasti ja Jumal oli temaga.

Saul kartis Taavetit ja kippus ta elu kallale. Ent Joonatan, Sauli poeg, armastas väga Taavetit, nagu oma hinge, ja nad tegid omavahel lepingu. Joonatan võttis kuue, mis oli tal seljas, ja andis selle Taavetile. Samuti andis ta Taavetile oma muud riided, mõõga, ammu ja

vöö. Joonatan kõneles Taavetist head ja ütles Saulile: „Ärgu patustagu kuningas oma sulase Taaveti vastu, sest ta pole teinud sulle kurja. Taaveti teod on sulle head ja kasulikud. Taavet on pannud oma elu kaalule ja löönud maha vilistimehe. Jumal on saatnud temaga suurt abi kõigele Iisraelile. Mispärast tahad sa patustada süütu vere vastu?“

Kord korraldas kuningas Saul suure peo. Kui kuningas istus lauda, ei näinud ta Taavetit tema kohal. Saul küsis Joonatanilt: „Mispärast ei ole tulnud Iisai poega?“ Joonatan vabandas oma sõpra Taavetit. Siis süttis põlema kuninga viha oma poja vastu ja ta ütles: „Sina kangekaelne poeg! Eks ma tea, et sa oled Iisai poja valinud enesele häbiks. Nii kaua, kui elab maa peal Iisai poeg, ei ole kindel sinu ega minu kuningriik. Läkita nüüd ta järele ja too ta minu juurde, sest ta on surma väärt!“ Joonatan aga kostis: „Mispärast peab Taavet surema? Mis on ta teinud?“ Saul viskas tulises vihas piigiga oma poega. Nüüd tundis Joonatan, et ta isa oli kindlasti võtnud nõuks surmata Taaveti. Ta tõusis lauast ja ei söönud enam, sest suur oli ta kurbus. Järgmisel hommikul kohatas ta Taavetit väljal, nagu ennem oli räägitud, ning kõneles temale kõik.

Joonatan ja Taavet jätsid teineteisega jumalaga, suudlesid teineteist ja valasid kaua pisaraid. Joonatan ütles Taavetile: „Mine rahuga, jäägu igavesti nõnda, nagu me mõlemad oleme töotanud Jumala nimel!“

Siir. 7,14. Truu sõber on kindel kaitse; kes omab truu sõbra, see omab suure vara.

Viisil: Armas Jeesus, armastaja. P. 294.

Süda seltsiks südamele,
Ots'gem rahu Issandalt,
Laskem armu tulekeeli
Tõusta taeva leekivalt;

Ta on pea ja meie liikmed,
Ta on valgus, meie läik,
Ta on Issand, meie vennad,
Tema omad meie kõik.

(L. 476,1)

40. Saul ajab taga Taavetit.

Taavet põgenes Adullami koopasse. Kui sellest kuulsid ta vennad ja kõik teised, kes elasid ta isa majas, kogunesid nad tema juurde. Nii kogunes Taaveti ümber salk inimesi, 400 meest, kel oli kitsas käes Sauli valitsuse ajal. Taavet sai nende pealikuks. Selle salgaga läks Taavet Engedi kõrbe.

Varsti teatati Saulile Taaveti asukohast. Saul võttis 3000 meest ja läks otsima Taavetit. Ta astus Engedi kõrves kuhugi koopasse puhkama. Ent Taavet oma mees-tega istus lähedal samas koopas. Taaveti mehed ütlesid talle: „Nüüd on Jumal andnud vaenlase su kätte!“ Taavet aga ütles: „See oleks mu teotuseks, kui paneksin käe Jumala võitnud mehe külge!“ Ta löikas salaja Sauli kuue hõlma, ent seejuures tuksus kõvasti ta süda.

Kui Saul lahkus koopast, tegi seda ka Taavet ja hüüdis Saulile kaugelt: „Kuningas, mu isand!“ Saul pöördus ümber ja vaatas enese taha. Ent Taavet heitis silmili, kummardus ja ütles Saulile: „Jumal andis su täna minu kätte, ent ma ei surmanud sind. Vaata oma kuue hõlma minu käes ja mõista, et minul pole kurja nõu sinu vastu. Sina aga tahad võtta minu elu!“ Saul hakkas nutma ja ütles: „Mu poeg Taavet! Sina oled õigem minust! Ma olen teinud sulle kurja, sina aga oled mulle näidanud head. Seepärast võtku Jumal tasuda sulle head, mis sa mulle täna oled teinud!“

Mõne aja pärast hakkas Saul uuesti ajama taga Taa-

vetit kõrves. Taavet aga läks oma kaaslastega ööl Sauli leeri. Saul, ta valvurid ja sõjamehed magasid rahulikult. Sauli piik, löödud maasse, seisis ta pea kohal. Taaveti kaaslane tahtis surmata Sauli piigiga, ent Taavet ütles: „Kes on oma käe pannud Jehoova võitnud mehe külge ja jäänud ilma karistusest? Võta kuninga piik, ta veekarikas ja lähme oma teed!“

Hommikul läks Taavet eemalolevale mäele ja hüüdis sealt Aabnerile, kuninga väepealikule: „Mispärast ei ole sa paremini hoidnud kuningat, oma isandat? Vaata, siin on kuninga piik ja veekarikas, mis olid ta peakohal!“ Saul tundis Taaveti hääle ja küsis: „On see sinu hääl, mu poeg Taavet?“ Taavet vastas: „Mispärast ajab mu isand oma sulast taga? Mis kurja olen ma teinud?“ Saul ütles: „Ma olen patustanud sinu vastu! Tule tagasi, mu poeg Taavet! Ma ei tee enam sulle kurja, sest mu elu oli täna sinu käes.“

Omal viisil. P. 230.

Kui mul on häda käes,
Siis võta julgust anda,
Mind aita rõõmuga
Kõik ristikoormat kanda;
Ka vihamehega
Mind aita lepitada:
Kui nõu mul tarvis on,
Head nõu siis anna sa.

(L. 26,4)

41. Sauli surm.

Saamuel oli juba surnud. Terve Iisrael leinas teda ja mattis ta Raamasse. Nüüd hakkasid vilistid jälle sõdima iisraelirahvaga. Saul ehmus väga. Ta palus abi ja küsis nõu Jumalalt, ent see ei vastanud temale, ei unenäguidega ega prohvetite suu läbi.

Kilboa mägedes algas suur lahing vilistite ja Iisraeli vägede vahel. Iisrael sai raskesti lüüa ja hakkas põgenema: palju iisraelimehi leidis seal surma. Vilistid raiusid teed Sauli ja ta poegade poole. Juba langes Joonatan ja ta kaks venda. Sauli ümber kees äge ja vihane võitlus. Saul sai noolest raskesti haavata. Kõik oli kadunud. Nüüd palus Saul oma sõjariistadekandjat: „Tõmba mõök ja pista mu läbi, et vilistid ei teotaks mu laipa!“ Kui aga see ei täitnud Sauli palvet, võttis Saul ise mõõga ja surmas enese.

Kolm päeva peale seda saabus keegi mees Sauli leerist Taaveti juurde. Ta riided olid käristatud lõhki ja mulda oli tal peas. Mees jutustas Taavetile: „Rahvas on põgenenud lahingust, palju on langenuid: ka Saul ja tema poeg Joonatan on saanud surma!“ Kui Taavet seda kuulis, käristas ta oma riided lõhki ja leinas sügavas kurbuses. Ta luuletas kauni leinalaulu Saulile ja ta pojale, oma südamesõbrale Joonatanile:

Iisraeli ilu on su kõrgele paigale maha löödud:
Kuidas on vägevad langenud!

Kilboa mäed! Ärgu tulgu teile ei kastet ega vihma,
Sest seal on langenud vägevate kilbid,
Sauli kilp, otsegu poleks ta õliga võitnud.
Saul ja Joonatan, armsad teineteisele elus,
ei ole lahutatud ka surmaski.
Nad olid kergemad kui kotkad
Ja vägevamad kui lõukoerad.
Iisraeli tütreid, nutke Sauli pärast!
Mu vend Joonatan! Mul on kitsas käes sinu pärast.
Sa olid mulle väga kallis.
Sinu armastus on mulle olnud imeline hea.
Kuidas on vägevad langenud,
Ja sõjariistad hukkunud!

Saalom. õp. sõnad. 24,17. Ära rõõmusta, kui su vaenlane langeb, ja ärgu olgu su süda väga rõõmus, kui ta komistab.

TAAVET.

42. Kuningas Taaveti valitsus.

Peale Sauli surma kogunesid Juuda suguharud Heeb-ronisse ja võidsid seal Taaveti kuningaks. Taavet oli 37 aastat vana, kui sai kuningaks, ja 40 aastat valitses ta Iisraelis.

Taavet läks oma vägedega Jeruusalemma linna vastu, kus elasid jebusiidid. Ta vallutas Siioni kantsi ja see sai talle elamuks. Siioni kantsi nimetas ta „Taavetilinnaks“.

Nüüd kogus Taavet kokku 30.000 valitud iisraelimeest ja tõi nendega Jehoova seaduselaeka Jeruusalemma. Kuningas ja palju rahvast käis seaduselaeka eel kandle- ja trummimänguga, ja see toodi Taavetilinna suure pidu-likkusega, rõõmuhõisetel ning pasunahelidel. Laegas asetati telki, ja Taavet tõi Jumalale põletamis- ja tänuohvreid ning õnnistas rahvast vägede Jehoova nimel.

Taavet sõdis võidurikkalt Iisraeli vaenlasiga ja tegi neid oma alamaiks. Jumal oli temaga ning aitas teda kõikjal. Kuningas mõistis kohut ning õigust oma rahvale ja korraldas valitsemist. Tal oli ülemnõuandja, palju kohtunikke, kirjutajaid ja ehitusmeistreid.

Kui nüüd Taavetil oli rahu kõigist vaenlasist, ütles ta prohvet Naatanile: „Vaata, mina elan seedripuust kojas, ja Jumala laegas seisab telgi tekkide all.“ Naatan kostis talle: „Tee kõik, mis su südames, sest Jumal on sinuga!“ Ent ööl käskis Jumal Naatanit: „Ütle mu sula-sele Taavetile: sina ei ehita mulle koda. Kui su päevad saavad täis ja sa lähed magama oma vanemate juurde, annan ma riigi su pojale. Tema ehitab mulle koja, ja mina

kindlustan tema aujärje igaveseks!“ Need Jumala sõnad rääkis prohvet Naatan Taavetile.

Kog. 10,17. Väga õnnis oled sa, maa, kui su kuningas on suuremeelne.

43. Taavet patustab raskesti ja palub Jumalalt andeks.

Kord saatis Taavet oma sõjapealiku Joabi vägedega sõtta ammonite vastu. Ise jäi ta Jeruusalemma. Ühel õhtul kõndis kuningas lossi katusel. Seal nägi ta väga ilusat naist. Kuningas läkitas ja laskis küsida naise järele. Talle öeldi: „See on Patseba, Uuria naine, kelle mees on läinud Joabiga sõtta.“ Taavet käskis tuua Patseba enda juurde lossi. Siis kirjutas kuningas kirja ja saatis selle Uuriaga Joabile: „Pange Uuria kangemasse taplusse ja taganege temast, et ta lüüakse maha ning et ta sureb.“ Joab toimis kuninga käsu järgi ja varsti peale seda langes lahingus Uuria. Patseba leinas oma meest. Kui aga möödus leinaaeg, kutsus Taavet Patseba ning võttis ta enesele naiseks.

Raskesti oli Taavet patustanud Jumala ees. Seepärast läkitas Jumal prohvet Naatani Taaveti juurde. Naatan jutustas Taavetile ilusa loo: „Kuski linnas elas kaks meest: üks rikas, teine vaene. Rikkal oli palju lambaid ja veiseid. Kehval ei olnud muud midagi, kui üksainus pisike utetall. Ta oli ostnud selle ja toitnud seda, et see kasvaks tema ja ta laste juures. See sõi ta palukesest, jõi ta karikast, magas ta süles ning oli ta juures kui tütar. Kui rikka mehe juurde tuli rändur, ei raatsinud ta võtta oma lambaist ega oma veiseist ja valmistada rooga teekäijale, vaid ta võttis kehva mehe utetalle ja laskis sellest teha roa.

Suur viha süttis põlema Taaveti südames ja ta ütles: „Nii tõesti kui elab Jumal, mees, kes seda teinud, on surma väärt!“ Naatan vastas Taavetile: „Sina oled see mees! Uuria oled sa maha löönud ammonite mõõgaga ja ta naise võtnud enesele kaasaks. Nõnda ütleb Jumal: ma saadan sinu oma soost sulle kurja: sina oled teinud seda salaja, ent mina teen seda kõige Iisraeli ees.“

Taavet heitis silmili maha, tunnistas oma pattu ja ütles: „Ma olen patustanud Jumala ees!“ Naatan kostis: „Jumal on andestanud su patu, seepärast ei sure sina. Ent su poeg, kes sulle sündinud, sureb vististi!“

Varsti peale seda haigestus raskesti Patseba poeg. Taavet palus Jumalat poja pärast, paastus kõvasti ja veetis öö maa peal maas. Seitsmendal päeval suri laps. Et aga Taavet tundis sügavat valu ja kurbust oma patu pärast, kinkis Jumal temale ja Patsebale mõne aja pärast teise poja, kellele nad panid nimeks Saalomon. See poeg-laps oli armas Jumala meelest. Taavet andis Saalomoni kasvatada prohvet Naatanile.

Psalm. 51,3. **Jumal, ole mulle armuline, oma helduse pärast, kustuta mu üleastumised oma rohke halastuse pärast.**

44. Aabsalom.

Terves Iisraelis ei leidunud nii ilusat meest, kui oli Taaveti poeg Aabsalom. Pealaest jalatallani oli ta puudusteta. Ta muretses enesele tõlla hobustega ja pidas 50 meest ihukaitseväge. Igal hommikul võis teda näha teel värava juures. Kui keegi otsis kuninga kohut, kutsus Aabsalom ta enese juurde ja sosistas talle kõrva: „Sinu asi on hea ning õige, aga sinul ei ole eestkostjat kuninga juures. Kui keegi paneks minu siin maal kuningaks, mõis-

taksin ma igale õigust!“ Kui aga mõni veel kummardus Aabsalomi ees, hakkas ta sellest kinni, suudles ja süleles teda.

Nii varastas Aabsalom iisraelilaste südameid.

Aabsalom.

Mõne aasta pärast ütles Aabsalom isale: „Lase mind minna Heebbronisse ja täita töotus, mis ma annud Jumalale!“ — „Mine rahuga,“ ütles isa.

Aabsalom saatis oma pooldajaid igale poole iisraeli suguharude juurde ja käskis öelda: „Kui kuulete pasunahäält, siis hõisake: „Aabsalom on Heebbronis saanud kuningaks!“ Ise läks ta 250 mehega Heebbronisse ja laskis

seal kuulutada enese kuningaks. Rahvast aga jooksis ta juurde palju.

Kui Taavet sai sellest kuulda, ütles ta: „Põgenegem, et Aabsalom ei saaks meid kätte ja ei korraldaks linnas veresauna!“ Taavet lahkus Jeruusalemmast oma sula-seiga, ja palju rahvast temaga. Kuningas saabus üle Kiidroni jõe Õlimäele; ta nuttis, pea oli tal mähitud kinni, ja ta kõndis paljajalu.

Taavet läks üle Jordani jõe. Aabsalom vallutas Jeruusalemma ja ajas taga kuningat oma vägedega.

Taavet korraldas oma väed tapluseks Aabsalomiga. Ise ei võtnud ta osa lahingust poja vastu. Ta palus oma pealikuid olla pehmed noormees Aabsalomiga. Taaveti ja Aabsalomi väed põrkasid kokku Evraimi metsas; Aabsalom kaotas lahingu. Ta põgenes hobueesli seljas. Kui ta sattus suure tiheda okstega tamme alla, jäi ta rippuma juustega puu külge, ja hobueesel jooksis oma teed.

Joab, Taaveti väepealik, ajas Aabsalomi taga. Näinud Aabsalomi rippumas, võttis ta kolm piiki ja surmas Aabsalomi.

Kui Taavet kuulis Aabsalomi vägede lüüasaamisest, küsis ta: „Kas noormees Aabsalomi käsi käib hästi?“ Käskjalg vastas: „Sündigu mu isand kuninga kõigi vaenlasiga nõnda, nagu juhtus Aabsalomiga!“ Nende sõnade juures kihvatas kuninga süda, ta värises kõigest kehast, kattis oma näo kinni ja kaebas: „Mu poeg Aabsalom, mu poeg Aabsalom! Oleks Jumal tahtnud, ma oleksin surnud sinu eest!“

Saal. õpet. sõnad 30,17. **Silma, mis isa irvitab ja ei taha kuulda ema sõna, peavad kaarnad jõe ääres välja nokkima ja kotka pojad ära sööma.**

4. käsk. Austa oma isa ja ema!

Mull' ise raja ette tee,
Mis viib meid taeva poole;
Mind saada, Isa, heldesti
Ja võta oma hoole!
Mu jalgu, Jumal, juhata,
Mu käsi, Issand, kinnita,
Et ma su teelt ei lahku.

(L. 484,3)

SAALOMON.

45. Saalomon saab kuningaks.

Peale Taaveti surma sai kuningaks Iisraelis Saalomon. Saalomon armastas Jumalat ja käis oma isa Taaveti jälgedes. Kui kuningas läks ohverdama Kiibeoni, ilmutas end Jumal talle ööl unes ja ütles: „Palu, mis ma sulle annan!“ Saalomon vastas: „Mu Jumal, sa oled tõstnud oma sulase kuningaks üle suure rahva. Ma olen noor ja väheste kogemustega. Anna oma sulasele sõnakuulelik süda, et ta võiks valitseda sinu rahvast ja mõista, mis on kuri ja hea!“

Saalomoni sõnad oli Jumala meelepärast ja Jumal ütles talle: „Et sa seda oled palunud, mitte aga pikka iga ega rikkust, vaid mõistust, siis täidan ma su palve ja kingin sulle targa ning mõistliku südame. Veel annan sulle ka seda, mida sa ei palunud: rikkust ja au, et ükski teine kuningas ei sarnaneks sinule. Ja kui sa käid minu teedel, pikendan ma su elu elupäevi!“

Matt. 6,33. Nõudke esiti Jumala riiki ja tema õigust, siis seda kõik peab teile pealegi antama.

Oh mind võta targaks teha,
Armas Önnistegija,
Et su valgust saaksin näha,
Ole ise saatija.
Võida ära pimedust,
Kurja vaimu valitsust,
Et su juurde saaksin tulla,
Armju valgusel ikka olla.

(L. 469,1)

46. Saalomoni valitsus.

Kord tuli kaks naist Saalomoni juurde õigust otsima. Üks neist jutustas: „Mu isand! Mina ja see naine elasime ühes kojast. Mina sain lapse. Kolmandal päeval pärast seda sai poja ka see naine. Ent tema poeg suri ööl, sest ta magas surnuks oma lapse. Siis tõusis ta ööl, võttis minu poja mu kõrvalt, kui ma magasin, ja asetask lapse oma sülele: oma surnud poja pani ta minu kõrvale. Kui ma nüüd hommikul tõusin imetama oma poega, oli see surnud. Ma tunnistasin last ja nägin, et see ei olnud minu poeg.“ Teine naine hüüdis: „Ei, minu poeg elab, sinu poeg on surnud!“ Nii vaidlesid naised kuninga ees.

Kuningas käskis: „Tooge mulle mõõk!“ Kui mõõk oli toodud, ütles kuningas: „Raiuge pooleks elus laps ja andke kummalegi naisele pool!“

Nüüd palus õige ema, kelle süda poja pärast põles, kuningat: „Mu isand! Anna temale elus laps ja ära surma teda!“ Ent teine naine hüüdis: „Laps ei pea saama mulle ega sulle, raiuge ta pooleks!“ Kuningas otsustas: „See naine, kes palus: andke temale elus laps ja ärge surmake teda, on lapse ema.“ Terve Iisrael kuulis kuninga kohtu-

mõistmisest ja aukartus valdas rahvast, sest ta nägi, et Jumala vaim on kuningaga.

Jumal andis Saalomonile suure tarkuse ning palju mõistust. Saalomoni tarkus oli suurem kui idamaa ja egiptuserahva tarkus. Kuningas oli kuulus ümbruskonna paganate keskel. Saalomon lõi 3000 õpetussõna ja 1005 laulu.

Saalomon oli võimas kuningas. Ta valitses kõigi kuningriikide üle Eufrati jõest vilistite maani ja Egiptuse rajani. Rahvad maksid talle makse ja olid ta alamad.

Saalomoni ajal valitses kõikjal rahu. Juuda- ja iisraelirahvas elasid julgesti, igamees oma viina- ja viigipuu all.

Saalomon laskis ehitada palju laevu. Iiram, Föniikia kuningas, kellega Saalomon oli sõlminud sõpruslepingu, saatis temale oma madruseid. Need söitsid ühes Saalomoni meestega, kes olid vähem kogenenud meredel, ja töid kuningale rohkesti kulda, hõbedat, kalleid kive, elevandiluid ja teisi haruldasi asju. Nii sai Saalomonist määratu rikas kuningas ja valitseja.

Kuulsus Saalomoni tarkusest ja rikkusest levis kõigi rahvaste keskel. Siis võttis ka Seeba kuninganna nõuks külastada Saalomoni. Ta saabus Jeruusalemma suure kaamelitevooriga ja tõi kalleid rohte, palju kulda ja hõbedat. Kui kuninganna nägi Saalomoni tarkust ja rikkust, hüüdis ta: „Ma ei tahtnud uskuda, mis ma kuulsin sinu tarkusest ja rikkusest. Nüüd olen ma näinud kõike seda oma enese silmadega. Ent mulle pole räägitud pooltki kõigest sellest. Õndsad on inimesed, kes seisavad alati sinu ees ja kuulavad su tarkust.

1. Moos. 32,11. **Mina ei ole midagi kõigi heategemiste vastu, mis sa oled teinud oma sulasele.**

Vanasõna: Rahu kosutab, vaen hävitab.

47. Templi ehitus.

Saalomon läkitas saadikuid Tiiruse kuninga Iirami juurde ja käskis temale öelda: „Sa tead, et minu isa ei võinud ehitada Jumalale koda, sest ta sõdis palju. Ent minule on Jumal kinkinud rahuaega, ja seepärast kavatsen mina püstitada Jumalale koja. Ma palun sind, saada mulle seedripuid Liibanonist ja osavaid ehitusmeistreid!“ Kui Iiram kuulis Saalomoni sõnu, sai ta väga rõõmsaks ja ütles: „Ma täidan su soovi. Minu sulased saadavad sulle seedri- ja männipuid mere äärde sinna paika, kuhu sa käsids.“

Saalomon rakendas tööle 30.000 meest. Mõlema kuninga hooneehitajad raiusid seedri- ja männimetsa ning valmistasid palke ja kive templi ehituseks. Tore tempel, mida Saalomon ehitas 13 aastat, oli 30 meetrit pikk, 10 meetrit lai ja 15 meetrit kõrge. Templi tähtsamad osad olid: kõige püham paik, püha paik ja suur eeskoda rahvale. Kõige pühamasse paika asetaski Saalomon Jehoova seaduselaeka kahe keerubiga. Keerubid olid tehtud õlipuust ja hoidsid oma tiibu laiali üle laeka. Pühas paigas seisis suitsetamisaltar, laud ettepanemisleibadega ja kümme kullast seitsmeharulist lühtrit.

Kui tempel oli valmis, kogus kuningas selle õnnistamiseks kõik iisraelirahva vanemad. Kuningas tõstis oma käed altaris taeva poole, õnnistas Iisraeli vanemaid ja ütles: „Kuule oma sulase palvet, Jehoova, mu Jumal! Hoia lahti oma silmad ööd ja päevad selle koja üle. Ära lükka tagasi palvet, mis selles kojast kantakse sinu ette!“ Selle järele tõi Saalomon Jumalale tänuohvri ja korraldas rahvale seitsmepäevase peo.

Peale templi ehitust ilmutas Jumal end teist korda Saalomonile ja ütles: „Ma olen kuulnud su alandlikku palvet ja pühitsenud seda koda, mis sa mulle oled ehitanud.

Minu silmad ja süda on seal iga päev. Kui sa mu palge ees käid, kindlustan ma sinu kuningriigi aujärje Iisraeli üle igaveseks. Pöördu teie aga teie ja teie lapsed minust ära ja hakkate teenima teisi jumalaid, kaotan ma Iisraeli sellelt maalt, mis ma talle olen annud!“

Psalm 26,8. Jehoova! Ma armastan su koja eluaset ja sinu aumaja paika.

48. Prohvet Eelias Kriti jõe ääres ja Sareptas.

Üks Iisraeli kuningaid oli Ahab. Ahab oma naise Iisabeliga ärritas Jumalat rohkem kui kõik Iisraeli kuningad, kes elanud enne teda. Ta püstitas ebajumal Paalile altari ja teenis oma rahvaga seda ebajumalat.

Siis ütles prohvet Eelias Ahabile: „Nii tõesti kui elab Jehoova, Iisraeli Jumal, kelle ees ma seisan, ei tule kastet ega vihma neil aastail, kui aga minu sõna peale!“

Jumal ütles Eelialle: „Mine ära siit ja ole varjul Kriti jõe ääres, mis Jordani kohal! Joo sellest jõest. Ma olen käskinud kaarnaid tuua sulle toitu!“ Eelias toimis Jumala käsu järele. Kaarnad tõid talle leiba ja liha hommikul ja õhtul, ja Eelias kustutas janu jõest. Ent aasta pärast kuivas Kriti jõgi, sest vihma ei sadanud seal maal.

Jumal ütles Eelialle: „Võta ja mine Sarepta linna Siidonimaale ja jää sinna elama! Ma olen käskinud seal üht lesknaist sind toita.“

Kui Eelias saabus Sarepta linna väravasse, korjas seal lesknaine puid. Eelias ütles naisele: „Too mulle pisut juua ja tükike leiba süüa!“ Naine vastas: „Nii tõesti kui elab Jumal, mul ei ole midagi, kui aga peotäis jahu vakas

ja pisut õli kruusis. Sellest valmistan ma toitu enesele ja oma pojale, et me sööme ja sureme.“

Eelias ütles naisele: „Ära karda! Mine ja tee, nagu sa oled rääkinud: valmista pisuke kook ja too mulle. Pärast küpseta enesele ja pojale. Sest nii ütleb Jumal: jahu ei lõpe vakast ega õli vähene kruusist päevani, mil Jumal annab jälle vihma.“

Naine tegi, nagu käskis Eelias. Nad sõid ühe aasta ja jahu ei lõppenud vakast ega õli vähenenud kruusist.

Laul 103,13. **Otsekui isa halastab lastele, nõnda halastab Jumal neile, kes teda kardavad.**

Viisil: Nüüd, ristirahvas, laulage. P. 202.

Oh Jumal, meie täname
Su suurt ja heldet armu,
Et sa meid toitnud järjesti
Ja söötnud meie ihu;
Sa pead muret meie eest
Ja jagad kõigil rohkest käest,
Mis meile tarvis läheb.

(L. 84,1)

49. Eelias Karmeli mäel.

Kolmandal aastal pärast seda sai Eelialle Jumala sõna: „Mine, ütle Ahabile, et ma annan vihma maale.“ Eelias tuli Ahabi juurde ja ütles: „Kogu kokku Karmeli mäe ümber kõik Iisraeli ja 450 Paali preestrit!“

Kui nüüd kõik rahvas oli kogunenud kokku, ütles Eelias: „Kui kaua olete te lonkamas kahes mõttes? On Jehoova Jumal, siis käige tema järel: kui aga Paal on jumal, siis käige tema järel!“ Rahvas ei vastanud talle sõnagi.

Eelias jätkas: „Mina olen üksi jäänud üle Jumala prohvetitest, Paali preestreid on aga 450 meest. Antagu meile ohvriks kaks härja, üks Paali preestreile, teine minule. Raiuge nad tükkideks, pange puudele, ent ärge süüdake puid põlema. Teise ohvri valmistan mina samal kombel. Hüüdku nemad appi oma jumalaid, mina pöördun oma Jumala poole. See Jumal, kes tulega vastab, on õige ja elav Jumal!“ Rahvas kostis: „See on õige!“

Paali preestrid võtsid härja, valmistasid ta ohvriks ja hüüdsid hommikust lõunani: „Paal, kuule meid! Paal, kuule meid!“ Ent keegi ei vastanud. Lõunaajal pilkas neid Eelias: „Hüüdke kõvemini! Vahest on Paalil midagi toimida või on ta teel, vahest magab ta!“ Uuesti hakkasid Paali hüüdma suure häälega ta preestrid. Nad tantsisid altari ümber, veristasid end mõõkadega ja piikidega. ent kõik oli asjata.

Nüüd ehitas Eelias altari, tegi kaeviku selle ümber, asetas ohvri altarile, valas vett puudele ja altarile, nii et kaevik täitus veest. Siis palvetas prohvet: „Jehoova, Aabrami, Iisaku ja Jakobi Jumal! Anna täna teada, et sa oled Iisraeli Jumal ja mina sinu sulane! Vasta mulle ja pööra tagasi rahva südamed!“ Ja vaata! Taevast langes tuluke, sõi ära põletamisohvri, puud, kivid, põrmu ja kuivatas kaeviku veest. Rahvas, kes seda nägi, heitis silmili maha ja ütles: „Jehoova on õige Jumal! Jehoova on elav Jumal!“

Pärast seda läks Eelias Karmeli mäele ja palvetas seal. Oma poisile aga ütles ta: „Vaata mere poole!“ — „Midagi ei ole näha,“ vastas poiss. Eelias käskis: „Mine sinna 7 korda!“ Seitsmendal korral ütles sulane: „Pisuke pilv kui mehe kämmal tõuseb mere poolt.“ Varsti lõi taevast mustaks paksest pilvist ja tuulest ning tuli suur sadu.

Matt. 5,24. Ükski ei või teenida kahte isandat.

50. Juudid kaotavad iseseisvuse.

Küll olid juudid saanud tunda Jumala kätt ja ta heategemist, küll manitses Jumal iisraelilapsi oma prohvetite läbi, külla karistas ning nuhtles ta neid, nagu isa seda teeb oma lastega, ent kõvaks ning külmaks jäi selle rahva süda Jumalale, sest see oli kangekaelne rahvas. Iisraelilapsed pöörasid Jumalale selja ning jätsid Jumala maha. Seejärel jättis nad maha ka Jumal.

Juudid kaotasid oma iseseisvuse ja langesid järgemööda mitme võõrrahva võimu alla. Viimaks sattusid juudid uue maailmariigi loojate ja valitsejate, roomlaste alla. Roomlased seadsid Juudamaale kuningaks Heroodese, kelle valitsuse ajal sündis meie Önnistegija Issand Jeesus Kristus.

Viisil: Jeesus, tule minule. P. 230.

Vana aja ihaldus,
Paradiisi töötus
On nüüd täiest' täidetud;
Rahva mure lõpetud.

B.

Uue testamendi lood.

I. Jeesuse lapsepõlv.

1. Johannese sünni ennustus.

Kuningas Heroodese ajal elas Juudamaal preester Sakarias ühes oma naise Eliisabetiga. Nad olid vagad inimesed, täitsid Jumala käsku ja kuulasid Jumala sõna.

Nad olid elatanud ja neil polnud last. See kurvastas neid. Sageli olid nad palunud Jumalalt endale järglast, kuid seni oli palve jäänud täitmata.

Kord oli Sakarias Jeruusalemmas ja täitis templis oma ametikohuseid. Oli ohverdamise tund. Rahvahulk palvetas templiõuel, kuna preester toimis altari juures. Korraga nägi Sakarias ingli ilmutust. Ta ehmus. „Ära karda, Sakarias!“ ütles ingel. „Sinu palve on kuulnud: su naine Eliisabet kingib sulle poja ja sa pead talle panema nimeks Johannes.*) Palju rõõmu saad sa temast, ja rahvahulgad tunnevad head meelt ta sünnist. Issanda ees peab ta olema suur. Viina ja vägijooke ei tohi ta tarvi-

*) Johannes täh. „Jumal on armuline“.

tada. Püha Vaim täidab teda. Palju iisraelilapsi peab ta pöörama Issanda, oma Jumala poole!“

Vana preester kahtles seda kuuldes. „Kuidas pean ma seda uskuma? Oleme ju mõlemad vanad ja elatanud.“ Ingel aga vastas: „Mina olen ingel Kaabriel. Jumal on mu läkitanud sulle kuulutama häid sõnumeid. Et sa aga

Ingel ilmub Sakariale.

minu sõnu ei ole uskunud, jääd sa keeletuks selle päevani, kuni töötus läinud täide.“

Rahvas, kes viibis templiõues, imestus, et Sakarias jäi nii kauaks templisse. Kui ta viimaks rahva juurde tuli, ei saanud ta rääkida, vaid näitas rahvale käega, et see läheks koju. Rahvas mõistis, et preester oli kaotanud kõnelemisvõime. Kui Sakaria teenistuspäevad Jeruusalemmas möödusid, läks ta koju.

Room. 12,12. **Olge rõõmsad lootuses.**

Omal viisil. P. 249.

Mis Jumal teeb, on ikka hea,
Ta tahtmine jääb õigeks.
Ma jään nüüd üsna rahule,

Kõik jätan tema hooleks.
Mu Jumal ta,
Kes väega
Meid hädas hoida mõistab,
Ta tehku, mis ta tahab.

(L. 507,1)

2. Jeesuse sünni ennustus.

Kuus kuud pärast seda läkitas Jumal ingel Kaabrieli Naatsaretti neitsi Maria juurde, kes oli kihlatud puusepp Joosepiga.

Ingel ilmub Mariale.

„Ole tervitatud, Maria!“ ütles ingel. „Issand olgu sinuga, sa õnnistatu naiste hulgas!“ Maria ehmus inglit nähes ja mõtles, mis selline tervitus pidi tähendama. Ingel aga ütles: „Ära karda, Maria! Sa oled leidnud armu Jumala ees. Sulle kingitakse poeg, kellele sa pead panema nimeks Jeesus*). Ta saab suureks ja teda hüütakse Kõige-

*) Jeesus tähendab „Jumala abi“.

kõrgema pojaks. Jumal tahab talle anda Taaveti aujärje ja tema valitsusel ei pea olema lõppu!“

Maria küsis: „Kuidas võib see sündida?“ — Ingel kostis: „Püha Vaim tuleb su peale, ja Kõigekõrgema vägi varjab sind. Sinust sündinu on püha ja teda kutsutakse Jumala pojaks. Vaata, su sugulane Eliisabet, kes elatanud, saab ka emaks. **Jumala juures ei ole ükski asi võimatu!**“ Maria vastas: „Olen Issanda ümmardaja. Sündigu mulle su sõna järgi!“ Ingel lahkus.

Varsti pärast seda asus Maria teele. Ta tuli Juuda mägisele maale, et külastada Eliisabetti, oma sugulast. Tulnud Sakaria kotta, tervitas ta. Kuuldes Maria tervitust, sai Eliisabet rõõmsaks ja hüüdis: Önnistatud oled sa, Maria! Önnis oled, et usud, mis Issand sulle on rääkinud. Kuidas sünnib see mulle, et mu Issanda ema tuleb minu juurde?“

Maria ütles: „Minu hing austab väga Issandat ja minu vaim on väga rõõmus Önnistegi ja pärast. Issand on vaadanud oma ümmardaja alandusele. Sest ajast kiidavad mind kõik rahvad. Jah, mulle on suuri asju teinud Vägev, kelle nimi on püha. Ja tema halastus kestab põlvest põlveni.“ Maria jäi Eliisabeti juurde ligi kolm kuud, siis läks ta tagasi Naatsaretti.

Joh. 20,29. Öndsad on need, kes ei näe ja siiski usuvad.

Omal viisil. P. 96.

Võta nüüd Issandat, vägevat kuningat, kiita.
Oh, minu hingeke, ära sa aega nüüd viida!
Rõõmusta, meel,
Hõisates laula, mu keel!
Kandled ja pasunad hüüdku!

(L. 28)

3. Johannese süünd.

Eliisabetile süündis poeg. Kui ta sugulased ja naabrid seda kuulsid, olid nad temaga rõõmsad. Kaheksandal päeval tulid nad panema lapsele nime ja tahtsid teda isa järele nimetada Sakariaks. Ema aga vastas ja ütles: „Ei mitte! Johannes olgu ta nimi!“ Siis ütlesid teised: „Su suguvõsas ei ole kedagi, kellel niisugune nimi.“ Nad näitasid käega isale, et teada saada, millist nime tema soovib. Isa küsis lauakese ja kirjutas sellele: „Johannes on ta nimi!“ Kõik imestusid.

Nüüd pääsis isa keel lahti, ta rääkis ja kiitis Jumalat: „Kiidetud olgu Issand, Iisraeli Jumal, et ta on tulnud vaatama oma rahvast ja saatnud temale lunastuse. Sind, lapsuke, peab hüütama Kõigekõrgema prohvetiks, sest sa pead käima Issanda eel ja valmistama talle teed!“

Kõik, kes seda kuulsid, võtsid selle südamesse ja ütlesid: „Mis saab küll sellest lapsest?“ Nad rääkisid sellest kõikjal. Laps aga kasvas ja sai kangeks vaimus.

Psalm 103,2. **Kiida, mu hing, Jehoovat ja ära unusta tema heategemisi.**

4. Jeesuse süünd.

Rooma keiser Augustus andis käsu, et kõik maailm pidi üles kirjutatama. Ja kõik läksid end laskma üles kirjutada, igaüks oma linna. Siis läks ka Joosep Kaalileamaalt Naatsareti linnast Juudamaale Taavetilinna, mida hüütakse Petlemmaks, sest ta oli Taaveti soost, et ennast lasta üles kirjutada Maria, oma kihlatud naisega. Kui nad seal olid, tõi Maria ilmale oma esimese poja. Ta mähkis teda ja pani sõime, sest neil polnud muud aset majas.

Sealsamas lähedal olid karjased väljal õitsel ja hoidsid ööl oma karja. Ja vaata, Issanda ingel seisis nende juures, Issanda au paistis nende ümber ja nad kartsid üliväga. — Ingel ütles neile: „Ärge kartke! Sest vaata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis peab saama kõigele rahvale: teile on täna Taavetilinnas sündinud Önnistegija, kes on Issand Kristus. Ja see olgu teile täheks: te leiате

Jeesuse sünd.

lapse mähitud ja sõimes magamas.“ Äkitselt oli ingliliga taevavägede hulk. See kiitis Jumalat ja ütles: „Au olgu Jumalale kõrges, maa peal rahu ja inimesist hea meel!“

Kui inglid nende juurest olid läinud taevasse, ütlesid karjased: „Lähme nüüd Petlemma ja vaadake, mis on sündinud, millest Issand meile teatanud!“ Nad tulid rutusti ja leidsid Maria ja Joosepi, ja lapsukese sõimes magamas. Kui nad teda olid näinud, levitasid nad, mis neile oli räägitud lapsukesest. Kõik, kes seda kuulsid, imestusid. Maria aga pidas kõik need sõnad meeles ja mõtles neile oma südames.

Karjased aga läksid tagasi, austasid ja kiitsid Jumalat kõige eest, mis nad olid kuulnud ja näinud.

Joh. 3,16. Nõnda on Jumal maailma armastanud, et ta on annud oma ainusiündinud Poja. Ükski, kes temasse usub, ei hukku, vaid temal on igavene elu.

Laulda tuttavaid jõululaule.

5. Jeesuse templisse viimine.

Kaheksa päeva pärast pandi lapsele nimi Jeesus, nagu ingel oli käskinud. Kui laps sai kuuenädalaseks, viisid vanemad ta Jeruusalemma templisse, et teda seada Jumala ette. Ühtlasi töid nad ka seaduses ettenähtud ohvri: kaks noort tuvi.

Jeesuse templisse viimine.

Jeruusalemmas oli vana mees, Siimeon nimi. Ta oli vaga ja õige inimene ja oli saanud töotuse, et ta enne ei sure, kui on näinud Issandat Kristust. — Nüüd kutsus Vaim ta templisse. Kui vanemad töid lapsukese Jeesuse

sinna, võttis Siimeon ta sülle ja ütles: „**Issand, nüüd lased sa oma sulase rahu sinna, sest mu silmad on näinud su õnnistust, mis sa oled valmistanud kõigele rahvale, valguseks paganaile ja auks oma iisraelirahvale.**“

Joosep ja Maria panid seda imeks. Siimeon aga õnnistas neid. Seal oli ka naisprohvet Hanna, vana 84-aastane lesk. Ta ei lahkunud iialgi pühast kojast ja teenis Jumalat paastumise ja palvetamisega ööd ja päevad. Ka tema tuli sinna samal tunnil, kiitis Issandat ja rääkis Jeesusest kõigile, kes ootasid Jeruusalemmas lunastamist.

Jes. 9,1. Rahvas, mis käis pimeduses, on näinud suurt valgust; nende üle, kes elasid surmavarju maal, on valgus paistnud.

Viisil: Armas Jeesus, avita. P. 169.

Keda vanad usklikud
Lootes ammu igatsenud;
Keda nemad oodanud,
On nüüd meile rõõmuks tulnud.
Kõik maailm nüüd teda kiitku,
Hosianna rõõmsast hüüdku!

(L. 110,2)

6. Targad hommikumaalt.

Kui Jeesus oli sündinud Petlemmas Juudamaal, kuningas Heroodese ajal, tulid targad hommiku poolt Jeruusalemma ja ütlesid: „Kus on vastsündinud juudarahva kuningas? Oleme näinud ta tähte hommikumaal ja tulnud teda kummardama.“

Kui kuningas Herodes seda kuulis, ehmus ta ja temaga kõik Jeruusalemm. Ta kutsus kokku ülempreestrid ja kirjatundjad ja küsis neilt, kus Kristus pidi sündima. Need ütlesid temale: „Petlemmas, sest nõnda on prohveti

kirjutatud: Ja sina, Petlemm Juudamaal, sa ei ole milgi kombel vähem Juuda vürstide seas, sest sinust tuleb valitseja, kes iisraelirahvast hoiab kui karjane.“

Nüüd kutsus Herodes targad ja kuulas neilt aega, mil täht oli paistnud. Siis läkitas ta nad Petlemma ja ütles: „Minge ja kuulake hästi lapsukese järele! Kui te

Targad hommikumaalt.

ta leiate, siis teatage mulle, et ka mina läheksin teda kummardama.“

Targad kuulasid kuninga sõna ja läksid. Ja vaata, täht, mida nad olid näinud hommikumaal, käis nende eel, kuni jäi seisma kohal, kus oli laps. Kui nad nägid tähte, rõõmustusid nad üliväga. Nad läksid kotta ja leidsid lapsukese emaga Mariaga. Siis heitsid nad maha ja kummardasid teda. Nüüd avasid nad oma varandused ja tõid talle andeid: kulda, viirukit ja mirri.

Jumal ilmus tarkadele unes ja käskis, et nad ei läheks Herodesese juurde. Nii pöördusid nad koju tagasi teist teed.

7. Kaheteistkümneaastane Jeesus templis.

Jeesuse vanemad käisid iga aasta paasapühiks Jeruusalemmas. Kui Jeesus sai 12-aastaseks, võtsid vanemad ka tema kaasa. Pühade möödumisel pöördusid vanemad koduteele, kuid väike Jeesus jäi Jeruusalemma. Isa ja ema ei teadnud seda, vaid arvasid ta olevat oma teeseltsiliste seas. Nad käisid ühe päevatee ja otsisid teda oma

12-aastane Jeesus templis.

sugulaste ja tuttavate juurest. Mitte leidnud last, läksid nad tagasi Jeruusalemma ja otsisid teda sealt.

Kolme päeva pärast leidsid nad ta templis istumas õpetajate seas, neid kuulamas ja neilt küsimas. Ja kõik, kes teda kuulsid, panid imeks ta tarkust.

Kui vanemad teda nägid, kokkusid nad. Ema ütles: „Poeg, miks sa meile nõnda oled teinud? Vaata, su isa ja mina oleme sind valuga otsinud.“ Jeesus kostis: „Mis see on, et teie mind olete otsinud? Eks te ei teadnud, et ma ses pean olema, mis mu Isa pärast!“ Nad ei mõistnud

aga tema sõnu. Siis läks Jeesus tagasi Naatsaretti ja kuulas vanemate sõna. Ta kasvas tarkuses, pikkuses ja armus Jumala ja inimeste juures.

Katekism: IV käsk — Austa oma isa ja ema.

II. Jeesuse avalik tegevus.

JEESUSE KUTSUMINE.

8. Ristija Johannes.

Isa surma järele oleks võinud Sakaria poeg Johannes saada preestriks. Ta läks aga kõrbe ja elas seal üksinduses, paastudes ja Jumalat paludes. Kui ta oli saanud kolmekümneaastaseks, kutsus teda Jumal ja käskis õpetada rahvast.

Johannes tuli Jordani äärde, manitses rahvast ja ütles: „Parandage meelt, sest taevariik on ligi tulnud. Valmistage Issandale teed, tehke ta teerajad tasaseks!“ — Johannes kandis kaamelikarvust kuube ja nahkvööd; ta roog oli rohutirtsud ja metsmesi. Palju rahvast Jeruusalemmast, Juudamaalt ja Jordani ümbrusest tuli tema juurde. Kes oma patud tunnistasid, neid ristis ta Jordanis. Johannese juurde tuli ka palju variseere*) ja saduseere**). Neid nähes ütles ta: „Teie, vihasemate madude sugu! Kes on teid õpetanud põgenema tulevase viha eest? Kandke õiget meeleparandamise vilja ja ärge mõelge:

*) Variseerid — eraldatud — Jumala sõnas haritud ja õpetatud mehed, kes püüdsid väliselt täpselt täita Jumala käsku.

***) Saduseerid — preestrite seisus.

„Meil on Aabram isaks! — Mina ütlen teile: Jumal võib Aabramile äratada kivist lapsi. Kirves on pandud puu juure külge. Iga puu, mis ei kanna head vilja, raiutakse maha ja visatakse tulle.“

Siis küsis temalt rahvas: „Mis peame meie tegema?“ Johannes vastas: „Kellel kaks kuube, andku teine sellele, kellel pole ühtki, ja kellel rooga, see jagagu näljasega.“

Ka tõlnerid*) tulid ristimisele ja küsisid: „Õpetaja, mis peame meie tegema?“ — Ta ütles neile: „Ärge võtke enam, kui teile seatud!“

Siis tulid sõdurid ja küsisid: „Ja meie, mis peame meie tegema?“ Johannes vastas: „Ärge tehke liiga ega ülekohtu! Olge rahul oma palgaga!“

Kui rahvas Johannest hakkas pidama Kristuseks, ütles ta: „Mina ristin teid veega. Pärast mind tuleb aga see, kes vägevam minust. Ma ei ole väärt päästma tema kinga paelagi lahti. Tema ristib teid Püha Vaimu ja tulega. Visklabidas on ta käes ja ta puhastab oma reheelust. Nisud paneb ta aita, haganad aga põletab ta kustumatu tulega.“

Jes. 40,3. Hüüdja hääl on kõrves: valmistage Issanda teed!

Viisil: Kes Jumalat nii laseb teha. P. 143.

Mu hing, mis annad Jumalale,
Kes kõik sull' annab igapäev?
Eks tule midagi su meelde,
Mis armas oleks temale?
Oh anna süda temale:
See on ta meelega järele.

(L. 457,1)

*) Tõlner — maksunõudja, kes seisis Rooma valitsuse teenistuses. Rahvas vihkas neid, sest et nad sageli võtsid maksu ülekohtuselt.

9. Jeesuse ristimine.

Kuni kolmekümnenda aastani elas Jeesus Naatsaretis. Ta oli õppinud puusepaks ja töötas isa töökojas. Maine isa oli tal vist varakult surnud, nii et Jeesusel tuli hoolitseda oma ema ja vähemate vendade-õdede eest. Vaga ja jumalameelepärane oli elu Joosepi majas. Igal pühapäeval käidi palvemajas, suuriks pühiks rännati Jeruusalemma, et

Jeesuse ristimine.

templis kiita ja paluda Jumalat. Juudid olid tol ajal roomlaste võimu all. Nad ei armastanud aga võõrast valitsust ja ootasid kannatamatusega, millal Jumal lõpetab võõra valitsuse ja vabastab rahva. Oli ju Jumal tõotanud saata Messia*), ja selle tulemist loodeti pea. Ka Jeesus tundis oma kaasaegsete igatsusi. Kui rahvahulgad kuulsid Johannese jutlust, eriti ta ennustust ligiolevast taevariigist, läks Messia-ootus uuesti põlevaks. Isegi kaugemalt põhjapoolt

*) Heebrea k. sõna **Messias**, **Kristus** kreeka k., tähendab võitnud isikut. Vanal ajal võiti kuningaid. Messias pidi olema vaimuga võitnud isik. Ta pidi vabastama rahva kui kuningas.

tuli palverändureid Jordani äärde, et näha ja kuulda Johannest.

Ka Jeesus tuli Naatsaretist Jordani jõe, et Johannes teda ristiks. Nähes Jeesust, tundis Johannes, et tema ees seisab see, kelle tulemist ta oli ennustanud. Seepärast keeldus ta alul ja ütles: „Mulle on tarvis, et sina ristiksid mind, ja sina tuled minu juurde.“ — Jeesus aga vastas: „Olgu nüüd nõnda, sest meie kohus on täita kõik, mis õigus.“ Siis ristis Johannes Jeesuse. Kui Jeesus oli ristitud ja tuli veest välja, avanes taevast ja Vaim tuli tuvikese kujul Jeesusele. Hää! taevast kostis: „**See on mu armas Poeg, kellest mul hea meel!**“

Viisil: Oh anna tuhat keelt. P. 141.

Ma olen ristitud, nüüd abiks
Saab Püha Vaim mull' ülevalt.
See on mull' Isa armu pandiks,
See pühitseb mu südant, meelt.
See ehe kallilt ehitab,
Sest meile taeva õigus saab.

(L. 31,3)

10. Jeesuse kiusamine.

Pärast ristimist läks Jeesus kõrbe ja oli seal 40 päeva ja ööd palves ja paastumises. Selle aja möödumisel tundis ta nälga. Ta juurde tuli kiusaja ja ütles: „Kui sa oled Jumala Poeg, siis ütle, et need kivid saaksid leivaks!“ Jeesus vastas: „Kirjutatud on: Inimene ei ela ükspäinis leiavad, vaid igast sõnast, mis väljub Jumala suust.“ Siis võttis kiusaja ta endaga pühasse linna, asetaski ta templi harjale ja ütles: „Kui oled Jumala Poeg, siis kukuta end alla, sest kirjutatud on: Tema tahab oma inglid sinu pärast käskida, ja nemad peavad sind kätel kandma, et

sa ei tõukaks oma jalga vastu kivi.“ Jeesus ütles temale: „Jälle on kirjutatud: Ära kiusa Issandat, oma Jumalat!“

Taas võttis kiusaja ta endaga kõrgele mäele, näitas talle kõiki maailma riike, nende au ja ütles: „Kõik selle annan sulle, kui heidad maha ja kummardad mind!“ Nüüd vastas Jeesus: „Tagane minust, saadan! Sest kirjutatud on: Kummarda Issandat, oma Jumalat, ja teeni üspäinis teda!“ Siis jättis kiusaja Jeesuse. Ta juurde tulid inglid ja teenisid teda.

Katekism. VI palve. Ära saada meid kiusatusse.

Omal viisil. P. 316.

Kui oleks ilm täis kuradeid,
Kes tahaksid meid neelda,
Ei karda meie kedagi,
Eks Jumal või neid keelda?
Maailma vürstil veel
Küll tige vihameel,
Ei siiski võimust tal,
Sest ta on kohtu all:
Üks sõna rõhub teda.

(L. 369,3)

11. Jeesuse avaliku tegevuse algus.

Suurte rahvahulkade keskel jutlustas Johannes Jordani ääres. Ta noomis inimesi nende eksimuste pärast ja kutsus neid meeleparandamisele. Kartmata ütles ta igale tõtt, näitas igale ta vigu. Ka maavalitsejat, Heroodest, noomis Johannes selle kõlvatu eluviisi pärast. Vürstile ei meeldinud Johannese etteheited. Ta laskis vangistada julge prohveti ja viia ta üksikusse Maheeruse kindlusse.

Kui Jeesus kuulis Johannese vangistamisest, teadis

ta, et tema tund on tulnud. Rahvahulgad, kes enne olid kuulanud Johannest, jäid ilma juhita. Jeesus lahkus Naatsaretist ja hakas paigast paika rännates õpetama rahvast.

Ka tema kuulutas: „**Jumala riik on ligi tulnud! Parandage meelt ja uskuge evangeeliumi!**“ *)

Jeesusel oli palju kuulajaid. Kõikjal järgnesid nad talle ja panid tähele ta ilusat kõnet. Ja Jeesus ei väsinud rääkimist. Ikka jälle kuulutas ta rahvale taevasest Isast, kes armastab oma lapsi. Sel Isal ei ole head meelt inimese hukkumisest. See Isa rõõmustub, kui inimesed loobuvad kurjast ja elavad Jumala lastena.

Luuk. 14,10. **Inimese Poeg on tulnud otsima ja õndsaks tegema, mis on kadunud.**

Omal viisil. P. lisa 90.

Su töö on see, oh Jeesus Krist,
See töö, mis meie käe,
Ja et see sinu töö on tõest',
Siis nurja ta ei läe.
Kuid enne nisuivake,
Kui tõuseb viljaks ülesse,
Peab mulla põues surema
Ja iseennast ohvrima,
Peab surema,
Peab ennast ohvrima.

12. Jüngrite-kutsumine.

Iga päevaga laienes Jeesuse tööpõld. Kuhu ta iial läks, tulid inimesed teda kuulama. Tema juurde toodi palju haigeid ja tõbiseid, et ta neid aitaks. Kõikjale ei

*) Evangeelium — kreeka keeles tähendab rõõmusõnum, rõõmukuulutus.

suuda Jeesus ometi minna. Kas nendes kohtades ei saadagi kuulda evangeeliumi taevasest Isast? Ei, — Jeesus oskas korraldada asja nii, et rõõmusõnum taevariigist kostaks ka kaugemates kohtades. Selleks valis ta endale mehi, keda ta õpetas ja läkitas pärast õpetama rahvast. Neid õpilasi kutsuti jüngeriks*) ehk apostleiks**).

Kord oli Jeesus Ke-neetsareti järve ääres. Rahvahulk tungis ta juurde, et kuulda tema sõna. Jeesus nägi järve ääres kaht laeva. Kalurid olid väljunud neist ja loputasid nooti. Jeesus läks laeva, mis oli Siimona päralt, ja palus teda, et ta sõuaks kaldast vähe eemale. Siis istus ta ja õpetas rahvast.

Kõne lõpetanud, ütles ta Siimonale: „Sõua sinna sügavasse kohta ja lase noodad sisse looma katseks!“ Siimon vastas:

„Õpetaja, meie oleme töötanud terve öö, ei ole aga saanud midagi: sinu sõna peale lasen ma nooda sisse.“ Kui nad seda tegid, said nad nii suure hulga kalu, et nende noot kärises. Nad näitasid käega seltsimeestele, kes olid teises paadis, ja kutsusid neid appi. Need tulid ja täitsid mõlemad laevad kaladega, nii et nad hakkasid vajuma.

Peetruse kutsumine.

*) Jünger — saksa k. täh. noorem — õpilane.

***) Apostel — kreeka k. täh. saadik.

Kui Siimon seda nägi, langes ta põlvili Jeesuse ette ja ütles: „Issand, mine ära minu juurest, olen patune inimene.“ Kõik kalurid olid ehmunud selle imeteo pärast. Siimonile aga ütles Jeesus: „Ära karda, sest ajast pead sa inimesi püüdma. Käi minu järel!“

Kalurid ajasid laevad mäele, jätsid kõik maha ja käisid tema järel.

Kapernauma lähedal oli tollihoone. Seal oli tõlneriks Leevi. Kui kord Jeesus möödus sealt ja nägi Leevit istuvat tollihoone ees, ütles ta temale: „Käi minu järel!“ Seda maid tõusis Leevi ja käis temaga. Leevi tegi võõraspeo ja kutsus sinna Jeesuse ja teised jüngrid. Jeesusega istus lauas palju tõlnereid ja patuseid, kes käisid Jeesuse järel. Kui variseerid ja kirjatundjad nägid, et Jeesus sõi tõlnerite ja patustega, ütlesid nad jüngritele: „Mis see tähendab, et ta sööb ja joo tõlnerite ja patustega?“ Kui Jeesus seda kuulis, ütles ta: „Terveile ei ole tarvis arsti, vaid haigeile. **Ma ei ole tulnud õigeid, vaid patuseid kutsuma meeleparandusele!**“

Jeesus andis Leevile uue nime — Matteus. Matteus pani kirja kõik Jeesuse kõned ja teod. Sellest tekkiski esimene raamat Uues testamendis — Matteuse evangeelium.

Oma järelkäijate hulgast valis Jeesus endale 12 jüngrit, keda ta pärast läkitas kuulutama evangeeliumi. Nende kaheteistkümne nimed olid: Siimon, keda Issand nimetas Peetruseks, ja tema vend Andreas; Jakobus ja Johannes — Sebedeuse pojad; Vilippus ja Partolomeus, Matteus ja Toomas; Jakobus Alveuse poeg ja Juudas Tadeus; Siimon Kaana linnast ja Juudas Iskariot, kes ta pärast ära andis.

Joh. 6,68. **Kelle juurde peame meie minema, Issand? Sinul on igavese elu sõnad.**

Mu järel, hüüab Jeesuke,
Kõik ristirahvas tulge!
Maailma ära salake,
Mu armukuts'mist kuulge.
Ka oma risti kandke seal
Ja käige minu jälge peal.
(L. 458,1)

JEEBUS — RAHVA ÕPETAJA.

13. Tähendamissõnad taeva- riigist.

Jeesus läks Keneetsareti järve äärde. Palju rahvast kogunes tema juurde. Ta astus laevale, laskis selle sõuda emale ja hakkas õpetama kaldalseisvat rahvast. Ta rääkis nendele tähendamissõnadega.

1. Tähendamissõna külvajast.

Jeesus jutustas: „Külvaja läks välja külvama. Ja kui ta külvas, kukkus muist tee äärde. Linnud taeva alt tulid ja sõid selle. Muist kukkus kaljusele maale, kus ei olnud palju mulda. See idanes ja tärkas kohe. Kui aga päike tõusis, kõrbes see ja kuivas, sest tal ei olnud juurt. Muist kukkus ohakate sekka. Ohakad kasvasid suureks, lämmatasid selle ja ta ei kannud vilja. Muist kukkus heale maale. See tõusis, kasvas ja kandis vilja — mõni kolmekümnevõrra, mõni kuuekümnevõrra ja mõni sajavõrra.“

Kui ta oli üks, tulid jüngrid ja küsisid selle tähendamissõna seletust. „Külvaja külvab sõna,“ seletas Jeesus. „Ühed on nagu teeäär, kuhu külvatakse. Kui nad on kuul-

nud sõna, tuleb saadan ja võtab neilt selle, mis oli külvatud nende südamesse. Sama lugu on sellega, mis külvati kaljusele maale. Seal kuulatakse sõna ja võetakse see rõõmuga vastu. Puudub aga sügav juur. Kui tuleb viletsus ja kiusamine, siis ununeb kõik. Ohakane maa tähendab neid, kes kuulevad sõna. Nende südamesse lähevad aga selle maailma mured, rikkus, pettus ja himud, mis lämmatavad sõna ja see jääb viljata. Mis külvati heale maale, tähendab neid, kes võtavad sõna vastu ja kannavad vilja kolmekümne-, kuuekümne- ja sajavõrra.“

Luuk. 11,28. **Õndsad need, kes kuulevad Jumala sõna ja panevad seda tallele.**

2. Tähenamissõna umbrohust nису.

Teise tähenamissõna jutustas Jeesus:

„Taevariik on inimese sarnane, kes külvab head seemet oma põllule. Kui sulased magasid, tuli vaenlane ja külvas umbrohtu nisu sekka ja lahkus. Kui oras kasvas ja hakkas looma, tuli nähtavale ka umbrohi. Nüüd tulid sulased ja ütlesid isandale: „Sa oled külvanud põllule head seemet, kust tuleb nüüd umbrohi?“ Ta vastas neile: „Seda on teinud vaenlane.“ Sulased küsisid: „Kas sa tahad, et me läheme ja kitkume umbrohu?“ — „Ei mitte,“ vastas peremees, „et te umbrohtu kitkudes ühtlasi ei kisuks üles ka nisu. Laske kasvada mõlemad üheskoos lõikuseni. Lõikuse ajal ütlen ma lõikajaile: „Koguge enne umbrohi ja siduge vihku, et põletada see, nisud aga pange mu aita!“

Õp. sön. 1,10. **Mu poeg! Kui patused sind avatlevad, siis ära võta nende nõu.**

3. Taevariigi levinemine.

Edasi rääkis Jeesus: „Taevariik on sinepiivakese sarnane, mille võttis inimene ja külvas oma põllule. Ta on

vähem kõigist seemneist. Aga kui ta kasvab, siis on ta suurim aiaviljadest. Ta saab puuks, nõnda et linnud taeva alt tulevad ja pesitsevad ta okstele.“

4. Taevariigi seesmine jõud.

„Taevariik on haputaigna sarnane, mille võttis naine, segas kolme vaka jahusse, kuni kõik läks hapnema.“

5. Taevariigi suur väärtus.

„Taevariik on varanduse sarnane, mis maetud põllusse. Keegi leidis selle, kattis kinni ja läks sealt ära, rõõmus oma leiust. Ta müüs kõik, mis tal oli, ja ostis selle põllu.“

„Taevariik on kaupmehe sarnane, kes ostis häid pärle. Kui ta leidis kalli pärli, läks ta ja müüs kõik, mis tal oli, ja ostis selle.“

6. Kes pääseb taevariiki?

„Taevariik on nooda sarnane, mis visatakse merre ja veab kokku kõiksugu kalu. Kui ta täis on, veavad kalurid ta maale, istuvad maha, koguvad head astjaisse, kõlbmatud aga viskavad ära.“

Jak. 1,22. Olge sõna tegijad, ei mitte ainult kuuljad.

14. Täheandamissõnad kadunud lambast ja trahmarahast.

Tölnerid ja patused käisid alati kuulamas Jeesust. Seepärast nurisesid variserid ja kirjatundjad ja ütlesid: „Seesinane võtab vastu patuseid ja sööb nendega!“ Siis rääkis Jeesus täheandamissõna ja ütles: „Milline inimene

on teist, kel on sada lammast. Kui ta ühe neist kaotab, eks ta jäta üheksakümmend üheksa kõrbe ja ei lähe selle järele, kes on kadunud, ja otsib, kuni ta leiab? On ta leidnud, paneb ta lamba rõõmuga oma õlgadele, ja kui

Hea karjane.

saabub koju, kutsub ta kokku sõbrad ja naabrid ja ütleb neile: Olge minuga rõõmsad, sest ma olen leidnud oma kadunud lamba. Mina ütlen teile: Nõnda on taevast rõõm ühe patuse pärast, kes parandab meelt, enam kui üheksakümne üheksa õige pärast, kellele meelega parandamist tarvis ei ole.“

Edasi rääkis Jeesus: „Missugusel naisel teist on 10 trahmaraha?*) Kui ta ühe trahma kaotab, eks ta süüta küünla, pühi hoolega tuba ja otsi, kuni ta raha leiab. Kui ta selle leidnud, kutsub ta kokku sõbrad ja naabrid ja ütleb: „Olge minuga rõõmsad, sest ma olen leidnud trahma, mille olin kaotanud. Nõnda, ütlen mina teile, on Jumala inglitel rõõm ühe patuse pärast, kes parandab meelt.

Viisil: Jeesus, Önnistegija, P. 161.

Kadund lammast karjane
Otsib väga hoolsast taga:
Enam püüab Jeesuke,

Mis on eksind, kätte saada.
Oh, et kõik ka tuleksid!
Jeesus kutsub patuseid.

(L. 381,3)

* Trahm — umbes 75 senti.

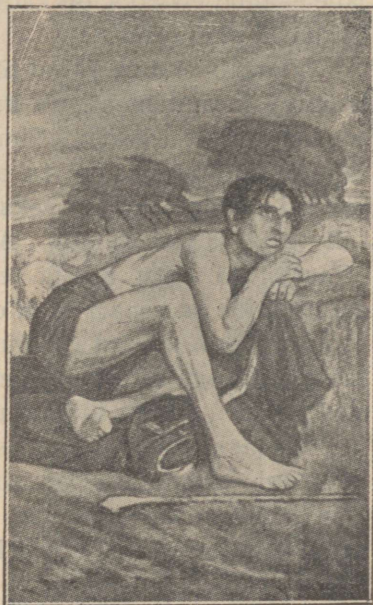
15. Tähendamissõna kadunud pojast.

Jeesus jutustas: „Inimesel oli kaks poega. Noorem neist ütles isale: „Isa, anna mulle kätte see osa varandusest, mis tuleb minu jaoks!“ Isa jagas varanduse poegade vahel. Mitte kaua pärast seda kogus noorem poeg kokku oma osa ja läks kaugele maale. Seal elas ta kõlvatut elu ja pillas kogu oma varanduse.

Kui ta kõik oli raisanud, tuli sinna maale kange nälg. Ka nooremale pojale tuli häda kätte. Ta läks ja jäi kellegi kodaniku juurde. See saatis ta väljale hoidma sigu. Seal püüdis ta kõhtu täita nende lestadega, mis sead sõid: ja ükski ei andnud temale.

Siis sai ta paremad mõtted ja ütles: „Kui palju palgalisi on minu isal ja neil on leiba küll. Mina aga lähen nälja pärast hukka! Ma tahan minna oma isa juurde ja öelda: „Isa, ma olen patustanud taeva vastu ja sinu ees! Ma ei ole enam väärt, et mind hüütakse su pojaks; pea mind kui üht oma palgalist.“

Ta läks oma isa juurde. Aga kui ta oli alles kaugel, nägi teda isa ja ta meel sai haledaks. Ta jooksis vastu pojale, hakkas ta kaela ümbert kinni ja andis talle suud.

Kadunud poeg.

Aga poeg ütles: „Isa, ma olen patustanud taeva vastu ja sinu ees. Ma ei ole enam väärt, et mind hüütakse su pojaks!“ Isa aga ütles oma sulaseile: „Tooge kõige kallim kuub ja pange talle selga, andke talle sõrmus sõrme ja kingad jalga! Tooge ja tapke nuumvasikas! Söögem, joo- gem ja olgem rõõmsad, sest see mu poeg oli surnud ja on jälle saanud elavaks, oli kadunud ja on leitud!“ Ja nemad hakkasid pidutsema.

Vanem vend oli väljal tööl. Kui ta tuli koju, kuulis ta laulmist ja tantsimist. Ta kutsus ühe sulase ja küsis, mis see on. See aga ütles: „Sinu vend on tulnud ja su isa on tapnud nuumvasika, et ta oma poja tervelt on saanud.“ Siis sai vanem vend vihaseks ega tahtnud sisse minna. Isa tuli välja ja palus teda. Aga ta vastas ja ütles isale: „Vaata, nii mitu aastat teenin ma sind, ja ei ole ialgi astunud üle su sõna. Sa ei ole mulle andnud üht sikkugi, et ma oleksin võinud rõõmus olla oma sõbruga. Aga kui see sinu poeg on tulnud, kes raisanud oma vara võõrsil, oled sa tema pärast tapnud nuumvasika.“

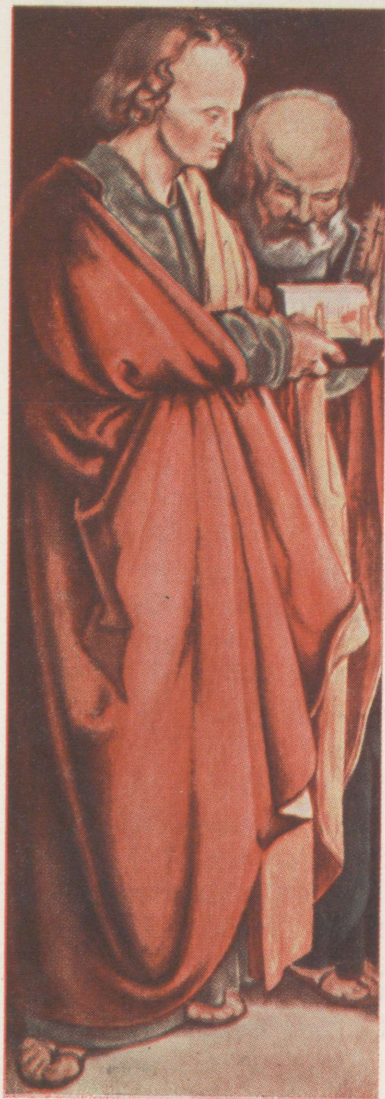
Isa aga ütles: „Poeg, sa oled ikka minu juures. Ja kõik, mis minu oma, on sinu päralt! Nüüd aga peaks sinulgi meel olema rõõmus: sest su vend oli surnud ja on saanud jälle elavaks, ta oli kadunud ja on leitud.“

Psalm 103,8. Halastaja ja armuline on Jehoova, pika- meelne ja rikas heldusest.

Viisil: Ma kummardan sind, armuvägi. P. 445.

Mu Isa, juba kaugelt nägid
Sa poega koju tulevat
Ja talle armus lahti tegid
Sa kadund kodu väravad.
Su kaela ümbert kinni hakkan,
Su rinna naal end terveks nutan.

(A. Kallas)

Neli apostlit

Johannes

Peetrus

Markus

Paulus

*Kuulsa saksa maalikunstniku
Albrecht Dürer'i maal
Surnud Nürnbergis 1528. a.*

16. Tähendamissõna tigidast sulasest.

Kord küsis Peetrus Jeesuselt: „Issand, mitu korda pean ma andeks andma oma vennale, kui ta eksib mu vastu. On küllalt seitsmest korrast?“ Jeesus vastas: „Mina ei ütle sulle mitte seitse korda, vaid seitsekümmend korda seitse korda.“

Ja ta jutustas: „Taevariik on kuninga sarnane, kes pidas aru oma sulastega. Kui ta hakkas arvama, toodi üks tema ette, kel oli temaga võlgu 10 000 talenti*). Aga kui temal ei olnud maksta, käskis isand tema, ta naise ja lapsed, ja kõik, mis tal oli, müüa, et tasuda võlg. Siis heitis sulane maha, kummardas teda, ja ütles: „Isand, kannata minuga, ja ma tahan sulle kõik maksta!“ Isandal oli hale meel oma sulasest. Ta laskis ta lahti ja kinkis talle võla.

Aga seesama sulane läks välja ja leidis oma kaassulase. Sel oli temale võlgu 100 teenarit**). Selle võttis ta kinni, kägistas ja ütles: „Maksa mulle, mis sul võlgu!“ Siis heitis kaassulane maha ta jalgade ette, palus ja ütles: „Kannata minuga, ja ma tahan sulle kõik maksta!“ Aga ta ei tahtnud kannatada. Ta läks ja heitis võlgniku vanglasse, kuni see maksis oma võla.

Kui kaassulased nägid, mis sündis, said nad väga kurvaks, tulid ja kaebasid oma isandale kõik. Siis kutsus kuningas sulase oma ette ja ütles: „Sina tige sulane! Kõik su võlad olen ma sulle kinkinud, sest et sa mind palusid. Eks siis ka sina pidanud armu heitma oma kaassulastele.“ Isand sai vihaseks ja andis ta vaevajate kätte, kuni ta kõik maksab, mis tal võlgu. Nõnda teeb minu taevane Isa

*) Talent — umbes 4000 krooni.

***) 1 teenar — umbes 70 senti.

ka teile, kui teie oma vennale tema eksimusi südamest andeks ei anna.“

Matt. 6,14. Kui teie inimesile annate andeks nende eksimused, siis annab ka teie taevane Isa teile andeks.

Katekism: V palve.

Omal viisil. P. 128.

Meil' anna andeks meie süüd,

Et nad ei vaevaks enam meid,

Siis oma vihameestele

Heal meelel andeks anname.

Meid täida armastusega,

Ja kõiki rahu ühenda. (L. 23,6)

17. Tähendamissõna viinamäe töölistist.

Taevariik on majaisanda sarnane, kes vara hommi- kul läks välja palkama töölisi oma viinamäele. Kui ta töölistega oli leppinud kokku ühele teenarile päevas, läkitas ta nad oma viinamäele. Ta läks välja veel kolmandal*) tunnil, nägi turul töötä töölisi ja ütles neile: „Minge ka teie viinamäele, ja mis õige, tahan teile anda!“ Need läksid tööle. Uuesti läks isand välja kuuendal ja üheksandal tunnil, ja tegi nõndasamuti. Veel üheteistkümnendal tunnil läks ta välja, leidis veel töötä inimesi ja ütles neile: „Mis te seisate siin kõige päeva töötä?“ Need ütlesid temale: „Meid ei ole ükski palganud.“ — „Minge teiegi viinamäele,“ käskis isand, „ja mis iial õige, peate te saama.“

*) Esimeseks päeva tunniks peeti k. 6 h.

Õhtul ütles viinamäe isand ülevaatajale: „Kutsu töölised ja anna neile nende palk, alates viimaseist esimesteni.“ Ja kui need tulid, keda palgati üheteistkümnendal tunnil, said nad igaüks ühe teenari. Kui nüüd esimesed tulid, mõtlesid nad, et peaksid saama enam, kuid ka nemad said igaüks ühe teenari.

Siis nurisesid nad majaisanda vastu ja ütlesid: „Need viimased on töötanud ainult ühe tunni, ja sina oled arvanud neid meie väärilisiks, kes me oleme kannud päeva koormat ja palavat.“ Siis kostis peremees ja ütles nuri-sejale: „Sõber, ma ei tee sulle ülekohut! Eks sa ole leppinud minuga ühele teenarile? Võta oma palk ja mine! Aga mina tahan ka viimastele anda nagu sullegi. Eks mul ole luba omaga teha, mis tahan? Või on sinu silm kade, et olen hea? Nõnda saavad viimased esimesiks ja esimesed viimaseiks.“

Luuk. 16,10. **Kui teie kõik olete teinud, mis teid oli kästud, siis öelge: Meie oleme kõlvatud sulased, sest me oleme teinud, mis meie kohus.**

Omal viisil. P. 230.

Las', mis mu kohus on,
Mind truisti ka teha,
Et saaksin omas töös
Su õnnistamist näha.

Oh anna, et ma teen
Kõik tegu aegsasti,
Ja aita, et mu töö
Võiks minna edasi.

(L. 26,2)

18. Tähendamissõna talentidest.

Jeesus jutustas: Keegi inimene läks võõрмаale. Ta kutsus oma sulased ja andis oma varanduse nende hoo-
lele: ühele andis ta viis talenti, teisele kaks, kolmandale
ühe. Igal tema jõudu mööda. Siis lahkus ta.

Nüüd läks see, kes oli saanud viis talenti, kauples sellega ja võitis teist viis talenti juurde. Nõndasama ka see, kes oli saanud kaks. Ka tema sai kaks talenti kasu. Kolmas aga, kes oli saanud ühe talendi, läks ja mattis selle maha.

Hulga aja pärast tuli isand tagasi ja nõudis aru sulaseilt. Ta juurde tuli see, kes oli saanud viis talenti, pani teised viis sinna kõrvale ja ütles: „Isand, sa oled mulle annud viis talenti. Vaata, ma olen saanud nendega teised viis kasu.“ Siis ütles isand: „See on hea! Sina, hea ja ustav sulane! Sa oled ustav olnud pisku üle, ma tahan panna su palju üle; mine oma Issanda rõõmusse!“

Siis tuli ka see, kes oli saanud ühe talendi, ja ütles: „Isand, ma teadsin, et sa oled karm ja kõva inimene. See pärast kartsin ma. Ma läksin ja matsin maha su talendi. Vaata, siin ta on!“ Temale kostis isand: „Sa paha ja laisk sulane! Sa teadsid, et olen nõudlik ja karm. Sa oleksid pidanud andma talendi rahavahetajale. Siis oleksin ma tagasi tulles saanud selle kasuga kätte. Nüüd võtke temalt talent ja andke sellele, kellel on kümme! Sest igale, kellel on, antakse; kellel ei ole, sellelt võetakse, mis tal on.“

Ilm. 2,10. Ole ustav surmani, siis tahan ma sulle anda elukrooni.

Laul — vaata lugu nr. 17.

19. Halastaja samaariamees.

Keegi kirjatundja kiusas Jeesust ja küsis: „Õpetaja, mis pean ma tegema, et pärida igavese elu?“ Jeesus vastas: „Mis on kirjutatud käsuraamatusse? Kuidas loed sa?“ Ta kostis: „Armasta Issandat, oma Jumalat kõigest

tema peale halastas.“ — „Mine ja tee nõndasamuti“, käskis teda Jeesus.

Jak. 4,17. **Kes nüüd teab head teha ja ei tee seda, sellele on see patuks.**

Katekism: V käsu seletus.

Viisil: Oh vaga Jumal, kes. P. 230.

„Ma ristiinimene!
Sa ütled, sest ma kuulen
Ka sõna õpetust
Ja kirja hästi loen.“
Ma küsin: „Kas sa teed,
Mis kiri õpetab?“
Ei kuuljat, — tegijat
Jehoova armastab.

(L. 445,5)

20. Variseer ja tõlner.

Nendele, kes pidasid ennast õigeaks ja põlgasid teisi, rääkis Jeesus järgmise tähendamissõna:

„Kaks inimest läksid pühakotta palvele: teine oli variseer, teine tõlner. Variseer seisis kõikide ees ja palus valju häälega: „Oh Jumal, ma tänan sind, et ma ei ole nõnda, nagu muud inimesed: riisujad, ülekohtused, abielurikkujad, ega nõnda kui seesinane tõlner. Mina paastun kaks korda nädalas, ma annan templile kümnist kõigest, mis mul on!“ — Tõlner aga seisis eemal. Ta ei julgenud tõsta oma silmigi taeva poole. Ta lõi endale vastu rindu ja ütles vaikse häälega: „Oh Jumal, ole mulle patusele armuline!“

Mina ütlen teile: „Seesinane läks tagasi oma kotta paremini õigeaks mõistetud kui teine. Sest igaüks, kes ennast ülendab, seda alandatakse, aga kes ennast alandab, seda ülendatakse.“

1. Joh. 1,8. Kui meie ütleme, et meil pattu ei ole, siis petame iseendid, ja tõde ei ole meie sees.

Variseer ja tõlner.

Viisil: Jeesus, surma äravõitja. P. 300.

Nagu isa laste peale.
Issand, mu peal' halastad.
Kuuled minu palve hääle,
Minu haavad parandad.
Teenind ma ka ükski hirmu,
Siiski näen su isaarmu:
Tuhat korda tahan ma
Selle eest sind tänada.

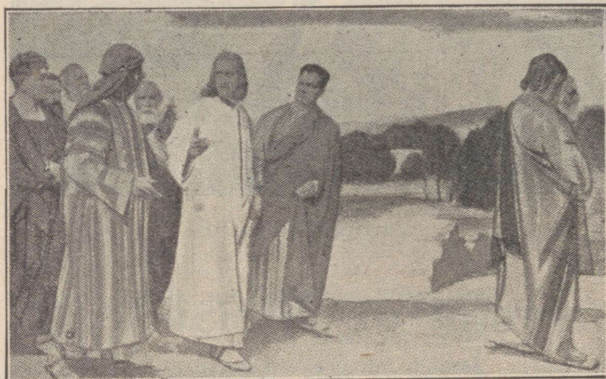
M. Lipp.

21. Rikas noormees.

Kord tuli Jeesuse juurde noormees, kummardus ta ees ja küsis: „Hea õpetaja, mis ma pean tegema, et saavutada igavese elu?“ — „Miks sa nimetad mind heaks?“ ütles talle Jeesus. „Ükski ei ole hea, kui ainult Jumal. Tahad sa pärida igavese elu, siis täida käsku: ära tapa,

ära riku abielu, ära varasta, ära tunnista ülekoht; austa oma isa ja ema, ja armasta ligimest kui iseennast!“ Noormees vastas talle: „Seda kõik olen pidanud juba noorest põlvest. Mis puudub mul veel?“

Nüüd ütles talle Jeesus: „Tahad sa olla täieline, siis mine, müü oma varandus, jaga see vaeseile ja tule, käi minu järel! Siis on sul varandus taevas.“ Kui noormees

Jeesus ja rikas noormees.

seda kuulis, lahkus ta kurvalt, sest tal oli palju varandust.

Jeesus aga ütles oma jüngerile: „Rikkal on raske saada taevariiki. On hõlpsam, et nõelasilmast kaamel läheb läbi, kui et rikas pääseb taevariiki.“ Seda kuuldes kokkusid jüngrid ja küsisid: „Kes siis võib õndsaks saada?“ Jeesus ütles: „Inimeste juures on see võimatu, Jumala juures on aga kõik võimalik.“

Mark. 8,36. Mis kasu on sellest inimesel, kui ta saaks kasuks kõik maailma, aga kaotaks oma hinge?

Katekism: I käsu seletus.

22. Rikas põllumees.

Jeesus ütles: „Vaadake ette ja hoiduge ahnuse eest. Ükski ei ela oma suurest varandusest!“ Ta tõi näite ning jutustas: „Kellegi rikka mehe põld oli kasvatanud hästi vilja. Ta mõtles iseeneses ja ütles: mis pean ma tegema? Mul ei ole paika, kuhu seda mahutada? — Aga varsti leidis ta nõu: seda ma teen: ma kisun aidad maha ja ehitan suuremad. Sinna kogun ma kõik vilja ja vara. Ja siis ütlen ma oma hingele: hing, sul on suur vara pandud kokku mitmeks aastaks. Ole nüüd rahul, söö, joo ja ole rõõmus!“

Aga Jumal ütles talle: „Sina meeletu! Selsamal ööl nõutakse sult su hing. Kellele jääb see, mis sa oled valmistanud?“

Nõnda on lugu sellega, kes kogub endale vara ja ei ole rikas Jumalas.

Matt. 6,19,20. Ärge koguge enestele varandust maa peal.

Viisil: Jeesus, õnnistegija. P. 161.

Miks sa ennast, hingeke,
Ilmaasjadega vaevad?
Eks sa näe, kui kiiresti
Nemad pea põrmu lä'evad?
Jeesu valgust otsi sa,
Muud ei või sind aidata.

23. Jeesus teeb pimedad nägijaiks.

Mitte ainult rahva õpetaja ei olnud Jeesus, vaid ka avitaja. Jumal oli talle andnud imelise võime teha haigeid terveks. Kui rahvas seda nägi, et Jeesus oli teinud terveks mõne inimese, tõi ta palju haigeid Jeesuse juurde, et ta neid aitaks. Eriti õhtusel ajal, kui tööpäev möödunud, kanti tõbiseid Jeesuse juurde.

Kord tuli Jeesus Petsaida alevisse. Tema juurde toodi pime. Toojad palusid, et Jeesus puutuks tema külge. Jeesus võttis pimedat käest kinni ja viis ta välja alevist. Siis sülitas ta tema silmi, pani oma käed tema peale ja küsis, kas ta näeb midagi. See vaatas ja ütles: „Ma näen inimesi, näen neid kõndivat otsegu puid.“ Siis pani Jeesus uuesti oma käed ta silmidele ja laskis teda vaadata. Haige sai terveks ja nägi kõik selgesti. Jeesus käskis teda minna oma koju ja ütles: „Ära mine alevisse ja ära ütle alevis seda kellelegi!“

Teinekord toodi Jeesuse juurde inimene, kes oli sündimisest saadik pime. Jüngrid küsisid Jeesuselt: „Õpetaja, kes on teinud pattu? Kas tema ise või ta vanemad, et ta sündimisest saadik on pime?“ Jeesus kostis: „Ei ole tema teinud pattu ega ka ta vanemad, vaid et Jumala teod saaksid tema juures avalikuks. Mina teen selle tööd, kes mu läkitanud, nii kaua kui päev on. Öö tuleb, mil ükski midagi ei või teha.“

Sellejärele sülitas Jeesus maha, tegi süljest muda ja võidis sellega pimedat silmi. Siis ütles ta pimedale: „Mine, pese oma silmi Siiloga tiigis!“ Pime läks, pesi silmi, tuli tagasi ja nägi.

Psalm 146,8. Jehoova teeb pimedad nägijaiks.

Viisil: Kiida nüüd Issandat, minu süda. P. 217.

Nägijad silmad ta pimedaille
Ja kuulmist annab kurtidele;
Armuga ikka ta ligi neile,
Kes käivad tema valgusel.
Ta leski naisi toetab
Ja vaeseid lapsi vaigistab.
Halleluuja, halleluuja!

(L. 34,6)

24. Jeesus teeb terveks pealiku sulase.

Kapernaumas oli Rooma sõjapealik. Sellel oli hea läbisaamine kohalikkude elanikkudega. Kuigi ta oli pagan, austas ta juutide usukombeid ja oli neile lasknud ehitada koguni palvemaja. Nii hästi rahvas kui ka sõdurid austasid ja armastasid teda. Nüüd jäi selle pealiku sulane

Kapernauma pealik.

haigeks. Pealik tuli Jeesuse juurde ja palus: „Issand, minu sulane on kodus halvatud ja suures valus.“ Jeesus ütles temale: „Ma tulen ja teen ta terveks!“

Pealik kostis ja ütles: „Issand, ma ei ole väärt, et sa tuled mu katuse alla. Ütle üks sõna, siis saab mu sulane terveks! Ma ise olen valitsuse all ja ka minule allub sõjamehi. Kui ma ütlen ühele „Mine“, läheb ta, teisele „Tule“, tuleb ta! Kui ütlen sulasele: „Tee seda“, teeb ta.

Kui Jeesus seda kuulis, imetles ta ja ütles neile, kes olid temaga: „Tõesti, ma ütlen teile: Iisraelist ei ole ma leidnud nii suurt usku!“ Ja pöördudes pealiku poole, ütles ta sellele: „Mine, sulle sündigu nõnda, kui sa oled uskunud!“ Ja tema sulane sai terveks selsamal tunnil.

1. Moos. 23,11. **Mina ei ole midagi kõigi heategemiste vastu, mis sa oled teinud oma sulasele.**

Omal viisil. P. 143.

Kes Jumalat nii laseb teha,
Kui tema tunneb ülevalt,
Ei Juma! temast ära lähe,
Ehk temal küll on häda käe'.
Siis sina usku tunnista,
Kui hädas usud Jumalat.

(L. 492,1)

25. Jeesus teeb terveks halvatu.

Jeesus õpetas Kapernaumas. Majja, kus ta jutlustas, kogunes nii palju rahvast, et väljas ukse eeski ei olnud maad. Siis tulid neli meest ja kandsid sinna halvatu. Kui nad rahva pärast ei võinud pääseda ta ligi, läksid nad katusele, tegid lae lahti ja lasksid alla voodi, millel lamas halvatu.

Kui Jeesus nägi nende usku, ütles ta halvatule: „Poeg, su patud on sulle andeks antud!“ Seal istusid mõned kirjatundjad ja mõtlesid: „Mis see nõnda Jumalat teotab? Kes võib pattu andeks anda, kui Jumal üksi?“ Jeesus mõistis nende mõtteid ja ütles: „Miks te mõtlete oma südames nõnda? Kumb on kergem öelda halvatule: Patud on sulle andeks antud! või: Tõuse, võta oma voodi ja kõnni! Aga teadke, et inimese Pojal on meelevald patte maa peal andeks anda.“ Siis ta ütles halvatule: „Mina ütlen sulle: „Tõuse, võta oma voodi ja mine oma kotta!“

Sedamaid tõusis halvatu, võttis oma voodi ja väljus kõikide nähes. Kõik aga ehmusid, kiitsid Jumalat ja ütlesid: „Niisugust asja pole meie ilmiski näinud.“

Matt. 11,28. Tulge minu juurde kõik, kes te olete vaevatud ja koormatud, mina saadan teile hingamist.

Viisil: Nüüd hing'vad inimesed. P. 117.

Mis põive Jumal annab
Ning mis ta peale paneb,
See hea on minule,
Ei ole karta viga,
Kui aga sünnib ikka,
Mis armas Isa tahtmine.

(L. 515)

26. Jeesus ja Kaananimaa naine.

Jeesus väljus kodumaalt ja tuli Tiiruse ja Siidoni radadesse. Üks Kaananimaa naine tuli sealt, kisendas ja ütles temale: „Issand, Taaveti poeg, halasta mu peale. Minu tütart vaevatakse väga kurjast vaimust.“

Aga Jeesus ei vastanud talle sõnagi. Siis astusid jüngerid ta juurde, palusid teda ja ütlesid: „Lase ta minna,

sest ta kisendab meid taga!“ Jeesus kostis: „Mina ei ole läkitatud muude, kui iisraeli soo kadunud lammaste juurde!“

Naine tuli uuesti, kummardas teda ja ütles: „Issand, aita mind!“ Aga tema kostis ja ütles: „See ei ole sünnis,

Kaananimaa naine.

et laste leib võetakse ja heidetakse koerte ette!“ Naine kostis: „Jah, Issand! Ometi söövad koerad neid raasukesti, mis langevad nende isandate laualt.“

Siis kostis Jeesus: „Oh naine, su usk on suur! Sulle sündigu nõnda, kui sa tahad!“ Ja tema tütar sai terveks selsamal tunnil.

1. Moos. 32,27. **Ei ma lase sind, Issand, kui sa mind ei õnnista.**

27. Jeesus ja patune naine.

Keegi variseer kutsus Jeesuse enda juurde võõraspeole. Jeesus tuli variseeri kotta ja istus lauda.

Seal linnas oli patune naine. Kui ta sai teada, et Jeesus istus lauas variseeri kijas, tuli ta ja tõi vaasi kalli salviga. Ta põlvitas Jeesuse jalgade juures, niisutas neid oma pisaratega, suudles neid ja võidis kalli salviga.

Kui variseer, kes oli kutsunud Jeesuse, seda nägi, mõtles ta: „Kui seesinane oleks prohvet, küll ta siis teaks, milline on see naine, kes ta külge puutub.“ Jeesus ütles temale: „Siimon, mul on sulle midagi öelda!“ Tema kostis: „Õpetaja, räägi!“

Jeesus ja patune naine.

Ja Jeesus jutustas: „Rahalaenajal oli kaks võlglast. Teisel oli võlgu viissada teenarit, teisel viiskümmend. Aga kui nad ei jõudnud maksta, kinkis ta mõlemale nende võla. Ütle, kumb neist armastab teda enam?“ Siimon vastas: „Ma arvan, see, kellele ta rohkem kinkis.“ Jeesus ütles: „Sa oled mõistnud õieti.“ Nüüd pöördus ta naise poole ja ütles Siimonale: „Kas sa näed naist? Mina tulin sinu majja, sa ei ole andnud vett mu jalgade tarvis, see on aga silmaveega kastnud mu jalgu ja kuivatanud oma juustega. Sa ei ole mulle andnud suud, aga see, nii pea kui ta

tuli sisse, suudles lakkamata mu jalgu. Sa ei ole võidnud mu pead õliga. Seepärast ütlen ma sulle: tema palju pattu on andeks antud, sest ta on armastanud palju. Aga kellele antakse pisut andeks, see armastab pisut!“ Naisele aga ütles Jeesus: „Sinu usk on sind aidanud; mine rahuga!“

1. Joh. 4,19. **Armastagem teda, sest ta on meid enne armastanud.**

Viisil: Ma kummardan sind, armuvägi. P. 445.

Kui väga sa mind armastanud
Ja kuis su süda nõuab mind!
See imearm mind äratanud,
Et minu hing ka ihkab sind.
Mu sees sa usu armu võimus,
Et võsuksin ka sinu vaimus.

(L. 249,2)

28. Laatsaruse äratamine.

Jeruusalemma lähedal Petaanias oli jõukas maja, kus elas Laatsarus ühes oma kahe õe, Maria ja Martaga. Jeesus oli ses majas armastatud külaline. Kui nüüd Laatsarus haigestus, läkitasid õed Jeesuse juurde ja lasksid öelda: „Issand, vaata, keda sa armastad, on haige!“ Jeesus vastas: „See haigus ei ole talle surmaks, vaid Jumala auks. Sellega austatakse Jumala Poega.“ Veel jäi Jeesus samasse paika kaheks päevaks.

Nüüd ütles Jeesus jüngritele: „Lähme Juudamaale! Laatsarus, meie sõber, magab ja ma lähen äratan teda.“ Ta jüngrid ütlesid: „Issand, kui ta magab, siis paraneb ta.“ Siis ütles Jeesus: „Laatsarus on surnud. Ma olen rõõmus teie pärast, et ma seal ei olnud, et teie usuksite. Aga läki nüüd tema juurde!“

Petaaniasse oli kogunenud palju juute, kes avaldasid

Maaitsmakuulsa maaitskunstniku Ed. v. Gebhardi (surn. 1925. a.) maal

Sissesõit Jeruusalemma

kaastunnet õdedele ja trööstisid neid. Kui Marta kuulis Jeesuse tulekust, läks ta talle vastu ja ütles: „Issand, oleksid sina siin olnud, ei oleks mu vend surnud! Aga nüüdki tean ma, et Jumal sulle annab, mis sa iganes temalt palud.“ Jeesus vastas: „Su vend tõuseb üles!“ Marta ütles: „Ma tean, ta tõuseb viimsel päeval!“ Jeesus ütles temale: „**Mina olen ülestõusmine ja elu! Kes minusse usub, see elab, ehk ta küll sureb! Ja igaiüks, kes elab ja usub minusse, see ei sure igavesti! Kas sa usud seda?**“ Marta kostis: „Jah ma usun, et sa oled Kristus, Jumala Poeg, kes pidi tulema maailma!“

Ka Maria tuli sinna, heitis Jeesuse jalge ette ja ütles: „Issand, kui sa oleksid siin olnud, mu vend ei oleks surnud!“ Kui Jeesus nägi teda ja ümberolijaid nutvat, läks see tal läbi südame ja ta sai kurvaks. Ta küsis: „Kuhu olete ta pannud?“ Nemad ütlesid: „Tule ja vaata!“ — Jeesus nuttis. Siis ütlesid mõned: „Vaata, kuidas ta teda on armastanud!“

Jeesus käskis: „Tõstke kivi haua eest!“ — Seal ütles Marta: „Issand, ta haiseb juba, sest on ju neljas päev.“ Temale vastas Jeesus: „Kas ma sulle ei öelnud: Kui sa usuksid, saaksid sa näha Jumala au!“ Nad veeretasiid kivi haua eest. Jeesus tõstis oma silmad ja ütles: „Ma tänan sind, Isa, et sa mind oled kuulnud! Ma teadsin seda. Aga rahva pärast, kes siin seisab, räägin ma, et ta usuks.“ Siis hüüdis ta valju häälega: „Laatsarus, tule välja!“ Ja surnu tuli välja, jalust ja käsist mähitud surnumähkmetega, ja ta silmil oli higerätik. Jeesus ütles: „Päästke ta lahti ja laske minna!“ Siis uskus palju juute temasse.

Aga mõned läksid variseeride juurde ja rääkisid, mis Jeesus oli teinud. Siis pidasid variseerid ja ülempreestrid nõu ja ütlesid: „Mis peame me tegema? See inimene teeb palju imetähti. Kui me jätame ta nõnda, siis usuvad kõik temasse.“ Kaivas, kes oli ülempreester sel aastal, ütles:

„On parem, kui üks inimene sureb, kui terve rahvas hukub.“ Sest ajast pidasid nad nõu, kuidas teda hukata.

Viisil: Eks mu kohus tänu teha. P. 339.

Kaota sa surmahirmu,
Tuleb viimne tunnike.
Sest kes usub, selle põrmu
Saadad sina elule.
Tuleb viimne surma valu,

Tuleb viimne ahastus,
Ole hinge kosutus!
Meie surm on siiski elu,
Lootus kindel uskujal:
Halleluuja Issandal!

(L. 216,5)

JEEJUSUSE JÜNGRID TÖÖL.

29. Jüngerite väljasaatmine.

Jüngerite tagasitulek.

Jeesus käis läbi kõik linnad ja alevid, õpetas kogudusekodades ja kuulutas Jumala sõna. Ka parandas ta mitmesuguseid haigeid. Kui ta aga rahvahulki nägi, oli ta meel hale nende pärast, sest need olid kui lambad, kel puudus karjane. Siis ütles ta jüngeritele: „Lõikust on palju, aga töötajaid pisut. Paluge lõikuse isandat, et ta töötajaid saadaks välja lõikusele.“

Jeesus kutsus jüngrid enda juurde ja läkitas neid kahekaupa välja. „Minge iisraeli soo kadunud lam-

maste juurde ja kuulutage neile, et taevariik on ligi tulnud! Tehke terveks haigeid, puhastage pidalitõbiseid, äratage üles surnuid, ajage välja kurjad vaimud! Kui te lähete linnas või alevisse, siis kuulake, kes seal väärt on, — sinna jääge. Kui te lähete kotta, soovige sellele rahu. Kui keegi teid vastu ei võta ega teie jutlust ei kuula, minge sealt ära ja puistake tolm oma jalgadelt. Igauks, kes mind tunnistab inimeste ees, seda tahan ka mina tunnistada oma Isa ees, kes taevas.“

Jüngrid läksid teele, käisid läbi linnad, alevid ja külad ning täitsid käsku, mis Jeesus neile andnud. — Mõne aja pärast tulid nad rõõmuga tagasi ja teatasid: „Issand, kurjad vaimudki on meie meelevalla all sinu nimel.“

Ka Jeesus oli rõõmus, et Jumal oli õnnistanud tööd, — ta kiitis ning tänas Jumalat. Jüngreile aga ütles ta: „Olge rõõmsad, sest teie nimed on pandud kirja taevas.“

Matt. 28,18,19. Minule on antud kõik meelevald taevas ja maa peal, seepärast minge ja tehke jüngreiks kõik rahvad.

KAHTLEJAD JA VASTASED.

30. Väljatõukamine Naatsaretist.

Kord tuli Jeesus ka Naatsaretti, kus ta oli kasvanud, ja läks oma viisi järgi hingamispäeval kogudusekotta. Ta tõusis lugema kirja. Temale anti prohvet Jesaja raamat. Kui ta raamatu avas, leidis ta koha, kus oli märgistatud: „Issanda Vaim on mu peal, seepärast et ta mind on võidnud. Ta on läkitanud mu kuulutama vaestele armuõpe-

tust, parandama neid, kes südame poolest rõhitud, vangidele kuulutama lahtilaskmist, pimedaille nägemist, vabastama vaevatud andeksandmise läbi ja kuulutama Issanda meelepärast aastat.“ Ta sulges raamatu, andis selle sulasele ja istus. Kõikide silmad kogudusekojas olid pöördud temale.

Ta kuulutas: „Täna on see kiri läinud täide teie kuuldes.“

Väljatõukamine Naatsaretist.

Rahvas imetles ta armsaid sõnu ja ütles: „Eks see ole Joosepi poeg.“ Kui aga rahvas ootas temalt imetegu, ei võinud ta seda teha, sest ta teadis rahva uskumatut meelt. Siis ütles ta neile: „Küll te mulle võtate öelda siin seda vanasõna: Arst, aita iseennast! Sest ükski prohvet ei ole armas oma pärismaal. Iisraelis oli Eelia ajal palju lesknaisi, kui taevas oli kinni kolm aastat ja kuus kuud ja tervel maal oli suur nälg. Ühegi juurde ei läkitatud Eeliat, kui aga Siidonimaa Sarepta linna lese juurde.“

Kõik, kes olid kogudusekojas, vihastusid, kui nad seda kuulsid. Nad tõusid ja tõukasid Jeesuse linnast välja,

viisid ta mäele, millele oli ehitatud linn, et kukutada ta sealt alla. Aga Jeesus läks nende keskelt läbi ja lahkus jäädavalt Naatsaretist.

Joh. 1,11—12. Ta tuli omade juurde, aga omad ei võtnud teda vastu. Aga kes võtsid vastu ta, neile andis ta meelevalda saada Jumala lapsiks.

31. Jeesus ja hingamispäev.

Jumal oli Moosese läbi andnud käsu oma rahvale: mõtle hingamispäevale, et sa seda pühitseksid. Seda käsku pidasid Jeesuse-aegsed juudid täpselt ja valjult. Neil oli kõik määratud, mis tohtis teha hingamispäeval ja mida ei tohtinud. Ühtki tööd ei olnud luba teha: ei tohitud valmistada sööki, ei teha tuld ega kustutada. Kõik pidi olema tehtud valmis juba eelmisel päeval. Isegi sammude arv, mis tohiti käia hingamispäeval, oli ette määratud.

Kord hingamispäeval läks Jeesus kogudusekotta. Seal oli inimene kuivanud käega. Variserid ja teised Jeesuse vastased vahtisid, kas ta aitab haiget hingamispäeval. Jeesus käskis haiget: „Tõuse ja tule siia keskpaika!“ Siis ütles ta kogudusele: „Kas on hingamispäeval luba head teha või kurja, elu päästa või hukata?“ Nemad aga ei vastanud. Jeesus vaatas vihaga ringi, olles kurb nende kangekaelsuse pärast. Siis ütles ta haigele: „Siruta oma käsi.“ Haige tegi seda ja ta käsi sai terveks.

Teisel hingamispäeval läks Jeesus oma jüngritega läbi viljavälja. Jüngrid kitkusid viljapäid, teratasid neid ja sõid. Jeesuse vastased nägid seda ja ütlesid: „Vaata, miks teevad nad hingamispäeval seda, mis keelatud?“ Jeesus vastas: „Kas teie ei ole kunagi lugenud, mis tegi Taavet, kui tal oli puudus ja ta seltsimehed tundsid nälga? Ta läks ülempreestri kotta ja sõi seal ettepanemisleibu, mida

tohtisid süüa ainult preestrid. Hingamispäev on olemas inimese, mitte aga inimene hingamispäeva pärast.“

III käsk: Pühitse pühapäeva.

32. Ristija Johannese kahtlused ja surm.

Ikka veel oli Ristija Johannes vangis. Tema õpilased jutustasid talle Jeesuse kõnedest ja tegudest. Siis läkitas Johannes kaks oma õpilast Jeesuse juurde ja käskis öelda temale: „Kas oled sina see, kes peab tulema, või peame ootama kedagi teist?“ Jeesus aga vastas: „Minge tagasi ja öelge Johannesele, mis teie näete ja kuulete: pimedad näevad, jalutud käivad, pidalitõbised saavad puhtaks, kurdid kuulevad surnuid äratatakse üles, vaestele kuulutatakse evangeeliumi. Önnis see, kes ennast minust ei pahanda.“

Heroodese abikaasa Heroodias vihkas Johannest. Ta oleks ta tapnud, kuid ei saanud, sest Herodes teadis, et Johannes oli vaga ja püha mees, ja kaitses teda. Ka kartis Herodes rahvast, sest see pidas Johannest prohvetiks.

Paras aeg saabus. Heroodese sünnipäeval peeti suur pidu Kaalileamaa isandaile, pealikuile ja ülemaile. Heroodia tütar tantsis külaliste ees. See meeldis Heroodesele ja ta külalisile ja ta ütles neitsile: „Palu mult, mis sa tahad, ja ma annan sulle!“ Ta vandus koguni ja ütles: „Ma annan sulle, mis sa iganes palud, olgu see või pool kuningriiki.“ Neitsi väljus ja küsis emalt: „Mis pean ma paluma?“ See aga ütles: „Ristija Johannese pea!“ Rutusti tuli neitsi tagasi ja ütles: „Ma tahan, et sa mulle seda- maid annad vaagnal Ristija Johannese pea?“ Kuningas sai kurvaks, aga oma vande kui ka oma külaliste pärast

ei tahtnud ta keelata, mis oli lubanud. Ta läkitas timuka vangikotta. See raius Johannese pea ja tõi selle vaagnal kuningale. Kuningas andis pea neitsile, kes selle ulatas oma emale.

Kui Johannese õpilased seda kuulsid, tulid nad, võtsid oma õpetaja laiba ja panid selle hauda.

Ilm. 2,10. **Ole ustav surmani, siis tahan sulle anda elukrooni.**

Omal viisil. P. 8.

Oh meile, Issand Jeesus,
Jää oma abiga!
Sest tulgu meile truudus,
Rõõm, usujulgus ka.

(L. 25,6)

JEEBUS OMA SÕPRADE KESKEL.

33. Peetruse tunnistus.

Jeesus väljus kodumaa piirest ja saabus Keisarea Vilippi radadesse. Ta jüngrid käisid temaga. Teel küsis Jeesus jüngeilt: „Kelle ütlevad inimesed minu olevat?“ Need vastasid: „Mõned ütlevad, sa olevat Ristija Johannes, teised — sa olevat Eelias, kolmandad peavad sind mõneks prohvetiks.“ Tema ütles neile: „Aga kelle teie minu ütlete olevat?“ Siis vastas Siimon: „**Sina oled Kristus, elava Jumala Poeg!**“ Jeesus vastas temale: „Õnnis oled sina, Siimon, Joonas poeg! Liha ja veri ei ole sulle seda ilmutanud, vaid minu isa, kes taevas. Ja mina ütlen sulle: Sina oled Peetrus.*) Sellele kaljule ehitan ma oma koguduse, ja põrgu väravad ei saa sellest võitu.“

*) Peetrus, kreeka k. — kalju.

Sest ajast hakkas Jeesus rääkima oma jüngreile, et ta läheb Jeruusalemma ja kannatab seal palju rahvavane-
mate, ülempreestrite ja kirjatundjate poolt. Ta rääkis, et ta tapetakse, aga ta tõuseb kolmandal päeval üles. —
Peetrus võttis teda isepäinis, hakkas noomima ja ütles:
„Ärgu sündigu sulle seda, Issand!“ Jeesus aga pöördus
ümber ja vastas Peetrusele: „Tagane minust, saadan! Sa
oled mulle pahanduseks! Sa ei mõtle sellele, mis Jumala,
vaid mis inimeste meelepärast.“

Siis ütles Jeesus oma jüngreile: „Kui keegi tahab
tulla minu järele, see salaku ennast, võtku oma rist enesele
ja käigu minu järele. Sest kes oma elu hoiab, kaotab selle.
Kes aga kaotab oma elu minu pärast, leiab selle. Mis kasu
oleks inimesel sellest, kui ta kõik maailma saaks kasuks,
aga oma hingele teeks kahju, või mis lunastusehinda võib
inimene anda oma hinge eest!“

**Matt. 10,32. Kes mind tunnistab inimeste ees, seda
tahan mina tunnistada Isa ees, kes taevas.**

Viisil: Mu järel, hüüab Jeesuke. P. 121.

Kui teil on raske, käin ma eel
Ja teie kõrval seisan;
Ma murran teed ja võitlen veel
Ja teie krooni hoian.
Laisk sulane, kes seisma jääb,
Kui tema isand sõtta lä'eb.

(L. 458,5)

34. Jeesuse muutmine.

Kuue päeva pärast võttis Jeesus enesega Peetruse,
Jakobuse ja Johannese ja viis nad üksindusse kõrgele mäe-
le. Seal muudeti ta nende ees: tema pale hiilgas kui päike
ja ta riided helkisid kui valgus. Ja vaata, Mooses ja Eelias

ilmusid neile ja kõnelesid temaga. Peetrus aga ütles: „Issand, siin on meil hea olla! Kui sa tahad, siis teeme siia kolm maja: ühe sinule, ühe Moosesele, ühe Eeliale.

Kui ta alles rääkis, tuli pilv ja häälpilvest ütles: „See on minu armastatud Poeg, kellest mul hea meel, teda kuulge!“

Kui jüngrid seda kuulsid, langesid nad silmili ja kartsid väga. Jeesus aga tuli nende juurde ja ütles: „Tõuske ja ärge kartke!“ Kui nad vaatasid ümber, ei näinud nad kedagi, kui aga Jeesust üksi.

Joh. 1,14. **Meie nägime tema au, kui Isast ainusündinud Poja au, täis armu ja tõtt.**

Viisil: Hinge peiuke. P. 157.

Helde Jeesuke,
Sinu sarnastki
Kusagilt ei ole leida!
Pimeduses võid sa hoida,
Saadad valguse, —
Helde Jeesuke.

(L. 230,1)

Maria ja Marta.

35. Maria ja Marta.

Jälle oli Jeesus Petaanias. Marta võttis ta vastu oma majas. Marta õde Maria istus Jeesuse jalge ees ja kuulas ta kõnet. Martal oli palju talitada: ta tuli sinna ja ütles: „Issand, kas sa sest ei hooli, et mu õde laseb mind üksi talitada? Ütle temale, et ta aitaks mind.“ Jeesus aga vastas: „Marta, Marta, sa teed endale liiga palju muret ja vaeva. Ühte on tarvis. Maria on valinud endale hea osa ja seda ei võeta.“

Psalm 73,25. Kui aga sina mul oled, ei küsi ma millegi muu järele taevas ega maa peal.

TEEKOND JERUSALEMMA.

36. Üles Jeruusalemma.

Paasapäha oli lähenemas. Suured rahvahulgad rändasid Jeruusalemma, et seal pühade ajal paluda Jumalat. Ka Jeesus oma jüngritega rändas Jeruusalemma. Ta ütles: „Vaata, meie läheme üles Jeruusalemma, ja inimese Poeg antakse ülempreestrite ja kirjatundjate kätte; nemad mõistavad ta surma ja tapavad ta, aga kolmandal päeval äratatakse ta üles.“

Otsetee Kaalileast Jeruusalemma viis läbi Samaaria. Jeesus läkitas käskjalad eele, et need valmistaksid öömaja. Samaarialased aga ei võtnud teda vastu. Kui tema jüngrid Jakobus ja Johannes seda nägid, ütlesid nad: „Issand, kas sa tahad, me käsime langeda tuld taevast, et see hävitaks need.“ Jeesus noomis neid: „Kas teie ei tea, missuguse vaimu lapsed te olete? Inimese Poeg ei ole tulnud inim-

hingi hukkama, vaid päästma.“ Nii pidi Jeesus jüngritega minema teist teed Jeruusalemma.

Matt. 5,44. **Armastage oma vihamehi, õnnistage oma needjaid!**

Viisil: Oh vaga Jumal, kes. P. 230.

Sa vägev vahemees,
Sa rändad surmarada.
Sind, Jeesus, täname,
Et kannad meie häda.
Suur sinu kurvastus,
Su ahastus ja hirm,
Su vermed verised,
Ränk sinu ristisurm.

(L. 183,1)

37. Jeesus Sakkeuse juures.

Teel Jeruusalemma läbis Jeesus Jeeriku linna. Seal elas rikas ülemtölnar Sakkeus. Ta oli kuulnud Jeesusest ja tahtis teda näha. Kuna ta aga oli kasvult väike, ei

Sakkeus, tule alla!

võinud ta suure rahvamurru keskel näha Jeesust. Ta jooksis eele, ronis metsviigipuu otsa, mis oli tee ääres, ja jäi sinna ootama Jeesuse möödumist. Kui Jeesus sinna jõudis, silmas ta Sakkeust puu otsas ja ütles: „Sakkeus, tule usinasti maha! Täna jään ma sinu kotta.“

Sakkeus tuli puult maha ja võttis Jeesuse rõõmuga vastu. Paljud, kes seda nägid, nurisesid ja ütlesid: „Tema on läinud patuse mehe juurde.“ Sakkeus aga tõusis üles ja ütles: „Vaata Issand, poole oma varandusest annan ma väeseile. Ja kui ma kellelegi olen teinud ülekohut, siis tasun selle neljavõrdselt.“ Jeesus aga ütles: „Täna on sellele kojale õnnistus tulnud. **Inimese Poeg on tulnud kadunuid otsima ja õndsaks tegema.**“

Tim. 1,15. Ustav on see sõna ja vastuvõtmisväärt, et Kristus Jeesus maailma on tulnud patuseid õndsaks tegema.

Viisil: Jeesus, õnnistegija. P. 161.

Jeesus kutsub patuseid

Ja neid heldest' vastu võtab!

Kuulge rõõmusõnumeid

Kõik, kes eksiteele tõtand.

Siin on, mis teid aitab nüüd:

Jeesus kutsub patuseid.

(L. 381,1)

38. Jeesuse võidmine Petaanias.

Kuus päeva enne paasapäeva tuli Jeesus Petaaniasse, kus Laatsarus elas, kelle ta oli äratanud surnuist. Seal tehti temale võõruspidu. Marta talitas laua juures. Ka Laatsarus istus lauas teiste külalistega.

Maria võttis naela kallist salvi ja võidis sellega Jee-

suse pead. Kogu maja täitus hea lõhnaga. Seal arvas Juudas Iskariot: „Milleks see raiskamine? Miks ei müü- dud salvi 300 teenari eest? Raha oleks võidud jagada vaeseile.“ (Seda ei öelnud ta mitte, et ta oleks hoolinud vaeseist. Tema käes oli kukkur, kuhu anti kõik raha.) „Jäta ta rahule,“ ütles Jeesus. „Vaeseid on alati teie juu- res, ja kui te tahate, võite neile head teha. Mind ei ole alati siin. Tema on mulle head teinud, võides minu keha matmiseks. Tõesti, mina ütlen teile, kus iial maailmas kuulutatakse evangeeliumi, seal peab räägitama ka nai- sest, kes seda on teinud.“

Omal viisil. P. 383.

Mu jõud, sind tahan armastada,
Ei sõnaga, vaid teoga,
Sind tahan ikka igatseda,
Mu valgus, kõige väega.
Kuni ma elu lõpetan,
Sind, Jeesus, armastan.

(L. 254,1)

39. Jeesuse minek Jeruu- salemma.

Ühes oma jüngrite ja teiste palveränduritega tuli Jeesus Jeruusalemma lähedale. Jõudes Peetvage alevini Õlimäe kohal, kutsus ta kaks jüngrit ja ütles neile: „Minge lähedalolevasse külla! Seal leiate kinniseotud eesli. Päästke ta ja tooge siia! Kui keegi teilt küsib, miks te päästate eesli, kostke: Issandale on seda tarvis, — küll ta siis lubab.“ Jüngrid läksid. Nad leidsid eesli ja tõid selle Jeesusele. Siis laotasid nad riided eeslile ja panid Jeesuse sinna istuma. Paljud laotasid oma riided teele, mida mööda Jeesus sõitis, teised raiusid puude oksid ja

heitsid neid tänavale. Rahvahulk, kes käis ees ja taga, hüüdis: „Hosianna*) Taaveti Pojale! Kiidetud olgu, kes tuleb Issanda nimel! Hosianna kõrges!“

Jeesus läheb Jeruusalemma.

Variseerid, kes nägid ja kuulsid seda kõike, nõudsid: „Õpetaja, sõitle oma jüngreid!“ Jeesus aga vastas: „Mina ütlen teile: Kui need jääksid vait, siis peaksid kivid kisendama.“ Kui ta saabus Jeruusalemma, oli terve linn liikvel ja küsis: „Kes see on?“ Rahvahulgad aga ütlesid: „See on Jeesus, prohvet Naatsaretist Kaalileamaalt!“

Mat. 3,1. Pea tuleb oma templi juurde Issand, keda teie otsite, ja seaduseingel, keda teie tahate; vaata, ta tuleb, ütleb vägede Jehoova.

JERUSALEMA-PÄEVAD.

40. Jeesus templis.

Jeesus läks templisse ja leidis seal istumas neid, kes müüsid härgi, lambaid ja tuvikesi, samuti ka rahavaheta-

*) Hosianna täh.: Aita ometi! Issand, aita! — tervitushüüe.

jaid. Ta tegi endale paelast piitsa, ajas need kõik ühes oma lammaste ja härgadega pühast kojast välja ja lükkas ümber nende lauad. Tuvikeste müüjaile ütles ta: „Viige need siit! Ärge tehke mu Isa koda kaubakojaks!“

Kui Jeesus oli templis, istus ta ohviraha-kirstu kohal ja vaatas, kuidas rahvas pani sinna andeid. Rikkad annetasid palju. Keegi lesknaine pani kaks veeringit*). Jeesus kutsus jüngrid enda juurde ja ütles: „Tõesti, ma ütlen teile: see vaene lesknaine on pannud enam ohviraha kirstu kui kõik rikkad. Need annetasid oma küllusest, see aga on oma vaesuses andnud terve varanduse.“

Psalm 84,1. **Kui armsad on su hooned, vägede Jehoova!**

41. Jeesuse vastased.

Variseerid pidasid nõu, kuidas nad saaksid Jeesust kõnest võrgutada. Nad läkitasid tema juurde ja ütlesid: „Õpetaja, meie teame, et sa oled õiglane ja õpetad tões Jumala käsku. Sa ei hooli ühestki, ega pea lugu inimeste suuruselt. Seepärast ütle meile, mis sina arvad: kas on õige maksta keisrile makse, või ei?“ Jeesus mõistis nende kavaluse ja ütles: „Miks te mind kiusate? Näidake mulle rahatükk!“ Talle ulatati üks teenar. „Kelle kuju ja pealkiri see on?“ küsis Jeesus. „Keisri!“ vastasid need. „Andke siis keisrile, mis keisri oma, ja Jumalale, mis Jumala oma!“ ütles Jeesus. Kui nad seda kuulsid, imestasid nad, jätsid ta ja lahkusid.

Samal päeval kiusas teda keegi kirjatundja ja küsis: „Õpetaja, missugune on ülim käsk?“ Jeesus vastas: „**Armasta Issandat, oma Jumalat kõigest südamest, kõigest**

*) Veering — väike raha (sent).

hingest ja kõigest meelest. See on suurim käsk. Aga teine on selle sarnane: armasta oma ligimest kui iseennast. Neis kahes käsus on kõik käsk ja prohvetid koos.“

Room. 8,31. On Jumal meie poolt, kes võib meil vastu panna.

42. Tähendamissõna suurest õhtusöömaajast.

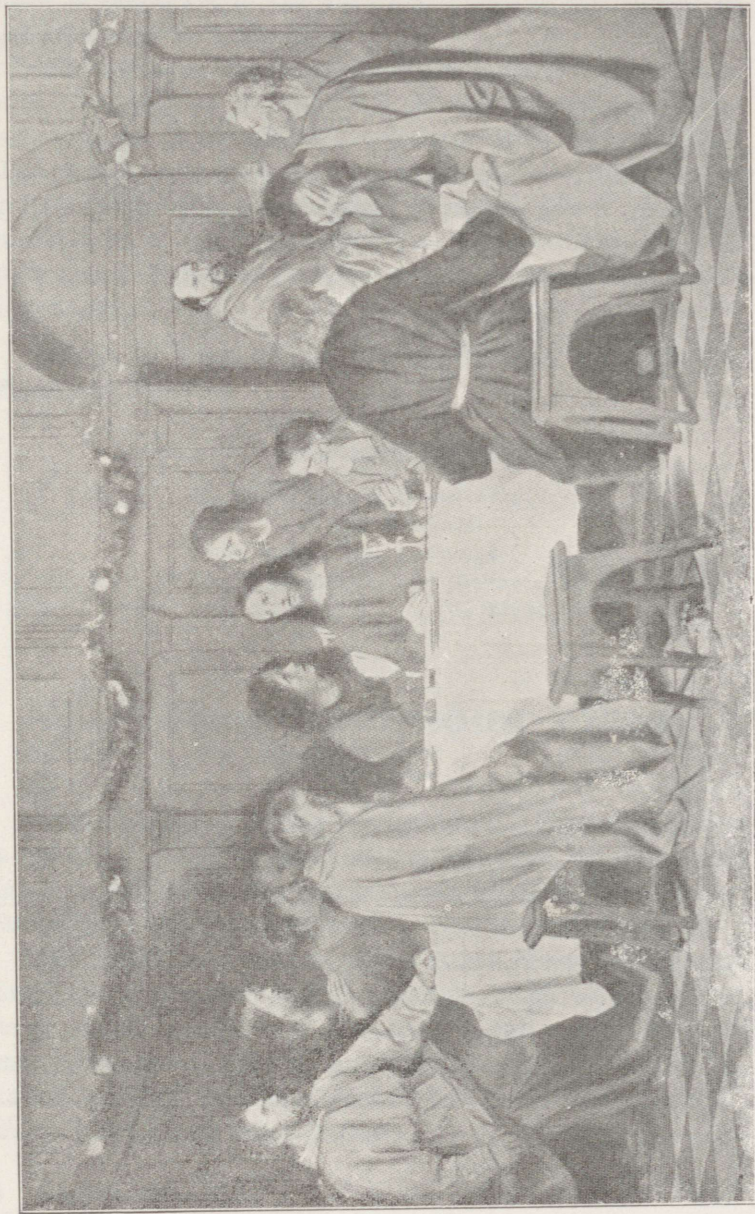
Jeesus jutustas: „Keegi inimene tegi suure õhtusöömaaja ja kutsus palju külalisi. Õhtusöömaaja tunnil läkitas ta oma sulase kutsutud võõrastele ütlema: „Tulge, sest kõik on ju valmis!“

Sulane saadetakse kutsuma.

Need aga hakkasid vabanduma. — Esimene ütles: „Ma olen ostnud põllu ja pean minema seda vaatama. Ma palun sind, vabanda mind!“ Teine ütles: „Ma olen ostnud viis paari härgi ja lähen neid katsuma; ma palun sind, vabanda mind.“ Kolmas jälle ütles: „Ma olen võtnud

Maailmakuulsa maalikunstniku Ed. v. Gebhardt'i (surn. 1925. a.) maal

Püha õhtusöömaeg

naise ja seepärast ei või ma tulla.“ Sulane tuli tagasi ja kuulutas seda oma isandale.

Siis vihastus kojaisand ja ütles sulasele: „Mine välja linna tänavaile ja põiktänavaile ja too siia vaeseid, viga-seid, jalutuid ja pimedaid!“ — Sulane täitis käsu ja ütles: „Issand, see on tehtud, aga veel on maad.“ — Uuesti käskis isand: „Mine välja maanteedele ja aedade äärde ja saada inimesi siia, et mu koda saaks täis! Sest ma ütlen teile, et ükski neist kutsutud mehhist ei pea maitsma mu õhtusöömaaga.“

Room. 2,4. Kas põlgad sa tema helduse, kannatuse ja pikkmeele rikkust?

Viisil: Sind, Issand Jumal, kiidame. P. 30.

Mu Issand Jumal, Jeesus Krist,
Et sa mind patust inimest
Nüüd kutsud suure armuga,
Kuis võin sind see eest tänada!

(L. 337,1)

43. Tähendamissõna viinamäest.

Jeruusalemmas rääkis Jeesus rahvale järgmise tähendamissõna: „Keegi inimene istutas viinamäe, tegi aia selle ümber, seadis surutõrre maasse ja ehitas torni viinamäele. Siis andis ta viinamäe aednikele ja läks ise võormaale.

Kui lõikuseaeg saabus, saatis isand sulase viinamäele võtma vastu oma osa saagist. Aednikud aga võtsid sulase kinni, peksid teda ja saatsid tühjalt tagasi. Isand läkitas teise sulase. Seda viskasid nad kividega, löid talle pähe ja saatsid teotatult minema. Veel läkitas isand teisi sulaseid. Mõnda peksid nad, teised tapsid.

Isandal oli ainus poeg, kes talle armas. Selle saatis ta viimati nende juurde ja ütles: „Küll nad häbenevad mu poega.“ Kui aga aednikud nägid poega, ütlesid nad: „See on pärija! Tulgem, tapkem ta, siis jääb pärandus meile.“ Nad võtsid poja kinni, tapsid ta ja heitsid viinamäelt välja.

Mis teeb nüüd viinamäe isand? Ta tuleb, hukkab aednikud ja annab viinamäe teistele.“

Kui ülempreestrid ja variseerid kuulsid seda tähendamissõna, mõistsid nad, et Jeesus rääkis neist. Nad püüdsid võtta ta kinni, aga kartsid rahvast, sest see pidas teda prohvetiks.

Psalm 118,22. **Kivi, mille hoone ehitajad visanud kõrvale, on saanud nurgakiviks.**

44. Tähendamissõna kümnest neitsist.

Taevariik on kümne neitsi sarnane, kes võtsid oma lambid ja läksid peigmehe vastu. Viis neist olid targad, viis rumalad. Rumalad võtsid oma lambid, aga õli ei võtnud nad. Targad võtsid õli astjais kaasa. Kui peigmees viibis, jäid nad kõik uniseks ja uinusid.

Kesköö ajal kuuldi häält: „Peigmees tuleb! Minge välja temale vastu!“ Siis tõusid kõik neitsid ja korraldasid oma lampe. Rumalad ütlesid tarkadele: „Andke meile oma õlist, sest meie lambid kustuvad.“ Aga targad kostsid: „Ei mitte, et meil niisama puudust ei tuleks kui teilgi. Minge kaupmeeste juurde ja ostke endale õli!“ Kui nad läksid, tuli peigmees. Kes olid valmis, läksid temaga pulma, ja uks lukustati. Viimaks tulid ka teised neitsid ja ütlesid: „Isand, isand, ava meile!“ Aga ta kostis: „Tõesti,

ma ütlen teile: Ma ei tunne teid.“ Seepärast valvake, sest teie ei tea, millal inimese Poeg tuleb.

Matt. 26,41. Valvake ja paluge, et teie kiusatusse ei saa.

Omal viisil. P. 355.

„Ärgake!“ nüüd vahid hüüdvad
Ja linna kõrgest tornist laulvad:
„Jerusalemm, oh ärka sa!“
Südaöö on kätte jõudnud
Ja vahimehed on ju hüüdnud:
„Oh targad neitsid, tõuske ka
Ja võtke lambid nüüd,
Sest peigmees ootab teid!
Halleluuja!
Nüüd rutake, et olete
Kõik valmis tema pulmale!“

(L. 615,1)

45. Tähendamissõna viimsest kohtust.

Aga kui inimese Poeg tuleb omas aus ja kõik pühad inglid temaga, istub ta oma aujärjel. Kõik rahvad kogutakse tema ette ja ta lahutab nad, nõnda kui karjane lahutab lambaid sikkudest. Ta paneb lambad oma paremale käele, sikud aga pahemale.

Siis ütleb kuningas neile, kes paremal käel: „Tulge siia, mu isa õnnistatud, pärige riik, mis valmistatud teile! Sest mul on olnud nälg, teie olete mind söötnud. Mul on olnud janu, teie olete mind jootnud. Ma olen olnud võõras, teie olete mind vastu võtnud. Ma olen olnud alasti, teie olete mind katnud. Ma olen olnud haige, teie olete käinud mind vaatamas. Ma olen olnud vangis, teie olete tulnud mu juurde.“ Siis küsivad õiged: „Issand, millal oleme

sulle kõik seda teinud?“ Neile vastab kuningas: „**Mis te olete teinud ühele mu vähemaist vendadest, seda olete te teinud mulle.**“

Siis ütles kuningas neile, kes pahemal käel: „Minge minust ära, teie, neetud, igavesse tulle: sest mul on olnud nälg, ja teie ei ole mulle andnud süüa. Mul on olnud janu, ja teie ei ole mind jootnud. Ma olen olnud võõras, ja teie ei ole mind vastu võtnud. Ma olen olnud alasti, teie ei ole mind katnud. Ma olen olnud haige ja vang, teie ei ole tulnud mind vaatama.“ Siis ütlevad need: „Issand, millal ei ole me sind teeninud?“ Ja neile kostab kuningas: „Tõesti, mina ütlen teile: **Mis te ei ole teinud ühele nende vähemate seast, seda ei ole te ka teinud minule.**“ Ja need lähevad igavesse valusse, õiged aga igavesse elusse.

Jak. 2,17. Usk tegudeta on surnud.

III. Jeesuse kannatamine ja surm.

46. Äraandja Juudas.

Paasapäha oli ligi. Ülempreestrid, kirjatundjad ja rahvavanemad kogunesid ülempreester Kaiva majja ja pidasid nõu, kuidas kavalusega Jeesus kinni võtta ja hukata. Nad kartsid rahvast ja ütlesid: „Ei mitte pühade ajal, et rahvas ei hakkaks mässama. Meie ei või midagi teha. Kõik jooksevad talle järele.“

Seal tuli üks kaheteistkümnest — Juudas Iskariot, ülempreestrite juurde ja ütles: „Mis tasute mulle, kui

annan Jeesuse teie kätte?“ Kui nad seda kuulsid, said nad rõõmsaks ja andsid talle 30 hõbetükki. Sest ajast otsis Juudas võimalust, kuidas ära anda Jeesust.

Matt. 26,41. Valvake ja paluge, et teie kiusatusse ei saa.

Katekism: Ära saada meid kiusatusse.

47. Jeesuse viimne õhtu.

Pühade esimesel päeval, kui tapeti paasatalle, küsisid jüngrid Jeesuselt: „Kus sa soovid, et valmistaksime sulle paasatalle?“ Siis ütles Jeesus Peetrusele ja Johannesele: „Minge linna! Kui jõuate sinna, tuleb teile vastu inimene, kes kannab veekruusi. Jälgige temale majja, kuhu ta läheb. Koja isandale öelge: Õpetaja laseb sind paluda, kas ta võiks siin süüa paasatalle? Siis näitab ta teile ülal suure toa. Sinna valmistage söömaaeg.“ Jüngrid tegid, mis Jeesus oli käskinud, ja valmistasid paasatalle.

Õhtu saabudes tuli Jeesus kaheteistkümnega ja istus lauda. Jüngerite seas tõusis riid, keda neist pidi arvatama suurimaks. Siis tõusis Jeesus üles õhtusöömaajalt, pani oma riided maha, võttis rätiku ja sidus enese ümber. Ta valas vaagnasse vett ja hakkas pesema oma jüngerite jalgu ja kuivatama rätikuga, mis oli seotud ta ümber. Nii tuli ta Siimon-Peetruse juurde. See ütles temale: „Issand, kas sina pesed minu jalgu?“ Jeesus vastas: „Mis mina teen, seda ei mõista sa nüüd, aga pärast saad sa sellest aru.“ Peetrus kostis: „Iialgi ei pea sa pesema mu jalgu!“ Jeesus vastas: „Kui ma sind ei pese, siis ei ole sul osa minuga.“ Sellepeale kostis Peetrus: „Issand, ei mitte ainult jalgu, vaid ka käsi ja pead.“ Jeesus vastas: „Kes pestud, sel ei ole muud tarvis pesta kui jalgu, sest ta on puhas. Ja

teie olete puhtad, aga mitte kõik.“ Kui ta oli pesnud nende jalad ja võtnud riided, istus ta ja ütles: „Kas mõistate, mis ma teile olen teinud? Teie hüüiate mind õpetajaks ja Issandaks. Teil on õigus, sest ma olen see. Kui nüüd mina, Issand ja õpetaja, olen pesnud teie jalgu, siis peate ka teie pesema üksteise jalgu. Selle eeskuju olen andnud teile, et teie teete nõnda, kui mina olen teinud teile. Tõesti, ma ütlen: sulane ei ole enam kui isand. **Ühe uue käsu annan ma teile: armastage üksteist nõnda, nagu mina olen armastanud teid.** Sellest tunnevad inimesed, et olete minu jüngrid, kui teil armastust on isekeskis.“

Pärast sai Jeesus kurvaks ja ütles oma jüngritele: „Tõesti, ma ütlen teile: üks teist annab mu ära.“ Siis vaatasid jüngrid üksteise otsa ja küsisid kaheldes: „Kas mina see olen?“ Jeesus vastas: „Kes pistab minuga käe vaagnasse, see annab minu ära. Inimese Poeg läheb, nagu temast on kirjutatud. Aga häda sellele, kes inimese Poja ära annab. Parem oleks talle, kui ta ei oleks sündinud.“ Siis küsis Juudas, äraandja: „Õpetaja, minaks see olen?“ Tema ütles: „Oled jah. Mis sa teed, seda tee usinasti.“ Juudas lahkus. Oli öö.

Sellejärele ütles Jeesus: „Ma olen südamest igatsenud süüa teiega paasatalle, enne kui ma kannatan.“ Ta võttis leiva, tänas, murdis ja andis oma jüngreile ja ütles: „**Võtke ja sööge; see on minu ihu, mis teie eest antakse. Seda tehke minu mälestuseks.**“ Selsamal kombel võttis ta karika pärast õhtusöömaaega, tänas ja andis neile ja ütles: „**Võtke jooge kõik sealt seest. See on minu veri, uue seaduse veri, mis teie eest valatakse pattude andeksandmiseks. Seda tehke, nii mitu korda kui te sellest joote, minu mälestuseks.**“

Joh. 6,48. **Mina olen eluleib.**

Viisil: Ma kummardan sind, armu vägi. P. 445.

Mu Jeesus, kes sa õhtu hilja,
Su viimsel ahastuse ööl,
Meil' oma kannatuse vilja
Siin söömaajaks seadsid veel:
Sind kiidab terve usklik sugu
Ja mälestab su armulugu.

(L. 336,1)

48. Jeesus Keetsemane aias.

Õhtusöömaaja lõpul laulsid nad kiidulaulu ja läksid välja Õlimäele. Teel ütles Jeesus: „Sel ööl pahandute kõik minust.“ Peetrus aga tõendas: „Kui ka kõik pahanduksid

Sel ööl, enne kui kukk laulab ...

sinust, mitte mina!“ Temale vastas Jeesus: „Tõesti, ma ütlen sulle: sel ööl, enne kui kukk laulab, salgad sa mind kolm korda.“ — „Kui ma ka sinuga peaksin surema,“ ütles Peetrus, „ei salga ma sind.“ Seda kinnitasid ka teised jüngrid.

Sellejärele läksid nad üle Kiidroni jõe Keetsemane aeda. Juudas aga, kes ta ära andis, teadis seda kohta, sest Jeesus oli jüngeritega sageli viibinud seal. Nüüd ütles Jeesus jüngerile: „Istuge siia, kuni ma lähen ja palun.“ Ta võttis endaga Peetruse, Jakobuse ja Johannese, sai väga kurvaks ja ütles: „Minu hing on kurb surmani. Jääge siia ja valvake minuga!“ Siis läks ta pisut eemale, heitis silmili, palus ja ütles: „**Minu Isa, kui see võib olla, mingu see karikas minust mööda! Ometi mitte nõnda, kui mina tahan, vaid kui sina tahad.**“ Ta tuli jüngerite juurde, leidis nad magamas ja ütles Peetrusele: „Kas ei suuda teie ühte tundigi valvata minuga?“ **Valvake ja paluge, et teie kiusatusse ei saa! Vaim on küll valmis, aga liha on nõder.**“ Teist korda läks Jeesus eemale, palus ja ütles: „Minu Isa, kui see karikas muidu ei või mööduda minust, kui et ma sest joon, siis sündigu sinu tahtmine.“ Tulnud jüngerite juurde, leidis ta nad jälle magamas, sest nende silmad olid unest rasked. Ta jättis nad, läks ja palus kolmandat korda ja ütles need-samad sõnad.

Siis tuli ta jüngerite juurde, äratas need ja ütles: „Magage pärast ja hingake! Tund on tulnud, inimese Poeg antakse ära patuste kätte. Tõuske, lähme! Äraandja on ligi!“

Katek.: III palve. — Sinu tahtmine sündigu.

49. Jeesuse kinnivõtmine.

Kui ta alles rääkis, tuli Juudas, temaga hulk sõdureid ja rahvast mõõkade ja nuiadega ülempreestrite ja rahvanemate poolt. Äraandja oli neile öelnud: „Kellele annan suud, see ta on, see võtke kinni!“ Kohe tuli ta Jeesuse

juurde ja ütles: „Tere, rabi!“*) ja andis talle suud. Jeesus aga ütles temale: „Sõber, miks oled sina siin? Juudas, annad sa suudlusega ära inimese Poja?“

Siis tulid nad ta juurde, pistsid käed ta külge ja võtsid ta kinni.

Üks Jeesuse kaaslasist sirutas käe, tõmbas tupest mõõga, lõi ülempreestri sulast ja raius ära selle kõrva. „Pista mõök tuppe!“ käskis teda Jeesus. „Kõik, kes võtavad mõõga, saavad hukka mõõga läbi. Või mõtled sa, et ma praegu ei võiks paluda oma Isa, et ta saadaks mulle enam kui kaksteistkümmend leegioni**) ingleid. Aga kuidas peavad kirjad minema täide, et see nii peab sündima?“ Rahvahulga vastu aga ütles Jeesus: „Otsegu röövli peale olete tulnud teie mind tabama mõõkade ja nuiadega. Ometi olen ma igapäev õpetanud teie juures pühas kojjas, ja teie ei ole mind võtnud kinni. Aga see kõik on sündinud, et prohvetite kirjad läheksid täide.“ Siis jätsid jüngrid ta maha ja põgenesid.

Joh. 10,12. Hea karjane jätab oma elu lammaste eest.

Omal viisil. P. 161.

Jeesukest ei jäta ma,
Et ta mu eest poodud risti;
Sest mu kohus hakata
Temasse kui takjas kinni.
Ta mu elu valgus ka,
Jeesukest ei jäta ma.

(L. 332)

*) Rabi täh. õpetaja.

**) Leegion — suur väehulk.

50. Jeesus suure kohtu ees.

Kinnivõtjad viisid Jeesuse Hannase juurde, kes oli ülempreester Kaiva äi. Hannas päris Jeesuselt teateid ta jüngrite ja õpetuse kohta. Jeesus kostis temale: „Ma olen rääkinud avalikult. Igal ajal olen ma õpetanud kogudusekojas ja templis. Salaja ei ole ma rääkinud midagi. Miks sa minult küsid? Küsi neilt, kes on kuulnud, mis olen rääkinud, need teavad.“ Kui ta seda ütles, lõi üks teen-

Jeesus suure kohtu ees.

reist Jeesust kõrva äärde ja ütles: „Kas sa nõnda vastad ülempreestrile?“ Jeesus kostis temale: „Kui olen rääkinud pahasti, siis tõesta, et see oli paha. Olen ma aga rääkinud hästi, miks sa mind siis lööd?“

Hannas saatis Jeesuse ülempreester Kaiva juurde, kuhu olid tulnud kokku kirjatundjad, variseerid ja rahvanemad. Suur kohus otsis valetunnistust Jeesuse vastu, et teda hukata. Aga midagi ei leitud. Astus ette valetunnistajaid: nende tunnistused ei läinud aga ühte. Viimaks tuli veel kaks valetunnistajat, kes tõendasid: „See inimene

ütles: mina võin maha kiskuda Jumala templi ja kolme päevaga üles ehitada.“ Ülempreester tõusis ja ütles: „Miks sa midagi ei vasta? Kas sa ei kuule, mis need tunnistavad sinu vastu?“ Aga Jeesus jäi vait. Siis ütles ülempreester: „Ma vannutan sind elava Jumala juures, ütle meile, kas sa oled Kristus, elava Jumala poeg!“ — „Jah, olen!“ ütles Jeesus. „Sest ajast näete inimese Poega istuvat Jumala väe paremal poolel ja tulevat taeva pilvil.“ Nüüd käristas ülempreester oma riided lõhki ja ütles: „Ta on teotanud Jumalat. Mis tunnistajaid meil enam vaja? Teie olete kuulnud ta Jumala teotamist! Mis teie arvate?“ Kõik vastasid ühest suust: „Ta on surma väärt!“ Nad sülitasid talle näkku ja löid teda rusikatega. Teised katsid ta silmad, löid teda, pilkasid ja küsisid: „Kristus, prohvet, ütle meile, kes sind löi?“ Ja ka muul viisil teotasid nad teda.

Matt. 5,5. Õndsad on tasased, sest nemad pärivad maa.

Katekism: VIII käsk. — Ära tunnista ülekohut oma ligimese vastu.

Omal viisil. P. 237.

Sind vastu silmi löödi,
Sa, kõige vägevam!
Sind hirmsast' ära naerdi,
Sa, kõige ilusam!

Kõik inglid kummardavad
Sind suure auga,
Nüüd õelad teotavad
Sind kurja teoga

(L. 196,2)

51. Peetruse salgamine ja äraandja Juuda surm.

Peetrus oli läinud kaasa Jeesuse vangistajatega ja istus ülempreestri õuel tule juures. Tema juurde tuli tüdruk ja ütles: „Kas sina olid selle Kaalilea Jeesusega?“

Aga Peetrus salgas kõikide ees ja ütles: „Ei ma mõista, mis sa räägid!“ Ja kui ta oli minemas värava poole, nägi teda keegi teine ja ütles: „See oli ka Naatsareti Jeesusega!“ Ja ta salgas jälle ja kinnitas vandega: „Ma ei tunne seda inimest!“ Vähe aja pärast ütlesid uued tulijad: „Tõesti, ka sina oled nende seltsist, juba su keelemurre tunnistab seda.“ Siis hakkas Peetrus needma ja vanduma: „Ei, ma ei tunne seda inimest!“ Sedamaid laulis kukk. Siis tuli Peetrusel Jeesuse sõna meelde, kes oli öelnud: „Enne kui kukk laulab, salgad sa mind kolm korda!“ Ja ta läks välja ja nuttis kibedasti.

Päeva saabumisel pidasid ülempreestrid ja rahvavanedad uuesti nõu Jeesuse vastu. Nad sidusid ta ja viisid maavalitseja Pontius Pilaatuse ette. Kui Juudas seda nägi, kahetses ta oma tegu, tõi raha ülempreestrite ja kirjatundjate kätte ja ütles: „Ma olen pattu teinud: olen ära andnud vaga vere.“ Need aga vastasid: „Mis puutub see meisse? See on sinu asi.“ Siis viskas Juudas hõbetükid templisse, läks kõrvale ja poos enese.

Anna meile andeks meie võlad! Ära saada meid kiusatusse!

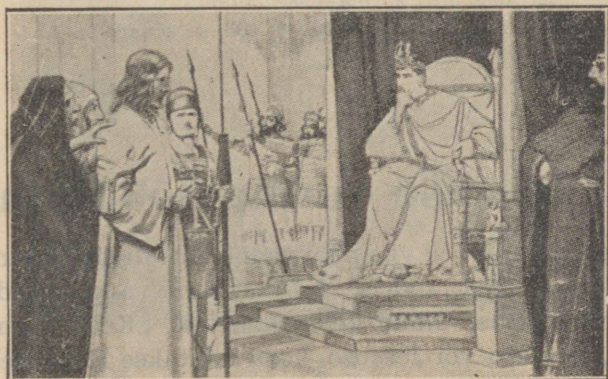
52. Jeesus Pilaatuse ja Heroodese ees.

Juudid töid Jeesuse maavalitseja ette. Pilaatus läks välja ja küsis: „Mis on teil kaebamist selle inimese peale?“ Nemad vastasid: „Kui ta poleks kurjategija, ei oleks me andnud teda su kätte.“ Siis ütles Pilaatus: „Võtke ja mõistke ise tema üle kohut oma seaduse järgi.“ — „Meil ei ole luba kedagi surmata!“ vastasid juudid.

Nüüd hakkasid nad ta peale kaebama ja ütlesid: „Ta

ässitab rahvast, keelab keisrile maksmast makse ja ütleb enese olevat kuninga.“

Pilaatus pöördus Jeesuse poole ja küsis: „Oled sa juutide kuningas?“ Jeesus vastas: „**Minu riik ei ole sest maailmast!** Oleks minu riik sest maailmast, küll mu sulased oleksid võidelnud, et mind ei oleks antud juutide kätte.“ Nüüd ütles Pilaatus uuesti: „Siis oled sa ometi kuningas?“ „**Jah, mina olen kuningas. Ma olen seks sündinud ja seks maailma tulnud, et annan tõe tunnistust. Kes tõe poolt, see kuuleb mu häält.**“ Pilaatus ütles: „Mis

Jeesus Herodesse ees.

on tõe?“ Sellejärele läks ta välja juutide juurde ja ütles: „Ma ei leia temast ühtki süüd.“ Ülempreestrid ja rahvanemad jätkasid oma süüdistust: „Ta on oma õpetusega ässitanud rahvast Kaalileast kuni Juudamaani.“

Kui Pilaatus Kaalileamaast kuulis, läkitas ta Jeesuse Herodesse juurde, kes oli Kaalilea valitseja ja kes viibis pühadeajal Jeruusalemmas. Herodes sai rõõmsaks, kui nägi Jeesust. Ta oleks teda näinud meeleldi ammu juba, sest kuulnud oli ta temast palju. Nüüd lootis ta temalt

imetähti. Ta küsitles Jeesust mitmeti, kuid see ei vastanud talle sõnagi. Siis teotas Herodes teda ühes oma koda-kondsetega, pani talle valge riide ümber ja läkitas ta Pilaatusele tagasi. Sel päeval said Pilaatus ja Herodes sõbruks. Siiani vihkasid nad teineteist.

Jes. 5,20. **Häda neile, kes nimetavad kurja heaks ja head kurjaks.**

Omal viisil. P. 48.

Mis oled sina, armas Jeesus, teinud,
Et sina oled surma sisse läinud?
Mis on su süü, su patt, su töö, su sõnad,
Et risti kannad?

(L. 174,1)

53. Jeesuse surmamõistmine.

Maavalitsejal oli viis pühiks anda armu ühele vangile, kellele rahvas seda soovis. Tol korral oli vangis kardetav roimar Parrabas. Nüüd küsis Pilaatus: „Kelle vabastan pühiks, Parraba või Jeesuse, keda hüütakse Kristuseks?“ Sest ta mõistis, et ülempreestrid olid ta andnud ära kadedusest.

Kui nüüd Pilaatus istus kohtujärjel, läkitas ta naine ta juurde ja laskis öelda: „Ärgu olgu sul tegemist selle õigega. Ma olen täna unes palju kannatanud tema pärast.“

Ülempreestrid aga meelitasid rahvast, et see nõuaks Parrabale vabadust. Kui nüüd maavalitseja uuesti küsis: „Keda soovite vabaks?“ — kisendas rahvas: „Parrabast.“ Pilaatus küsis: „Mis pean tegema Jeesusega?“ Rahvas vastas: „Löö risti! Löö ta risti!“

Nähes rahva mässamist, laskis Pilaatus Jeesust piitsaga peksta, lootes, et rahvas siis rahuneb. Sõdurid viisid

Jeesuse õue, kiskusid ta riided seljast ja peksid teda. Siis punusid nad krooni kibuvitsust ja surusid selle ta pähe, panid purpurmantli ta õlule ja andsid pilliroo ta paremasse kätte. Nad kummardusid ta ette ja ütlesid pilgates: „Ole tervitatud, juudarahva kuningas!“ Jälle süilitasid nad talle näkku, löid kepiga ja andsid talle kõrvahoobe. Sellejärel laskis Pilaatus ta viia rahva ette ja ütles: „Ennäe inimest!“ Nähes Jeesuse kannatusi, möirgas rahvahulk: „Poo risti!, Poo ta risti!“

„Poo ta risti!“

Veel kord ütles Pilaatus: „Ma ei leia süüid temast.“ Juudid vastasid: „Meie käsu järgi peab ta surema, sest ta on nimetanud end Jumala Pojaks. Lased sa ta lahti, siis ei ole sa keisri sõber. Kui keegi nimetab end kuningaks, see on keisri vastane.“ Kui Pilaatus seda kuulis, hakkas tal hirm. Nähes aga rahva kasvavat märatsemist, võttis ta vaagna vett, pesi käsi rahva nähes ja ütles: „Ma olen süüta väga verest.“ Rahvas aga vastas: „Ta veri tulgu meie ja meie laste peale.“ Nüüd vabastas Pilaatus Pararaba, Jeesuse aga mõistis surma ja andis sõdureile ristilöömiseks.

Joh. 1,29. **Vaata, see on Jumala tall, kes kannab maailma patud.**

Omal viisil. P. 221.

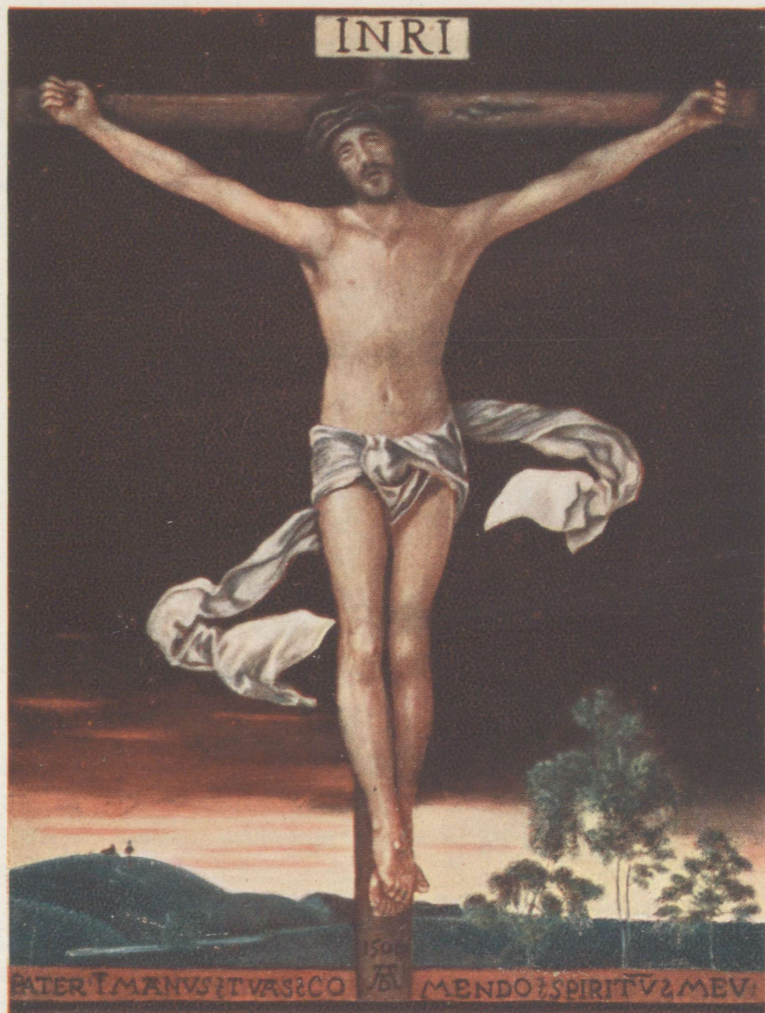
Oh süüta Tall, oh Jeesus,
Sind risti küljes surmati!
Suur oli sinu kannatus,
Ehk sind küll kurjast põlati.
Kõik patud sina kandsid
Ja ennast päästjaks andsid:
Meil' anna armu, oh Jeesus!
Meil' anna rahu, oh Jeesus!

(L. 181)

54. Jeesuse ristilöömine ja surm.

Sõdurid võtsid Jeesuselt purpurmantli ja panid ta oma riided talle selga. Siis viisid nad ta hukkamispaigale, et teda risti lüüa. Jeesus kandis ise oma risti, kuni ta nõrkes. Teel kohtasid nad mehe, Siimon nimi, Küürenist pärit. Sellele panid nad risti ja sundisid kandma seda Jeesuse järel. Suur rahvahulk käis nendega, eriti palju naisi, kes kaebasid ja nutsid. Jeesus pöördus nende poole ja ütles: „Jeruusalemma tütreid, ärge nutke mind, vaid nutke endid ja oma lapsi. Tulevad päevad, mil mägedele öeldakse: Langege meile peale, ja mäeküngastele: katke meid! Kui see sünnib toorele puule, mis peab siis sündima kuivale?“ Ka kaks roimarit viidi välja, et hukata temaga ühes.

Jõuti Kolgatale. Jeesusele pakuti sapiga segatud äädikat valude vaigistamiseks. Maitsnud seda, ei tahtnud ta juua. Siis löödi Jeesus risti ja temaga ühes kaks roimarit, teine paremale, teine pahemale poole. Jeesus aga palus: „Isa, anna neile andeks, sest nad ei tea, mis nad teevad.“

*Kuulsä saksa maalikunstniku
Albrecht Dürer'i maal
Surnud Nürnbergis 1528. a.*

Jeesus ristil

Jeesuse ristile laskis Pilaatus kirjutada pealkirja heebrea, kreeka ja ladina keeles: „Jeesus Naatsaretist, juudarahva kuningas.“ Sõdurid aga jagasid Jeesuse riided isekeskis.

Palju rahvast seisis Jeesuse risti all. Kõik teotasid teda, vangutasid päid ja ütlesid: „Sina, kes sa kisud templi maha ja kolme päevaga ehitad üles, aita iseennast. Oled sa Jumala Poeg, siis astu maha ristilt!“ Samuti pilkasid teda ka ülempreestrid, kirjatundjad ja rahvavanemad:

Jeesuse ristilöömine.

„Muid on ta aidanud, end ei saa ta aidata. On ta Kristus, Jumala valitu, astugu ta ristilt maha. Siis usume teda. Tema on lootnud Jumalale, see päästku ta nüüd, kui see ta meele pärast.“

Ka teine roimar teotas teda ja ütles: „Kui sa oled Kristus, siis aita ennast ja meid!“ Teine aga sõitles teda ja ütles: „Eks sinagi karda Jumalat, sest sa oled samas hukatuses? Meie küll õiguse poolest, sest saavutame, mis meie töö väärt. See ei ole aga teinud ühtki kurja.“ Ja Jeesuse poole pöördudes ütles ta: „Issand, mõtle minule,

kui tuled oma kuningriiki!“ Temale vastas Jeesus: „**Tõesti, mina ütlen sulle, täna oled sa minuga paradiisis.**“

Jeesuse risti juures seisis ta ema, Maria-Magdaleena ja teisi naisi. Kui Jeesus nägi oma ema ja jüngrit, keda ta armastas, ütles ta emale: „**Naine, vaata, see on su poeg!**“ Ja jüngrile ütles Jeesus: „**Vaata, see on su ema.**“ Siis võttis jünger Jeesuse ema enda juurde.

Keskpäeval läks pimedaks kuni üheksanda tunnini. Päike kaotas oma läike. Siis kisendas Jeesus suure häälega: „**Elii! Elii! Lamaa sabahtaani!**“ — see on: „**Mu Jumal! Mu Jumal! Miks sa oled jätnud mu maha!**“ Selle järele lausus ta: „**Mul on janu!**“ Keegi ulatas talle käs-naga äädikat. Kui Jeesus oli maitsnud äädikat, ütles ta: „**See on lõpetatud!**“ Siis kisendas ta suure häälega: „**Isa, sinu kätte annan ma oma vaimu!**“ Kui ta oli öelnud seda, heitis ta hinge.

Templi vahetekk kõigē pühama paiga ees kärises kaheks lõhki ülalt alla. Maa värises, kaljud lõhkesid ja hauad avanesid. Pealik ja sõdurid, kes valvasid Jeesust, nähes sündinut, kokkusid ja ütlesid: „**Tõesti see inimene oli Jumala Poeg.**“

Matt. 5,44. Armastage oma vihamehi, õnnistage oma needjaid.

Viisil: Kes jumalat nii laseb teha. P. 144.

Kõik lõpet'ud! Ju hinge heitnud

On elu Issand vaigesti.

Ja rahuvürst kõik ära täitnud,

Ta läinud surmaunesse.

Ja elupäike veerenud, —

Suur sõna: See on lõpet'ud!

(L. 194,1)

55. Jeesuse matmine.

Juutide kombe järgi ei võinud laibad jääda ristile hingamispäevaks. Seepärast palusid rahvaülemad Pilaatust, et see käsiks murda ristilöödute sääreluud ja võtta surnud ristilt maha. Sõdurid tulid ja murdsid kahe roimari sääreluud. Tulnud Jeesuse juurde, märkasid nad, et ta oli surnud. Seepärast ei murdnud nad ta sääreluid, vaid üks sõdureist pistis odaga ta külge, sealt tuli välja verd ja vett.

Õhtul tuli Joosep, aus ja rikas mees Arimaatiast. See oli Jeesuse poolehoidja. Ta palus Pilaatuselt Jeesuse ihu, et seda matta. Pilaatus imestus, et Jeesus oli surnud. Kui ta aga pealikult kuulis, et Jeesus juba ammu oli heitnud hinge, andis ta Joosepile loa. Jeesuse keha võeti ristilt. Seda võiti kalliste rohtudega ja mässiti linasesse riidesse. Kolgata lähedal oli aed ja aias uus haud, mille Joosep oli lasknud raiuda kaljusse. Sinna panid nad Jeesuse laiba, veeretaskid suure kivi haa ukse ette ja läksid ära. Naised, kes käisid Jeesusega Kaalileamaalt kaasas, olid tulnud haa juurde. Nad vaatasid paika, kuhu Jeesus maeti. Siis eemaldusid nemadki ja olid hingamispäeval vaiksed, nagu selle maa viis nõudis.

Teisel päeval tulid ülempreestrid ja variseerid Pilaatuse juurde ja ütlesid: „Isand, meile tuleb meelde, et tema, petis, ütles, kui ta alles elus oli: ma tõusen kolme päeva pärast üles. Seepärast käsi hauda valvata kolmanda päevani, et ta jüngrid ei tuleks ööl, ei varastaks ta ja ei ütleks rahvale: Ta on tõusnud üles surnuist. Siis on viimane pettus pahem kui esimene.“ Pilaatus vastas: „Valvureid on teil. Minge ja valvake hästi!“ Nad lahkusid, saatsid valvurid haa juurde ja panid kivi pitseriga kinni.

Jes. 53,4. Tõesti, meie haigused on ta võtnud enese peale ja kannud kõik meie valu.

Kui ükskord pean mina
Siit ilmast lahkuma,
Siis ära lahku sina
Must oma armuga.

Ja kui mul surmahigi
On otsal raskesti,
Siis ole minu ligi
Ja vii mind taevasse.

(. 196,9)

IV. Ülestõusmine ja võit.

56. Jeesuse ülestõusmine.

Ülestõusmispüha hommik.

Esimese nädalapäeva vara hommikul sündis suur maavärisemine. Issanda ingel tuli taevast, läks haua juurde ja veeretaskivi selle ukse eest. Ta nägu oli otsegu välk ja ta riided helkisid kui lumi. Hirmu pärast värisid valvurid ja olid kui surnud.

Sama päeva hommikul läksid naised Jeesuse hauale. Nad olid ostnud kalleid rohte ja tahtsid võida Jeesuse ihu. Teel kõnelesid nad isekeskis: „Kes veeretab meil kivi haua ukse eest?“ Kui nad jõudsid sinna, nägid nad

kivi olevat tõugatud kõrvale. Naised imestusid. Nad vaatasid hauda, kuid ei leidnud Jeesust. Neid valdas hirm. Nüüd märkasid nad hauas inglit. See ütles: „Ärge kartke! Ma tean, teie otsite Jeesust, kes oli löödud risti. Teda ei ole siin, ta on tõusnud üles! Tulge ja vaadake aset, kus ta puhkas. Nüüd aga minge ja ütelge jüngerile, et ta läheb teie eel Kaalileamaale. Seal saate teda näha.“ Naised tulid usinasti linna, et teatada jüngerile sündinust.

Naised haulal.

Kui nad olid teel linna, tuli Jeesus nende vastu ja ütles: „Tere!“ Naised tulid ta juurde, hakkasid ta jalge ümbert kinni ja kummardasid teda. Jeesus ütles: „Ärge kartke! Minge, kuulutage mu vendadele, et nad lähöksid Kaalileamaale, seal saavad nad mind näha.“ Naised läksid ja kuulutasid seda jüngerile ja teistele, kes seal olid.

Kui naised olid lahkunud, tulid mõned valvureist linna ja teatasid ülempreestrile sündinust. Need pidasid vanematega nõu, andsid valvureile raha ja käskisid: „Ütelge: Jeesuse jüngrid tulid ööl ja varastasid ta laiba, kui meie magasime. Kui maavalitseja saab sellest kuulda, tahame

teda meelitada. Teie olge mureta!“ Valvurid võtsid raha ja tegid nõnda, kui neid õpetatud.

Joh. 24,19. Mina elan ja ka teie peate elama.

Viisil: Eks mu kohus tänu teha. P. 339.

Võitja, võta võidupalmid	Sinu suu on sulutud,
Vastu oma rahva käest,	Surmaöö on kadunud,
Tema rõõmsad laulusalmid	Et ta astel tehtud katki.
Tänutäheks võidu eest!	Surm ja põrgu, vaikige:
Vaenlane, sul pole mahti,	Halleluuja võitjale!

(P. 216,1)

57. Ülestõusnud Jeesus ilmub Maria-Magdaleenale.

Maria-Magdaleena seisis haua juures ja nuttis. Kui ta vaatas hauda, nägi ta kaks inglit istuvat — ühe peatsis, teise jalutsis, kohal, kus Jeesuse keha oli puhanud. Nad ütlesid temale: „Naine, miks sa nutad?“ Ta vastas: „Nad on viinud ära Issanda ja ma ei tea, kuhu nad ta pannud.“

Seda öelnud, pöördub ta ümber ja näeb Jeesuse seisvat, kuid ta ei tea, et see on Jeesus. Jeesus ütleb temale: „Naine, miks sa nutad? Keda sa otsid?“ Ta mõtles selle olevat aedniku ja ütles: „Isand, kui sina ta oled viinud, ütle mulle, kuhu sa ta panid, et saaksin ta ära tuua.“ Nüüd ütles Jeesus: „Maria!“ Maria pöördus ja hüüdis: „Rabuuni!“ see on: minu õpetaja. „Ära puutu minusse!“ ütles talle Jeesus. „Mine minu vendade juurde ja ütle neile: ma lähen üles oma Isa ja teie Isa juurde.“ Maria-Magdaleena tuleb ja kuulutab jüngreile: „Ma olen näinud Issandat ja seda on ta mulle öelnud.“

Matt. 5,4. Õndsad on kurvad, sest neid peab rõõmustatama.

58. Jeesus ja Emmause jüngrid.

Sama päeva õhtul läks kaks jüngrit Emmause alevisse, mis asub Jeruusalemmast 60 vagu maad eemal*). Nad rääkisid isekeskis kõigest, mis oli sündinud. Korraga seltsis neile Jeesus ja käis nendega. Nad ei tundnud aga teda.

Ta küsis neilt: „Mis kõned need on, mis te kõnelete isekeskis ja olete nii kurvanäolised?“ Teine jüngrist,

Emmause jüngrid.

Kleopas nimi, ütles: „Kas sina ainuke oled Jeruusalemmas, kes ei tea, mis neil päevil seal sündinud?“ — „Mis siis?“ küsis võõras. Ja nad ütlesid: „Jeesuse Naatsaretist, kes oli prohvet, vägev tegudes ja sõnus, on meie ülempreestrid ja vanemad saatnud surma ja löönud risti. Meie aga lootsime, et tema pidi olema Iisraeli lunastaja. Pealegi on täna kolmas päev, kui see sündinud. Nüüd on mõned naised meid ehmatanud. Nad olid vara hommikul

*) 60 vagu umbes 12 km.

käinud haua juures ja kui nad ta ihu ei leidnud, ütlesid nad näinud olevat ingli ilmutust. See ütelnud: Jeesus olevat tõusnud üles. Ka meist läksid mõned haua juurde ja leidsid nii, nagu naised jutustasid. Teda ennast ei näinud nad.“

Siis ütles ta neile: „Oh teie rumalad, kui tõrkjas on teie süda seda uskuma, mis prohvetid on rääkinud. Eks Kristus pidanud seda kannatama ja oma ausse minema.“ Ja ta hakkas neile seletama Moosesest ja kõigist prohvetist, mis oli kirjutatud temast.

Nii jõudsid nad alevini. Jeesus tegi, nagu tahaks ta eemalduda. Jüngrid aga palusid: „**Jää meie juurde, sest õhtu jõuab ja päike veereb.**“ Ja ta läks nende majja. Kui ta istus nendega lauas, võttis ta leiva, õnnistas, murdis ja andis neile. Siis pääsesid nende silmad lahti ja nad tundsid tema. Jeesus aga kadus nende keskel.

Jüngrid ütlesid teineteise vastu: „Eks me süda põlenud, kui ta meiega rääkis ja seletas meile kirja?“ Nad tõusid kohe ja läksid tagasi Jeruusalemma. Seal leidsid nad üksteistkümme jüngrit oma poolehoidjatega. Nad ütlesid: „**Issand on tõesti üles tõusnud!**“ Nüüd rääkisid Emmause jüngrid, mis oli sündinud teel ja kuidas nad ta olid tunnud leivamurdmisest.

Matt. 18,20. Kus kaks või kolm minu nimel koos, seal olen mina kesk nende seas.

Viisil: Armas Jeesus, armastaja. P. 294.

Õhtu varjud taeval sõudvad,
Päikse puna pilvilt kaob,
Issand, jää meil', hinged nõudvad
Sind, sest päev ju looja vaob.
Heldelt jagad üle määra
Rahutroosti tormis sa,
Oh siis tule, meile murra
oma imeleiba sa.

59. Jeesus ilmub jüngreile Jeruusalemmas.

Sama esimese nädalapäeva õhtul, kui jüngrid olid üheskoos lukustatud uste taga, kartuses juutide eest, ilmus korraga Jeesus nende keskele ja ütles: „Rahu olgu teile!“ Siis näitas ta neile oma käsi ja jalgu. „Ma olen seesama,“ ütles ta. „Vaadake mu käsi ja jalgu!“ Nüüd said jüngrid rõõmsaks, et nad nägid Jeesust. Uuesti ütles

Jeesus ilmub jüngreile.

Jeesus: „Rahu olgu teile! Nõnda kui Isa on läkitanud minu, nõnda läkitan mina ka teid.“ Seda öelnud, puhus ta nende peale ja ütles: „Võtke Püha Vaimu! Kellele teie patud andeks annate, neile on need andeks antud. Kellele teie patud kinnitate, neile on need kinnitatud.“

Toomas, üks kaheteistkümnest, ei olnud nendega, kui Jeesus ilmus. Teised jüngrid ütlesid temale: „Meie oleme näinud Issandat!“ Toomas vastas: „Ma ei usu enne, kui ma ei näe naela asemeid ta kätes, ega pane oma sõrmi neisse ja oma kätt küljesse!“

Kaheksa päeva pärast olid jüngrid jälle üheskoos. Ka Toomas oli nendega. Uksed olid lukustatud. Seal ilmus Jeesus nende hulka ja ütles: „Rahu olgu teiega!“ Toomale aga ütles ta: „Pista oma sõrm siia ja vaata mu käsi. Anna oma käsi siia ja pane mu küljesse. Ära ole uskmatu, vaid usklik!“ Nüüd hüüdis Toomas: „**Mu Issand ja mu Jumal!**“ Jeesus aga ütles: „Toomas, sa oled uskunud, et sa mind nägid. **Õndsad need, kes ei näe ja siiski usuvad!**“

60. Jeesus ilmub jüngreile Kaalileas.

Siimon-Petrus ja teised jüngrid olid tulnud tagasi Kaalileamaale. Ühel õhtul ütles Petrus: „Ma lähen kalastama.“ — „Ka meie tuleme kaasa!“ ütlesid teised. Nad sõudsid laevaga järvele, kuid ei saanud sel ööl midagi.

Valge saabudes seisis Jeesus järve ääres. Jüngrid aga ei tunnud teda. Siis ütles Jeesus: „Lapsukesed, kas teil leivakõrvast ei ole?“ — „Ei ole!“ kostsid need. „Heitke noot välja paremale poole laeva,“ ütles Jeesus, „siis leiate!“ Nad heitsid nooda välja ja ei suutnud seda vedada kalade rohkuse pärast. Nüüd ütles Johannes: „See on Issand!“ Kohe hüppas Petrus vette ja ujus kaldale.

Ka teised tulid maale ja vedasid noota, mis oli täis suuri kalu. Kaldal nägid nad sütetuld maas ja seal peal kalu ja leiba. Jeesus ütles: „Tooge ka neid kalu, mis te praegu püüdsite!“ Siis kutsus Jeesus: „Tulge ja võtke einet!“ Ta ise võttis leiba ja kala ja andis jüngreile.

Pärast söömist ütles Jeesus Petrusel: „Siimon, Joonas poeg! Kas sa armastad mind enam kui need?“ Siimon vastas: „Jah, Issand! Sa tead, et ma sind armastan.“

Siis ütles Jeesus: „Ole mu tallekeste karjane!“ Uuesti küsis Jeesus: „Siimon, Joonas poeg, kas armastad sa mind?“ — „Jah, Issand! Sa tead, et ma sind armastan.“ Jälle ütles Jeesus: „Hoi mu lambaid kui karjane!“ Kolmat korda küsis Jeesus: „Siimon, Joonas poeg! Kas armastad sa mind?“ Nüüd sai Peetrus kurvaks, et temalt kolm korda oli küsitud, ja vastas: „Issand, sa tead, sa tunnend,

Minge kõike maailma!

et ma sind armastan.“ Jeesus ütles temale: „Ole mu lamaste karjane!“

Jüngrid läksid Kaalileamaale mäele, kuhu Jeesus oli käskinud neid minna. Kui nad teda nägid, kummardusid nad. Siis ütles Jeesus: „Minule on antud kõik meelevald taevas ja maa peal. Seepärast minge ja tehke jõngreiks kõik rahvad, neid ristides Isa, Poja ja Püha Vaimu nimesse, ja neid õpetades pidama kõik, mis ma teid olen käskinud. Ja vaata, ma olen igapäev teie juures maailma otsani!“

1. Joh. 4,19. Armastagem teda, sest ta on meid enne armastanud.

61. Jeesuse taevasseminek.

Pärast ülestõusmist näitas Jeesus end jüngerile mitu korda. Viimast korda ilmus ta neile Õlimäel. — Ta käskis, et jüngrid ei lahkuks Jeruusalemmast, vaid ootaksid Isa

Jeesuse taevasseminek.

tootust, nagu nad temalt olid kuulnud. „Johannes on ristitud veega,“ ütles ta, „teid peab ristitama Püha Vaimuga ja õige pea.“ Siis küsisid jüngrid: „Issand, kas sa nüüd asutad uue Iisraeli riigi?“ Jeesus kostis: „Teil ei tarvitse teada aega ega tunni, mis Isa on määranud. Aga teie saate väge, kui Püha Vaim tuleb teie peale, ja peate mu tunnistajad olema Jeruusalemmas, kõigil Juuda- ja Samaariamaal kuni maailma otsani!“ Siis tõstis ta käed ja õnnistas jüngreid.

Õnnistamise ajal tõsteti ta üles, ja pilv võttis ta nende silmade eest. Kui nüüd jüngrid vaatasid üksisilmi taeva poole, kuhu Jeesus oli läinud, nägid nad kaht valgeis riideis meest, kes ütlesid: „Kaalileamaa mehed, mis te seisate ja vaatate taeva poole? See Jeesus, kes teilt võeti üles taevasse, tuleb samal kombel, kui te nägite teda minevat!“

Siis pöördusid jüngrid tagasi Jeruusalemma ja olid alati ühel meelel palves.

Vil. 2,9. Jumal on teda ülendanud ja temale andnud nime, mis on üle kõikide nimede.

Viisil: Sull', sull', Jehoova, tahan lauda. P. 152.

Üht nime tahan südamesse
Ma usus kirjutada endale.
See paistab minu muredesse,
Kui hele, selge taevapäikene.
Su nimi, Jeesus Kristus, igavest
On mulle kõige kallim kõikidest.

(H. Vühner.)

62. Püha Vaimu väljavalamine.

Kui nelipühapäev saabus, olid jüngrid ühel meelel templis koos. Taevas sündis äkki kohisemine, kui oleks kange tuul puhunud, ja täitis kõige koja, kus nad istusid. Nende peadele ilmusid otsekui tulekeeled. Kõik nad said täis Püha Vaimu ja hakkasid rääkima teisi keeli, nii kui Vaim seda neile võimaldas.

Jerusalemmas oli elamas juute, aga ka jumalakartlike mehi muist rahvaist. Kui nüüd see ime sündis, tuli rahvahulk kokku ja kohkus, kui igaüks kuulis räägitavat oma keelemurret. Nad ütlesid: „Vaata, eks need kõik ole Kaalileamaa mehed? Kuidas meie siis igaüks kuuleme oma keelemurret, milles oleme sündinud?“ Teised aga pilkasid ja ütlesid: „Nad on täis magusat viina.“

Siis tõusis Peetrus ühes üheteistkümnega, tõstis häält ja ütles: „Juudamehed ja kõik, kes te elate Jeruusalemmas, pange tähele mu sõnu! Need ei ole joobnud, nagu arvate, sest see on alles kolmas päeva tund. Vaid sündinud on see, mis prohvet Joel on öelnud: „Viimaseil päevil, ütleb Jumal, „tahan ma oma Vaimu valada välja

kõigele lihale. Ja teie pojad ja tütreid peavad rääkima prohveti viisil. Iisraelimehed, kuulge neid sõnu! Jeesuse Naatsaretist, mehe, kelle Jumal teile saatis ja kes oli vägev tegude ja imede poolest, olete teie löönud risti ja surmanud. Jumal on ta äratanud üles ja päästnud surmast, sest surm ei võinud teda kinni pidada. Ja et Jumal ta nüüd on ülendanud oma paremale käele, on ta valanud välja

Püha Vaimu väljavalamine.

Püha Vaimu, nagu te näete ja kuulete. See olgu teile teada, et Jumal selle Jeesuse, kelle teie olete löönud risti, on teinud Issandaks ja Kristuseks.“

Kui rahvas seda kuulis, läks see tal läbi südame ja ta ütles Peetruse ja teiste jüngerite vastu: „Mehed, vannad, mis peame me tegema?“ Peetrus vastas: „Parandage meelt, ja igäiks lasku end ristida Jeesuse Kristuse nimesse pattude andeksandmiseks, siis saate te Püha Vaimu!“

Neid, kes võtsid vastu tema sõna, ristiti kokku kolm tuhat hinge. — Nii tekkis esimene ristikogudus.

Eesek. 36,27. **Oma Vaimu annan ma teile ja teen, et teie käite mu seadmis.**

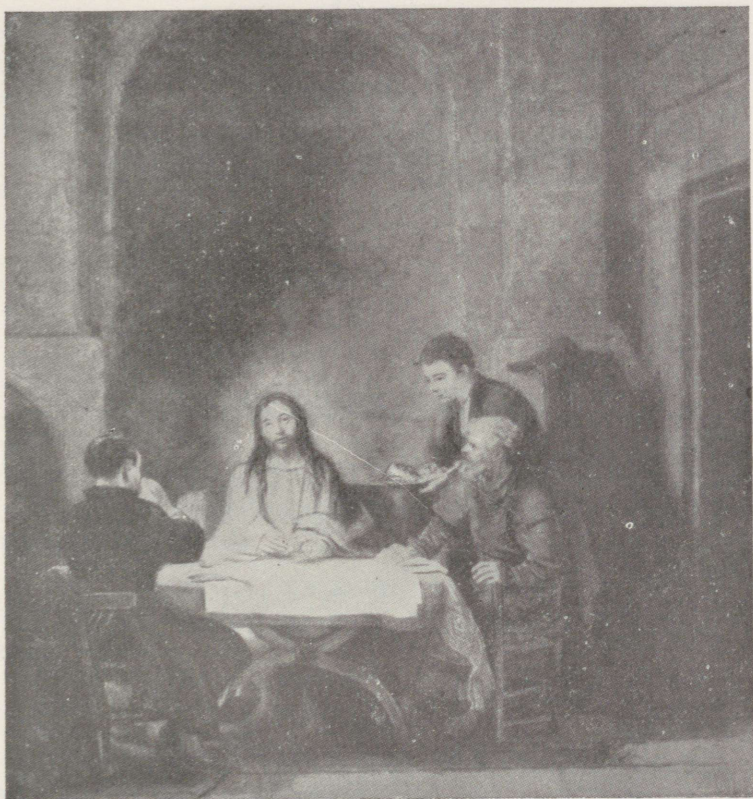
Viisil: Jeesus, surma äravõitja. P. 300.

Ärka süda, vaim ja mõte,
Talveune tuimusest.
Tõuse surnuist valge ette
Uues elus hiilates.
Vaim sind kutsub enda juurde
Elumere kallastele,
Seal kus õnne täiuses
Süda hingab Jeesuses.

(A. Kallas.)

Maailmakuulsa maalikunstniku Rembrandt'i (surn. 1669. a.) maal

Emmause jüngrid

C.

Dr. Martin Luteri väike katekism.

Esimene peatükk.

Jumala kümme käsku.

Esimene käsk.

Mina olen Issand, sinu Jumal. Ärgu olgu sul teisi jumalaid minu kõrval.

Mis see on?

Meie peame Jumalat üle kõige kartma, armastama ja temale lootma.

Teine käsk.

Ära võta Issanda, oma Jumala nime ilma asjata suhu, sest Issand ei jäta seda nuhtlemata, kes tema nime kurjasti pruugib.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie tema nime juures ei nea, ei vannu, ei lausu, ei valeta ega peta; vaid et meie teda kõiges hädas appi hüüame, palume, kiidame ja täname.

Kolmas käsk.

Pühitse pühapäeva!

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie jutlust ega Jumala sõna ei põlga; vaid et meie seda pühaks peame, heal meelel kuuleme ja õpime.

Neljas käsk.

Austa oma isa ja ema, et sinu käsi hästi käiks ja sina kaua elaks maa peal.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma vane- maid ja isandaid ei põlga ega vihasta; vaid et meie neid austame, teenime, nende sõna kuuleme, neid armsaks ja kalliks peame.

Viies käsk.

Ära tapa!

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligi- mese ihule ühtegi kahju ega kurja ei tee; vaid et meie teda aitame ja temale head teeme kõiges ihuhädas.

Kuues käsk.

Ära riku abielu!

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie kasinasti ja puhtasti elame kõnedes ja tegudes; ja et igaüks armastagu ja austagu oma abikaasat.

Seitsmes käsk.

Ära varasta!

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese raha ega vara ei võta, ei kavala kauba ega petisetööga eneste poole ei kisu; vaid et meie tema vara ja peatoidust aitame kasvatada ja hoida.

Kaheksas käsk.

Ära tunnista ülekohut oma ligimese vastu!

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese peale kavalasti ei valeta, teda ära ei anna, keelt ei peksa ega kurje kõnesid tema peale ei tõsta; vaid et meie tema eest kostame, kõik head temast kõneleme ja kõik asjad heaks kääname.

Üheksas käsk.

Ära himusta oma ligimese koda!

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese pärandust või koda kavalusega ei püüa ega õiguse nimel enese poole ei kisu; vaid et meie teda aitame, et tema seda enesel võiks pidada.

Kümnes käsk.

Ära himusta oma ligimese naist, sulast, ümmardajat, veiseid ega muud, mis tema päralt.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese naist, peret ega veiseid ära ei avatle ega vägisi ei võta; vaid et meie neid manitseme, et nemad paigale jäävad ja teevad, mis nende kohus.

Mis ütleb nüüd Jumal kõigist neist käskudest?

Tema ütleb nõnda: Mina, Issand, sinu Jumal, olen püha vihaga Jumal, kes vanemate patud nuhtleb laste

kätte kolmandast ja neljandast põlvest saadik, nende kätte, kes mind vihkavad; aga neile, kes mind armastavad ja minu käsud peavad, teen mina head tuhandest põlvest saadik.

Mis see on?

Jumal ähvardab nuhelda kõiki, kes neist käskudest üle astuvad; seepärast peame meie tema viha kartma ja mitte nende käskude vastu tegema; aga tema töötab armu ja kõik head kõigile, kes need käsud peavad; seepärast peame meie teda ka armastama, temale lootma ja hea meelega tema käsku mööda tegema.

Teine peatük k.

Püha ristiusk.

Esimene õpetus.

Loomisest.

Mina usun Jumala Isa, Kõigevägevama taeva ja maa Looja sisse.

Mis see on?

Mina usun, et Jumal minu ja kõik loomad on loonud, mulle ihu, hinge, silmad, kõrvad, kõik liikmed, mõistuse ja kõik meeled on annud, ja veel hoiab; peale selle riided, kingad, söömise ja joomise, koja ja maja, naise ja lapse, põllu, veised ja kõik vara, kõik ihu ja elu tarbeid ja toidust rohkesti ja igapäev annab; ja kõige häda ja kurja eest hoiab ja kaitseb; ja seda kõik teeb tema isalikust jumalikust armust ja heldusest, ei mitte seepärast, et mina seda väärt või teeninud olen. Selle eest on minu kohus teda kiita, tänada, teenida ja tema sõna kuulda. See on tõesti tõsi.

Teine õpetus.

Lunastamisest.

Mina usun Jeesuse Kristuse, Jumala ainusündinud Poja, meie Issanda sisse, kes on saadud Pühast Vaimust,

ilmale toodud neitsist Mariast, kannatanud Pontiuse Pilaa-
tuse all, risti löödud, surnud ja maha maetud, alla läinud
põrguhauda, kolmandal päeval jälle üles tõusnud surnuist,
üles läinud taeva, istub Jumala, oma kõigevägevama Isa
paremal käel, sealt tema tuleb kohut mõistma elavate ja
surnute peale.

Mis see on?

Mina usun, et Jeesus Kristus, tõsine Jumal, omast Isast iga-
vesti sündinud, ja ka tõsine inimene, neitsist Mariast ilmale toodud,
minu Issand on, kes minu, ärakadunud ja hukkamõistetud inimese,
on päästnud ja lunastanud, kõigest patust, surmast ja kuradi väest;
ei mitte kulla ega hõbedaga, vaid oma püha kalli verega ja oma
ilmasüüta kannatamise ja surmaga; et mina tema oma pidin olema,
tema riigis tema all elama ja teda teenima igaveses õiguses, vaga-
duses ja õndsuses, nõnda kui tema on üles tõusnud surnuist, elab
ja valitseb igavesti. See on tõesti tõsi.

Kolmas õpetus.

Pühitsemisest.

Mina usun Püha Vaimu sisse, üht püha ristikogudust,
pühade osasaamist, pattude andeksandmist, liha ülestõus-
mist ja igavest elu. Aamen.

Mis see on?

Mina usun, et mina omast meelest ja väest ei või Jeesuse Kris-
tuse, oma Issanda sisse uskuda ega tema juurde saada; vaid Püha
Vaim on mind evangeeliumi läbi kutsunud, oma annetega valgus-
tanud, õiges usus pühitsenud ja hoidnud; nõnda kui tema kõike
püha ristikogudust maa peal kutsub, kogub, valgustab, pühitseb ja
Jeesuse Kristuse juures õiges ja ainus usus hoiab; sessamas risti-
koguduses tema minule ja kõigile usklikele igapäev kõik patud
rohkesti andeks annab, viimisel päeval minu ja kõik surnud üles
äratab, ja minule, kõigi usklikega Kristuses, igavese elu annab. See
on tõesti tõsi.

Kolmas peatükk.

Püha Meie-Isa palve.

Meie Isa, kes sa oled taevas! Pühitsetud saagu sinu nimi; sinu riik tulgu; sinu tahtmine sündigu, nii taevas kui ka maa peal; meie igapäevast leiba anna meile tänapäev, ja anna meile andeks meie võlad, kui meie andeks anname oma võlglasile; ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid kurjast, sest sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti. Aamen.

Esimesed palvesõnad.

Meie Isa, kes sa oled taevas.

Mis see on?

Jumal tahab meid seeläbi armulikult kutsuda, et meie peame uskuma tema meie õige Isa ja meie tema õiged lapsed olevat; et meie julgesti ja kindla lootusega teda peame paluma, nõnda kui armsad lapsed oma armast isa paluvad.

Esimene palve.

Pühitsetud saagu sinu nimi.

Mis see on?

Jumala nimi on küll iseenesest püha; aga meie palume sesinases palves, et seda ka meie juures pühitsetaks.

Kuidas sünnib see?

Kui Jumala sõna selgesti ja puhtasti õpetatakse ja meie ka pühasti kui Jumala lapsed seda mööda elame, seks aita meid, armas taevane Isa! Aga kes teistviisi õpetab ja elab, kui Jumala sõna õpetab, see ei pühitse meie seas Jumala nime; selle eest hoia meid, armas taevane Isa!

Teine palve.

Sinu riik tulgu.

Mis see on?

Jumala riik tuleb küll ilma meie palveta iseenesest; aga meie palume sessinases palves, et ta ka meie juurde tuleks.

Kuidas sünnib see?

Kui taevane Isa oma Püha Vaimu meile annab, et meie tema püha sõna tema armu läbi usume ja Jumala meelepärast elame siin ajalikult ja seal igavesti.

Kolmas palve.

Sinu tahtmine sündigu, nii taevas kui ka maa peal.

Mis see on?

Jumala hea ja armuline tahtmine sünnib küll ilma meie palvetagi; aga meie palume sessinases palves, et see ka meie juures sünniks.

Kuidas sünnib see?

Kui Jumal kõike kurja nõu ja tahtmist rikub ja keelab neid, kes meid ei taha lasta Jumala nime pühitseda ega tema riiki meie juurde tulla, kui on kuradi, maailma ja meie liha tahtmine; vaid kinnitab ja hoiab meid kindlasti omas sõnas ja usus meie otsani; see on tema armuline ja hea tahtmine.

Neljas palve.

Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.

Mis see on?

Jumal annab igapäevase leiva küll ilma meie palveta kõigile kurjele inimesile; aga meie palume sessinases palves, et tema meile annaks seda mõista ja tänuga vastu võtta meie igapäevast leiba.

Mis on igapäevane leib?

Kõik, mis meie ihu toiduseks ja ülalpidamiseks tarvis läheb: söömine, joomine, riided, kingad, koda, maja, põld, veised, raha, vara, vaga abikaasa, vagad lapsed, vaga pere, vagad ja truud ülemad, hea valitsus, hea ilm, rahu, tervis, aus elu, head sõbrad, truud naabrid ja muud niisugused asjad.

Viies palve.

Ja anna meile andeks meie võlad, kui meie andeks anname oma võlglasile.

Mis see on?

Meie palume sessinasest palves, et taevane Isa ei tahaks vadata meie pattudele ega nende pärast meile seda keelda, mis meie palume; sest meie ei ole seda väärt, mis meie palume, ega pole seda ka teeninud; vaid et tema tahaks meile seda kõike armust anda, sest et meie igapäev palju pattu teeme ja selget nuhtlust teenime; siis tahame meie ka südamest andeks anda ja heal meelel head teha neile, kes meie vastu eksivad.

Kuues palve.

Ära saada meid kiusatusse.

Mis see on?

Jumal ei kiusa küll kedagi, aga meie palume sessinasest palves, et Jumal meid tahaks hoida ja ülal pidada, et kurat, maailm ja meie liha meid ei petaks ega saadaks ebausust, meelegaite ja mõne muu suure patu ja häbi sisse; ja kui meid seega peaks kiusatama, et meie ometigi viimaks võidame ja võimust saame.

Seitsmes palve.

Vaid päästa meid kurjast.

Mis see on?

Meie palume sessinasest palves kui ühel hoobil, et taevane Isa meid tahaks päästa kõiksugusest ihu ja hinge, varanduse ja au kahjust; ja viimaks, kui meie surmatunnike tuleb, õndsast otsusest meile anda ja armuga seitsinasest hädaorust enese juurde taevasse võtta.

Viimased palvesõnad.

Sest sinu päralt on riik ja vägi ja au igavesti. Aamen.

Mis on Aamen?

See on, et mina pean kindlasti uskuma, et taevane Isa meie palved heldesti on vastu võtnud ja kuulnud; sest et tema ise on käskinud meid nõnda paluda ja töötanud, et tema meid tahab kuulda. Aamen, aamen, see on: jah, jah, see peab tõesti nõnda sündima.

Neljas peatükk.

Püha ristimise sakrament.

I. Mis on ristimine?

Ristimine ei ole mitte paljas vesi, vaid niisugune vesi, mis Jumala käsus on seatud ja Jumala sõnaga ühte pandud.

Mis Jumala sõna see on?

Kui meie Issand Jeesus Kristus ütleb Matteuse raamatus viimases peatükis: **Minge ja tehke jüingriks kõik rahvad, neid ristides Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimesse. Ja õpetage neid pidama kõike, mis mina teid olen käskinud.**

II. Mis annab ehk saadab ristimine?

Tema saadab pattude andeksandmist, päästab surmast ja kuradist ja annab igavese õndsuse kõigile, kes usuvad, nõnda kui Jumala sõnad ja töötused kuulutavad.

Missugused on need Jumala sõnad ja töötused?

Kui meie Issand Jeesus Kristus ütleb Markuse raamatu viimases peatükis: **Kes usub ja keda ristitakse, see peab õndsaks saama, aga kes ei usu, seda peab hukka mõistetama.**

III. Kuidas võib vesi teha nii suuri asju?

Vesi ei tee seda tõesti mitte, vaid Jumala sõna, mis veega ja vee juures on, ja usk, mis sedasama Jumala sõna vee sees usub; sest ilma Jumala sõnata on vesi paljas vesi, ja ei mitte ristimine; aga Jumala sõnaga on ta ristimine, see on eluvesi täis armu ja uuestisündimise pesemine Pühas Vaimus, kuidas püha Paulus ütleb Tiituse raamatu kolmandas peatükis: **Jumal on meid õndsaks teinud uuestisündimise pesemise ja Püha Vaimu uuendamise läbi, keda tema on välja valanud meie peale rohkesti Jeesuse Kristuse, meie õnnistegija läbi, et meie, tema armu läbi õigeks tehtud, igavese elu päriajaks pidime saama lootuse järele; see on ustav sõna.**

IV. Mis tähendab niisugune veeristimine?

See tähendab, et vana Adam meis igapäevase kahetsemise ja patustpöörmise läbi peab uputatama ja surema, kõigi pattude ja kur-

jade himudega, ja igapäev jälle ette tulema ja üles tõusma uus inimene, kes õiguses ja puhtuses Jumala ees peab igavesti elama.

Kus see on kirjutatud?

Püha Paulus ütleb oma raamatus Rooma rahvale, kuuendas peatükis: **Meie oleme Kristusega maha maetud ristimise läbi surmasse, et otsekui Kristus on üles äratatud surnuist Isa au läbi, meie ka nõnda peame uues elus käima.**

Viies peatükk.

Püha altari sakrament.

II. Mis on altari sakrament?

See on meie Issanda Jeesuse Kristuse tõsine ihu ja veri, leiva ja viina all meile ristirahvale süüa ja juua, Kristuse enese seatud.

Kus see on kirjutatud?

Nõnda kirjutavad pühad evangelistid: Matteus, Markus, Luukas ja püha Paulus:

Meie Issand Jeesus Kristus sel ööl, kui ta ära anti, võttis leiva, tänas, murdis, andis oma jüngleile ja ütles: „Võtke, sööge, see on minu ihu, mis teie eest antakse; seda tehke minu mälestuseks!“

Selsamal kombel võttis tema ka karika pärast õhtusöömaega, tänas ja andis oma jüngleile ja ütles: „Võtke ja jooge kõik sealt seest; seesinane karikas on uus seadus minu veres, mis teie eest valatakse pattude andeksandmiseks; seda tehke nii mitu korda, kui teie sest joote, minu mälestuseks.“

II. Mis kasu on meil seesugusest söömisest ja joomisest?

Seda näitavad meile need sõnad: „**Mis teie eest antakse ja valatakse pattude andeksandmiseks**“; see on, et meile sakramendis pattude andeksandmist, elu ja õndsust nende sõnadega antakse; sest kus pattude andeksandmine on, seal on ka elu ja õndsus.

III. Kuidas võib ihulik söömine ja joomine niisuguseid suuri asju teha?

Söömine ja joomine ei tee seda tõesti mitte, vaid need sõnad: „**Mis teie eest antakse ja valatakse pattude andeksandmiseks**“; need sõnad on ihuliku söömise ja joomisega ühes ülim asi sakramendis; ja kes neidsamu sõnu usub, sel on, mis nemad tunnistavad: pattude andeksandmine.

IV. Kes võtab ausasti seesinase sakramendi vastu?

Paastuda ja ihu poolest ennast valmistada on küll kaunis välispidine komme; aga see on õieti ja hästi valmistatud, kes neid sõnu usub: „**Mis teie eest antakse ja valatakse pattude andeksandmiseks**“; aga kes neid sõnu ei usu või kaksipidi mõtleb, see ei ole väärt ega hästi valmistatud, sest see sõna „**Teie eest!**“ nõuab selgeid usklikke südameid.

A
A-9377

i
i

HIND Kr. 1,50